

A

P

I

Pl

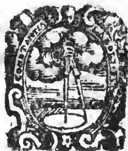
V

ÆSOPI PHRYGIS, ET ALIORVM FABVLAE.

Quorum nomina sequens pagella indicabit.

Elegantissimis Iconibus in gratiam studiosæ iuuentutis illustratæ.

Pluribusq; auctæ, & diligentius quam ante hac emendatæ.

VENETIIS, M. DC. LXXIV.
Ex Officina Zachariæ Conzatti.
SVPERIORVM PERMISSV.

FABVLARVM,

QVÆ IN HOC LIBRO

Continentur.

INTERPRETES, ATQVE AVTHORES.

Aurentius Valla.
Gulielmus Gudanus.
Hadrianus Barlandus.
Gulielmus Hermanus,
Rimicius.
Angelus Policianus.
Petrus Crinitus.
Plinius Secundus Nouocomensis.
Aulus Gellius.

His nuper accesserunt.

Fabulæ tredecim ex varijs Scriptoribus desumptæ.

Et

Gabriæ Græci fabellæ tres, & quadraginta ex trimetris Iambis, præter vltimam, ex Scazonte, tetrastichis conclusæ.

ÆSO-

ÆSOPI

Fabulatoris Vita.

A MAXIMO PLANVDE

Composita, è Græco Latinè facta.

Erum humanarum naturam perſecuti ſunt, & alij, & poſteris tradiderunt. Aeſopus verò videtur non abſque diuino afflatu cum moralem diſciplinam attigiſset, magno interuallo multos eorum ſuperaſſe: etenim neque definiendo, neque ratiocinando, neque ex Hiſtoria, quam ante ipſius ætatem tulit tempus, admonendo, ſed fabulis penitus erudiendo ſic audientium venatur animos, vt pudeat ratione præditos facere, aut ſentire, quæ neque aues, neque vulpes; & rurſus non vacare illis, quibus pleraque bruta tempore prudenter vacaſſe finguntur; ex quibus aliqua pericula imminentia effugerunt, aliqua maximam vtilitatem in opportunitatibus conſecuta ſunt. Hic igitur, qui vitam ſuam philoſophicæ Reipublicæ imaginem propoſuerat, & operibus magis quàm verbis philoſophatus,

genus, quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, sed fortunæ fuit seruus.

Quare, & magnopere mihi videtur Platonis illud in Gorgia pulchrè simul, & verè dictum, Plerumq; enim hæc, inquit, contraria inter se sunt natura simul, ac lex. Nam Aesopi animum natura liberum reddidit: sed hominum lex, corpus in seruitutem tradidit. Potuit tamen ne sic quidem animi libertatem corrumpere. Sed quamuis ad res varias, & in diuersa loca transferret corpus, à propria tamen sede illum traducere non potuit. Fuit autem non solùm seruus, sed, & deformissimus omnium suæ ætatis hominum, nam acuto capite fuit, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, Vnde, & nomen adeptus est (idem enim Aesopus, quod Aetiops) Ventrosus, valgus, & incuruus, fortasse, & Homericum Thersiten torpitudine formæ superans. Hoc Verò omnium in eo pessimum erat, tardiloquentia, & vox obscura simul, & inarticulata. Quæ omnia etiam videntur, seruitutem Aesopo parasse. Etenim mirum fuisset, si sic indecenti corpore potuisset seruientium retia effugere. Sed corpore sanè tali, animo verò solertissimo natura extitit, & a domne commentaim felicissimus. Possessor igitur ipsius tanquam ad nullum domesticum opus commodum, ad faciendum agrum emisit. Ille Verò digressus alacriter operi incumbebat. Profectò verò aliquando, & hero ad

agros,

agros, vt inspectionem operamur faceret, agricola quidam ficus egregias decerptas dono tulit. Ille verò fructus delectatus pulchritudine, Agathopodi ministro (hoc enim erat nomen puero) seruare iussit, vt sibi post balneum apponeret. Cùm verò ita euenisset, atque Aesopus ob quandam necessitatem ingressus esset in domum occasione cepta Agathopus consilium huiusmodi conseruo cuidam offert, Impleamur, si placet, ficubus heus tu: & si herus noster has requisierit, nos contra Aesopum testificabimur ambo, quòd in domum ingressus sit ficusque clam comederit: & super verò fundamento, videlicet quòd domum ingressus sit, multa mendacia struemus neque enim quicquam poterit vnus contra duos, præsertim cùm sine probationibus ne mutire quidem audeat. Viso uerò hoc, ad opus accesserunt, & ficus deuorantes, dicebant in singulis cum risu. Væ tibi infelix Aesope. Cum igitur herus redijsset à lauacro, & ficus petijsset, audiuisset autem quòd Aesopus eas comedisset, Aesopum cum ira iubet Vocari, & Vocato, ait. Dic mihi ò execrande, ita me contempsisti ut in penarium ingredereris, & paratas mihi ficus comederis? Ille audiebat quidem, & intelligebat, loqui autem nullo modo poterat ob linguæ tarditatem. Cum iam Verberandus esset & delatores uehementiores instarent, procumbens ad hære pedes, ut sustineret se parum, orabat. Cùm

autem cucurrisset, & tepidam aquam attulisset, cum bibit; & digitis in os dimissis, humorem solum reiecit: nondum enim cibum attigerat. Orabat igitur, vt idem, & accusantes facerent, quò manifestum fieret, quisnam ficus dissipasset. Herus autem ingenium hominis admiratus, sic facere, & alios iussit. Illi autem deliberauerant bibere quidem aquam, non tamen demittere in guttur digitos, sed per obliqua maxillarum eam circumferre. Vix dum autem biberant, cum tepida illa aqua, nausea potis inducta, effecit, vt sponte fructus redderetur. Tunc igitur ante oculos positos, & maleficio ministrorum, & calumnia, herus iussi eos nudos flagris cædi. Illi verò cognouerunt manifestè dictum illud, Qui in alterum dolos struit, sibi inscius malum fabricat. Sequenti verò die hero in vrbem reuerso. Æsopo verò fodiente, quemadmodum iussus fuerat, sacerdotes Dianæ, siue alij quippiam homines cùm à via aberrassent, Aesopum nacti, per Iouem hospitalem obsecrabant hominem, vt quæ in Vrbem duceret, viam ostenderet. Ille cùm sua Vmbra arboris Viros adduxisset prius, & frugalem apposuisset cœnam, inde, & dux factus ipsis in quam quærebant viam induxit. Illi autem tum ob hospitalitatem, tùm quòd dux eorum fuisset mirum in modum Viro deuincti, manus in cœlum eleuarunt, & precibus benefactorem remunerati sunt. Æsopus verò reuersus, inque somnum

lapsus

lapsus ob assiduum laborem, & æstum, visus est videre Fortunam astantem sibi, & solutionem linguæ, sermonisque sui tum, & eam, quæ fabularum est doctrinam largiri. Statim igitur excitatus ait: Pape, vt suauiter dormiuj, sed: & pulchrum somnium Videre, Visus sum: ecce, expeditè loquor bos, asinus, rastrum. Per Deos intelligo Vnde mihi bonum accesserit hoc. quoniam enim pius fui in hospites propitium numen consecutus sum; ergo benefacere, bona plenum est spe. Sic igitur Æsopus lætatus facto, rursum cœpit fodere, Præfecto agri (Zenas erat ipsi nomen.) ad operarios, profecto, & horum vnum, quoniam leuiter errauerat in opere, virga Verberante, Aesopus statim exclamauit, Homo cuius gratia, eum, qui nullam iniuriam fecit, sic Verberas? & omnibus temere plagas ingeris quotidie? omnino renuntiabo hæc hero. Zenas autem hæc ab Aesopo audiens obstupuit non mediocriter, secumque, ait, Quòd Aesopus loqui cœperit, nulla mihi vtilitas erit; præuertam igitur ipse, & accusabo eum coram domino, antequam hoc ipsum faciat, & me herus procuratione priuet. His dictis in vrbem vectus est ad dominum. Cœterum, turbatus cum accessisset, Salue, inquit, here. Ille verò: Quid perturbatus ades, inquit? Et Zenas. Res quædam monstruosa in argo contigit. At herus, Nunquid arbor præter tempus fructum tulit? aut iumentum aliquod præter

naturam genuit? Et ille, Non ita, sed Aesopus, qui antea erat mutus nunc loqui cœpit, Ad hæc herus, Sic tibi nihil boni fiat hoc existimanti monstrum esse. Ille autem, Sane inquit: nam quæ in me contumeliose dixit, sponte prætereo hære: in te autem & deos intolerabiliter conuitiatur. His ita percitus herus, Zena, ait, Ecce tibi traditus est Aesopus, vnde, dona quod vis, de eo fac. Cûm Zenas autem in potestate sua accepisset Aesopus, quodq; in eum haberet imperium, ei renuntiasset: Ille. Quodcumque visum tibi fuerit, inquit, effice. Accidit autem cum vir quidam iumenta vellet emere, & propterea, per agrum illum iter faceret. Zenam rogauit, Ille, Iumentum, inquit, mihi vendere non licet: sed mancipium masculum, quod si vis emere, adest. Cum verò mercator iussisset ostendi sibi seruulum, & Zenas Aesopum acersisset, mercator videns ipsum, & cachinnatus, Vnde tibi, inquit ad Zenam, hæc olla, Vtrum truncus est arboris, an homo? hic nisi vocem haberet: fermè videretur vter inflatus. Quare mihi iter interrumpisti huiusce piaculi gratia? His dictis, iter suum prosequebatur. Aesopus verò insecutus ipsum; Mane inquit. Ille autem conuersus, Abi inquit, à me sordidissime canis. Aesopus autem, Dic mihi cuius rei causa huc venisti? Et mercator, Scelefte, vt aliquid boni emerem: te quod inutilis, & marcidus sis, non egeo. Aesopus contra, Eme me, & si qua est

est fides, multum te iuuare possum. Ille, Qua in re à te iuuari possem, cùm sis odium penitus? Et Aesopus, nonne adsunt tibi pueruli domi turbulenti, et flentes? his præfice me pedagogum: omninò eis pro larua ero. Ridens igitur de hoc mercator inquit Zenæ, Quanti malum hoc vendis vas? Ille verò, Tribus, inquit obolis. Mercator autem statim tres obolos soluit, dicens, nihil expendi, et nihil emi. Cum igitur iter fecissent, ac peruenissent in suam domum, pueruli duo, qui adhuc sub matre erant. Aesopo viso, perturbati exclamauerunt. Aesopus autem statim mercatori inquit, Habes meæ pollicitationis Probationem. Ille verò ridens ingressus inquit, Saluta conseruos tuos. Ingressum autem ac salutantem, videntes illi, Quod nam malum nostro hero, inquiunt, contigit, vt seruulum adeò deformem emerit? Sed vt videtur, pro facino domus hunc emit. Non multò verò post, mercator ingresus apparari res ad iter seruis iussit, quòd postridie in Asiam profecturus esset. Illi igitur statim vasa distribuebant. At Aesopus rogabat leuissimum onus sibi concedi tanquam nuper empto, et nondum ad hæc ministeria exercitato. His autem, et si nihil tollere vellit, veniam præbentibus, ille non oportere dixit omnibus laborantibus se solum inutilem esse. His quod attollere vellet permittentibus, huc, et illuc cùm circumspexisset et vasa congregasset diuersa, saccos, et stramen-

menta, & caniſtros, vnum caniſtrum panis plenum, quem duo baiulare debebant, ſibi imponi iubet. Illi autem ridentes, & nihil eſſe ſtultius vili hoc ſcelesto inquientes, qui cùm paulò ante leuiſſimum poſtularet tollere onus, nunc omnium grauiſſimum elegiſset; oportere tamen deſiderium eius explere; ſublatum caniſtrum impoſuerunt Aeſopo. Ille verò humeris onere grauatis huc, & illuc dimouebatur. Hunc videns mercator, admiratus eſt, & inquit, Aeſopus cum ad laborandum promptus ſit, iam ſuum pretium perſoluit, iumenti enim onus ſuſtulit. Cùm verò hora prandij diuertiſsent. Aeſopus iuſsus panes diſpenſare, ſemiuacuum caniſtrum multis comedentibus fecit. Vnde etiam poſt prandium leuiore onere facto alacriùs incedebat. Verbum, veſpere quoque illic, quo diuerterant, pane diſtributo, poſtera die vacuo omnino in humeros ſublato caniſtro, primus omnium ibat, vt & conſeruis, qui hunc animaduerterent præcurrentem, dubium faceret, vtrum putridus eſset Aeſopus, an quis alius, & illi cum cognouiſsent eum eſse, admirarentur, quod denigratus homuntio ſolertius omnibus feciſset, quoniam qui facilè abſumerentur panes, ſuſtuliſset, cum illi ſtramenta, & reliquam ſuppellectilem baiularent, quæ ea non ſit natura, vt ſic abſumatur. Mercator itaq; cum eſset Epheſi, alia, quidem, mancipia cum lucro vendidit: remanſerunt autem ei tres, Grammaticus,

cus, Cantor, & Æsopus. Cum verò quidam ex familiaribus ei suasisset, in Samnum, vt nauigaret, tanquam ibi cum meliore lucro diuendituros seruulos persuadet. Cum autem mercator peruenisset in Samnum, Grammaticum quidem, & Cantorem, vtrumq; noua veste indutum statuit in foro: sed Æsopum quoniam nulla ex parte poterant ornare (totus enim erat mendosus) veste ex sacco ei circumposita, medium inter vtrumq; constituit, vt, & videntes stuperent dicentes, vnde hæc abominatio, quæ, & alios oscurat? Æsopus autem quamuis à multis morderetur, stabat tamen audacter in ipsos intuens. Xanthus verò, Philosophus habitans tunc Sami, profectus in forum; & videns duos quidem pueros cum ornatu astantes, medium verò horum Æsopum, admiratus est mercatoris commentum, namque turpem in medio collocauerat, vt appositione deformis, pulchriores seipsis adolescentuli apparerent. Propius autem astans percuntatus est Cantorem cuius esset. Et is, Cappadox. Tum Xanthus, Quid igitur scis facere? Hic, omnia. Atque ad hæc Æsopus risit. Discipuli verò, qui cum Xantho vnà erant, vt viderunt ipsum risisse, & ostendisse dentes, statim aliquod monstrum videre arbitrati sunt. Vno autem dicente, Certè Hernia est, dentes habens. Alio verò, Quid nam videns risit? Alio, non risisse, sed riguisse: omnibus autem volentibus cognoscere cur risisset, vnus ipsorum

accedens, Aesopo inquit, Cuius rei gratia resistit? Et is, Abscede marina ouis. Ille verò confusus funditùs eo sermone, repenteq; sedente, Xanthus inquit mercatori, Quanto pretio Cantor? Illo autem mille obolis respondente, ad alterum iuit, immenso audito pretio. Atqui, & hunc rogante philosopho, cuiusnam, foret, & audito, Lydum esse, rursusque rogante, Quid ergo scis facere? & illo dicente, Omnia: iterum risit Aesopus. Ex scolasticis autem quodam dubitante, Quidnam his ad omnes ridet? Alius ei dixit, Si vis, & tu marinus hircus vocari, roga. Xanthus autem rursus, rogauit mercatorem. Quanto pretio Grammaticus? Et ille tribus millibus obolorum, respondit. Aegre tulit Philosophus immensum pretium, & auersus discedebat, Scholasticis autem petentibus, an non placuerint ei seruuli, Non inquit, sed decretum est, non emere mancipium præciosum. Vnus autem ipsorum dixit, Si hæc ita se habent, igitur turpem hunc quin emas, nulla lex vetat. Idem enim, & hic ministerium afferet, & nos prætium eius impendemus. Ad hæc Xanthus ait, Ridiculum esset, vos soluisse pretium, me autem seruum emisse, alioqui & vxorcula mea munditiæ studiosa, non feret à deformi seruulo seruiri sibi. At scolastici rursus dixerunt, in promptu est sententia, ne pereantur fœminæ, tunc Philosophus. Faciamus prius periculum an sciat aliquid, ne, & pretium in cassum pereat.

reat. Audiens igitur Aesopum, Gaude inquit, Et ille, Num nam tristabar? Et Xanthus Saluto te. Ille autem, Et ego te. Xanthus vnà cum alijs in expectato, & prompto responso stupefactus rogauit, Cuius es? Ille, Niger: Et Xanthus, Non hoc inquam, sed vnde natus es. Et is, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, sed in quo loco natus sis, Et ille, Non renuntiauit mihi mater mea, Vtrum in sublimi loco, an in humili. Et philosophus, Quid verò facere nosti? Ille, Nihil. Et Xanthus, Quomodo? Quoniam hi omnia nosse professi sunt, mihi autem relinquerunt nihil. Atque his scolastici vehementer delectati. Per diuinam prouidentiam, dixerunt valde bona respondit? nullus enim est homo, qui omnia norit: & propterea scilicet risit. Rursus igitur Xanthus inquit, Vis emam te? Et Aesopus, Me hac in re consultore eges? Vtrum tibi videtur melius, aut emere, aut non? fac, nullus enim quicquam vi facit, hoc in tua positum est voluntate: & si volueris, crumenę ianuam aperiens, argentum numera: sin verò minimè, ne cauillare. Rursus igitur scholastici inter se dixerũt. Per deos superauit pręceptorem. Xanthus verò cum dixisset, Si emero te, fugere voles? Ridens Aesopus ait, Hoc si voluero facere, nullo modo vtar te consultore, vt & tu paulò ante, me. Et Xanthus, Benedicis, sed deformis es. Et ille, Mẽtem respicere oportet ò philosophe, & non faciem. Tunc mercatorem audiens Xãthus inquit, Quãti hunc vendis? & ille, vt vi-

tu-

tuperes meas, merces, ades quoniam tu digni omissis pueris: deformem hunc eligis: alterum horum eme, hunc autem actuarium accipe. Et Xanthus, Non certè, sed hunc, & mercator. Sexaginta obolis eme. Ad scholastici confestim collatos exposuerunt. Xanthus, autem possedit. Itaque publicani venditione cognita, aderant indignantes, quis vendiderit, qui emerit: at cum puderet vtrumque se pronuntiare propter vtilitatem pretij: Æsopus stans in medio exclamauit, Qui venditus est? ego sum: qui emit, hic: qui vendidit, ille, si verò ipsi tacuerunt, ego igitur liber sum. Publicani Verò diffusi gaudio, donato Xantho vectigali, abierunt. Æsopus igitur sequebatur in domum euntem Xanthum: cum meridianus autem æstus esset, Xanthus inter deambulandum pallium trahendo mingebat. Quod videns Æsopus, Vestibus illius apprehensis retro, ad seipsum traxit, atque inquit: Quàm celerrime mē vende, quoniam fugiam. Et Xanthus, Quamobrem? Quoniam inquit, non possem tali seruire hero, si enim tu, qui herus es, & neminem times, tamen relaxationem non præbes natura, sed eundo mingis: si obtigerit seruum me ad aliquod mitti ministerium, & inter eundem tale quid exigat natura, necesse omnino fuerit volando cacare. Et Xanthus, Hoc te turbat? tria mala volens euitare, eundo mingo. Et illo. Quæ, Et hic, Stanti mihi caput perussisset sola pedes verò terræ solum torridum: loci autem

tem acrimonia, olfactum offendisset. Tunc Aesopus, Vade persuasisti mihi. Postquam autem domi fuerunt, Xanthus iubens Aesopo manere ante Vestibulum, quoniam elegantiusculam esse sibi mulierculam sciebat, neque oportere illico talem turpitudinem ei ostendi, antequam aliquis ipsi verbana diceret: ipse ingressus dicit, domina non etiam posthac obijcies ministerium, quod mihi tuæ pedisequæ præstant: iam enim & ego puerum tibi emi, in quo videbis pulchritudinem, qualem nunquam Vidisti, qui, & iam ante vestibulum stat, & ille quidem hæc. Pedisequæ autem vera existimantes quæ dicta fuerant, inter se non mediocriter contendebant, cui nam ipsarum sponsus nuper emptus futurus sit. Xanthi verò Vxore intro vocari nouitium iubente mancipium, vna ex alijs magis accelerans, & vt arrabonem vocationem arripiens, nouitium seruum egressa accersebat. Et Illo dicente, Ecce ego adsum: stupefacta, Tu inquit es? Et hic, Næ. Et illa: Sine inuidia, ne Ingrediaris intro, omnes alioqui fugient. Alia tamen egressa, eumque intuita, Cædatur tua, inquit, facies, & huc ingredere, sed ne appropinques mihi. Ingressus stetit coram domina; quæ cùm eum vidisset, oculos auertit, ad virum inquiens: Vnde mihi hoc monstrum attulisti? abijce ipsum à facie mea. Et ille, Satis tibi domina: ne meum submorde nouitium seruum. Hæc autem, Videris Xanthe me perosus, aliam

indu-

in ducere velle:& fortè dum pudet dicere, mihi, vt tua domo abscendam, canicipitem mihi hunc apportasti, vt eius egrè laturam ministerium fugiam. Da igitur mihi dotem meam, atque ibo. Ad hæc Xantho increpante Aesopum tanquam in itinere Vrbana quædam locutum de mictu inter eundum, nunc verò mulieri nihil decentem. Aesopus, ait, Proijce ipsam in barathrum. Et Xanthus, Tacè scelus an nescis me hanc, vt me ipsum amare? Et Aesopus, Amas muliercularn?& ille, Ad modum quidem, fugitiuè. Ad hæc Aesopus, pulsato medio pede, valde exclamauit, Xanthus philosophus vxorius est. Et versus ad suam dominam ait, Tu ò domina, velles philosophum emisse tibi seruum iuuenem, bono habitu, vigentem, qui te nudam in balneo spectaret, & tecum luderet in dedecus philosophi? O Erupides, aureum ego tuum inquam os, talia dicens, Multi impetus fluctuum marinorum, multi fluminum, et ignis calidis flatus: dura res paupertas, dura, et alia infinita: tamen nihil æque durum, vt mulier mala. Tu verò ò domina Philosophi vxor à pulchris adolescentulis tibi, vt ministretur noli, ne quo pacto contumeliam viro tuo infuxeris. Illa hæc audiens, cum nihil contradicere posset; Vnde vir, inquit, pulchritudinem hanc venatus es; sed, et loquax putridus hic videtur, et facetus, reconciliabor igitur ei. Tum Xanthus Aesope, reconciliata est tibi hera. Et Aesopus ironicè

lo-

loquens, Magna res, inquit, placare mulierem. Et Xanthus, Tace post hac, emi enim te ad seruiendum, non ad contradicendum. Postera die Xanthus Aesopo sequi iusso, ad hortum quendam iuit empturus olera. Cùm verò olitor fasciculum olerum metuisset, accepit Aesopus. Xantho autem soluturo iam hortulano pecuniam, hortulanus. Sine inquit, here, vnum problema à te desidero. Et Xanthus, quidnam? Tum ille, Quid ita, vt quæ à me plantantur olera, quamuis diligenter, & fodiatus, & irrigentur tardum tamen suscipiunt incrementum: quibus verò spontanea e terra pullulatio, & si nulla cura adhibetur, ijs tamen celerior germinatio? Xanthus igitur (licet philosophi quæstio foret) cum nihil aliud scire diceret, A diuina prouidentia, & hoc inter cætera gubernari inquit. Aesopus verò (aderat enim] risi, Ad quem Philosophus, Ridesne an derides? Et Aesopus derideo, inquit, sed non te, Verum qui te docuit. Quę enim à diuina prouidentia fiunt, hæc à sapientibus viris solutionem sortiuntur, oppone itaque me, & ego soluam problema. Interim itaque Xantus conuersus inquit, olitori, Minimè omnium decens est: ò amice, ne, qui in tantis adiutorijs disceptauerim, nunc in horto soluere sophismata, puero autem huic meo, qui consequentia multorum callet, si proposueris solutionem consequeris quæsiti. Et olitor, hic turpis literas nouit? ò infelicitatem. Sed narrat, ò optime, si quæ-

si quesiti declarationem nostri. Et Aesopus, Mulier inquit, cum ad secundas nuptias iuerit, liberis ex priore Viro susceptis, si Virum quoque inuenerit filios ex priore Vxore genuisse, quos ipsa filios adduxit, horum mater est: quos inuenit penes virum horum est nouerca, multam igitur in vtrisq; ostendit differentiam: nam quos ea se genuit, amanter, & acuratè nutrire perseuerat, alienos verò partus odit, & inuidia vtens, illorum cibo diminuens, suis addit filijs. Illos enim natura quasi proprios amat: odio autem habet qui viri sunt, quasi alienos. Eodem modo, terra, eorum quæ ipsa ex se genuit, mater est: quæ autem tu plantes horum est nouerca: huius rei gratia, quæ sua sunt, vt legitima magis nutrit, ac fouet: à te autem plantatis, vt spurijs non tantum alimenti tribuit. His delectatus olitor, Credideris mihi inquit, quòd me graui solicitudine hac garrulitate leuaris, abi gratjs ferens olera, & quotjes tibi his opus est, tamquam in proprium hortum Vadens accipe. Post dies aliquot rursus in balneum proficiscitur Xanthus. Quibusdam autem amicis ibi inuentis, ad Æsopum loquitur, vt in domum currat, & lentem in ollam iniectam coquat. Ille abiens; granum vnum lentis in ollam iactum coquit. Xanthus ergo vna cum amicis lotus, vocauit hos compransuros præfatus tamen, & quòd tenuit esset futura cœna, vtpote ex lente, quodque non oporteret varietate ferculorum amicos iudica-

dicare, sed probare Voluntatem. His verò profectis, & in domum ingressis. Xanthus inquit, Da nobis à balneo bibere Aesope. Ille verò ex defluxu balnei accipiente, & tradente, Xanthus fætore repletus, Hem quid hoc, inquit, Aesope? Et ille, à balneo, vt iussisti. Xantho autem præsentia amicorum iram compescente, & peluim sibi apponi iubente. Aesopus pelui apposita stabat. Tunc, & Xanthus, Non lauas: Tum ille iussum est mihi ea facere, quæ iusseris, tu nunc non dixisti, Inijce aquam in peluim, & laua pedes meos, & pone soleas, & quæcunque deinceps. Ad hæc igitur amicis Xanthus ait, Num enim seruum emi? nullo modo, sed magistrum. Discumbentibus itaque ipsis, et Xantho Aesopum rogante, an cocta sit lens, cocleari acceptum ille lentis granum tradidit. Xanthus accipiens, ac ratus gratia faciendi periculum coctionis lentem accepisse, digitis conterens ait, Bene cocta est, affer. Illo solùm aquam vacuante in scutellas, et apponente, Xanthus. Vbi est lens inquit? Et is, Accepisti ipsam. Et Xanthus, Vnum granum coxisti? Tum Aesopus, Maxime: lentem enim singulariter dixisti, non lentes, quod pluratiuè dicitur. Xanthus ergo prorsus consilij inops, viri socij, ait, hic ad insaniam me rediget. Deinde conuersus ad Aesopum ait. Sed ne videar improbe serue amicis iniurius, abiens eme pedes porcinos quatuor, et perceleriter coctos appone. Festinus hoc peragit: ac dum pedes coque-

coquerentur, Xanthus iure volens Verberire Æsopum, cum esset in re aliqua ad vsum occupatus, Vnum ex pedibus ex olla clanculum auferens, obtulit. paulò post autem, & Aesopus Veniens, & ollam perscrutatus, Vt ares solet pedes vidit, cognouit, insidias sibi aliquas factas: & accurrens In stabulum, saginati porci vnum ex quatuor cultro amputans, & pilis audans in ollam iecit, ac coxit cum cæteris. Xanthus verò veritus ne Æsopus surreptum pedem non inueniens, fugeret: rursus in ollam ipsum iniecit. Æsopo autem in patinam pedes euacuante, ac quinque his apparentibus. Xanthus, quòd hoc, inquit, Æsope? Quomodo quinque? Et illi, duo porci quot habent pedes? Et Xanthus Octo. Tum Æsopus, Sunt ergo hic quinq; & saginatus porcus inferius tripes pascitur. Xanthus admodum molestè ferens, amicis inquit, Nonnè paulò antè dixi, quòd celerrimè hic me ad insaniam rediget? Et Aesopus. Here nosti, id, quod ex additione, & subductione in quantitatem secundùm rationalem summam colligitur non esse errorem Xanthus igitur nullam causam honestam inueniens verberandi Aesopum, quieuit. Postridie autem ex scolasticis quidam sumptuosam apparans cœnam, cum alijs discipulis, & Xanthum inuitauit. Cœnantibus igitur, Xanthus partes ex appositis accepit electas, & Aesopo ponè stanti dedit. Abi, inquit ei, beneuolæque meæ hæc trade. Ille verò

verò decedens secum cogitabat. Nunc occasio est vlcisci meam dominam, propterea quòd me cùm nouitius Veni, cauillata est: Videbit igitur an hero meo bene velit. Profectus itaque in domum sedit in Vestibulo: & hera accita sportulam partium coram ipsa posuit, ac inquit, Hera, hæc omnia herus misit, non tibi, sed beneuolæ; Cumque canem vocasset, atque dixisset, Veni Licæna, comede, tibi enim herus hæc iussit dari particulatim cani omnia proiecit. At post hoc ad herum regressus, & rogatus an beneuolæ dederit omnia. Omnia inquit, & coram me omnia comedit. Ille verò iterum rogans. Et quidnam edes ait? Et is, Mihi quidem nihil quidquam dixit, sed secum tibi gratias habebat. Vxor tamen Xanthi eam rem calamitosam esse arbitrata, nempe accusata, quòd vel caniculæ beneuolentia in Virum cederet, ac subdens sese non amplius in posterum cohabitaturam cum eo, ingressa cubiculum plorabat. Potu autem procedente, & quæstionibus alternis propositis, ac vno ex ipsis ambigente, quando futura esset ingens inter homines turbatio, Aesopus ponè stans ait, Cum resurrexerint mortui, repetentes quæ possederint. Et scolastici ridentes dixerunt: Ingeniosus est nouitius hic. Alio verò rursus proponente quamobrem ouis ad cædem tracta non exclamet, sus autem quàm maximè vociferetur. Aesopus rursus ait, Quoniam ouis assueta mulgeri, aut etiam velleris onus deponere,

ponere,

ponere, tacitè sequitur, ideo etiam pedibus arresta, & ferrum videns, nihil graue suspicatur, sed illa vsitata, & solita videtur passura: sed sus, vt quæ neque mulgetur, neque tondetur, neque nouiter ad horum aliquid trahi, sed carnes suas tantùm vsui esse, meritò vociferatur. His sic dictis, discipuli rursus laudauerunt ipsum versi in risum. Finito conuiuio, & Xantho in domum reuerso, & vxorem pro more agresso alloqui, illa ipsum aduersata, inquit: Ne mihi propinquus fias, da mihi dotem meam, & abibo: non enim mansura sum tecum posthac: tu autem abiens cani adulare, cui misisti partes. Et Xanthus stupefactus ait, Omnino mali mihi aliquid rursum attulit Aesopus. Et vxori inquit: Domina, num me poto, tu ebria es? cui partes misi? nonne tibi? Non per Iouem, mihi quidem minime, inquit illa, sed cani. Xanthus Aesopo accito inquit: Cui dedisti partes? Et ille, Beneuolæ tuæ. Et vxori Xanthus, Nihil accepisti? Et illa Nihil. At Aesopus, Cui enim iussisti, here, partes dari? Et ille, Beneuolæ meæ. Et Aesopus cane vocata, Hæc tibi, inquit, bene vult: nam mulieres & si bene velle dicantur, tamen minima quaq; tecula offensa contradicunt, conuiciantur, abit: canem tamen verberato, expellito, non tamen discedet, sed oblita omnium, statim benigne blanditur, & cum gratia hero. Oportebat igitur dicere here, Vxori has partes fero, & non beneuolæ. Et Xanthus, Vides domina non meam esse culpam,

sed

sed eius, qui tulit? tolera, itaque, nec deerit mihi occasio, qua eum verberem. Illa verò non credente, Verùm clam ad suos parentes regressa, Aesopus inquit: Non rectè dixi ò here canem tibi magis bene velle, quàm meam heram? Diebus autem aliquot praeteritis, & Uxore irreconciliata manente, & Xantho affines quosdam ad ipsam, vt reuerteretur domum mittente: illa, cum cedere nollet, ac proinde Xanthus in mærore esset, Aesopus adiens eum, inquit, Ne te affligas here, ego enim eam cras venire sponte, & citissime faciam ad te. Accepta pecunia Aesopus in forum proficiscitur: ac emptis anseribus, et gallinis, et alijs quibusdam ad conuiuium idoneis, ambulans domos circuibat: transibat igitur, et ante domum parentum heræ suæ, ignorare simulans illorum esse, et in ea heram manere. Cumq; in quendam ex domo illa incidisset, rogabat, an aliquid ad nuptias vtile domestici poisent sibi vendere. Ille autem rogitabat, Cui est opus his? Xantho, inquit, philosopho: cras enim Vxori copulandus est. Eo vero ascendente, et vxoris Xanthi hæc, vt audiuit, renunciante, illa cursim, et properè da Xantham illico pergit, contra ipsum clamat, dicens inter alia, et hæc non me viuente, ò Xanthe, alteri vxori coniugi poteris. Sicque mansit in domo per Aesopum, quem admodum propter illum discesserat. Rursus post dies aliquot, inuitans Xanthus discipulos ad prandium, Aesopo inquit; eme optimum

quod.

quoque, et præstantissimum, Ille inter eundem secum dicebat, Ego docebo herum non stulta mandare. Cum linguas igitur solum suillas emisset, & apparasset, discumbentibus linguam, assatam singulis cum salsamento apposuit, Discipulis laudantibus, Vt philosophicum primum ferculum, propter linguæ ad locutionem ministerium rursus elixas Aesopus linguas apposuit: atq; iterum etiam ferculo alio, atque alio petito, ille nihil, aliud quàm linguas proponebat. Discipuli autem eodem subinde cibo repetito indignati, Quousque linguas, inquiunt? quippe nos per diem linguas edendo, nostras doluimus. Xanthus inquit iratus, nihil aliud tibi est Aesope? Et is, Non certe. Tum ille, Nonne mandaui tibi sordidissime homule, optimum quodque, et præstantissimum obsonari? Et Aesopus. Multas habeo tibi gratias, quod me philosophis præsentibus increpaueris. Quid igitur fuerit lingua melius, et præstantius in Vita? omnis enim doctrina, et philosophia per ipsam monstratur, ac traditur per ipsam dationes, acceptiones, fora, salutationes, benedicentiæ, musa omnis: per ipsam celebrantur nuptiæ, ciuitates eriguntur, homines seruantur. Et vt breuiter dicam, per ipsam tota vita nostra consistit, nihil ergo lingua melius. Ob hæc discipuli Aesopum rectè loqui dicentes, aberrasse verò magistrum, abiere singuli in domum. Postridie rursus accusantibus ipsis Xanthum; ille respondebat, non se-

cun-

cundum voluntatem suam hæc fuisse, sed inutilis serui nequitia: hodie autem permutabit cœnam, & ipse præsentibus vobis cum eo colloquar. Ac vocato eo Vilissimum quodque, & pessimum obsonari iubet, quòd discipuli secum forent cænaturi. ille autem nihil mutatus, rursus linguas emit, & apparatas discumbentibus apposuit. Hi inter se submurmurabant. Porcinæ rursus linguæ. Et mox iterum linguas apposuit. Et valde iterum, atque iterum Xãthus autem iniquo animo ferẽs. Quid hoc, inquit, Æsope? num rursus mandaui tibi optimum quodque, & prestantissimum obsonari, ac non potius vilissimum quodque, & pessimum. Ille autem, Et quid vnquam peius lingua, ò here? nonne vrbes per ipsam corruunt? non homines per ipsã interficiunt? non mendacia omnia, & maledicta, e periuria per ipsam perficiuntur? non nuptiæ, & principatus, & regna per ipsam euertuntur? non vt summatim dicam, vita omnis per ipsam infinitorum errorum referta est? Hęc AEsopo dicẽte, quidam ex vnà discumbentibus, Xantho inquit, Hic nisi valde teipsum munieris, non dubia erit insaniæ causa tibi, qualis enim forma, talis, & anima. Et Aesopus ad eum. Tu mihi videris, ò homo, prauus quidem, & curiosus esse herum irritãs contra seruum. Xãthus autem ad hæc, causam cupiens verberandi hominem. Fugitiue, inquit, quoniam curiosum dixisti amicũ, ostende mihi incurio-

curiosum hominem adductum. Egressus igitur, postridie in plateam Æsopus, & eos, qui præteribant, circumspiciens, vidit quēdam in loco quodam, diu sedentem, quem iudicans secum otiosum, & simplicem esse, accedens, inquit, herus te inuitat secum pransurum; Rusticus ille nihil sciscitatus, neque quis esset à quo inuitaretur, ingressus est domum, & cum ipsis calceis, vt erant viles, discubuit. Rogante autem Xantho, quis hic? Aesopus ait, Incuriosus homo. Et Xanthus vxori in aurem dicit, vt sibi obsequeretur, & quòd ipse iusserit, Faceret, vt plagas Aesopo honesta ratione inferret. Deinde coram omnibus inquit. Domina aquā in peluim iniice, & pedes hospitis laua. Cogitabat enim secum omnino hospitem recusaturum. Aesopum verò, quòd ille curiosus esset, verberibus cæsum iri. Illa igitur iacta aqua in peluim ibat pedes hospitis, lotura. At ille cognoscens hanc esse domus dominā, secum loquebatur: Honorare me omnino vult, atque huius rei gratia suis manibus pedes meos vult lauare, cum ancillis queat hoc mandare. Extensis igitur pedibus, laua, inquit, hera, ac lotus discubuit. Xantho autem iubente virum hospiti dari, quòd biberet, rursus ille considerabat secum, ipsos ante oportere bibere, sed quia sic ipsis visum est, non opus mihi hæc inquirere. Accipiens igitur bibit. Prandentibus verò, & ferculo quodam hospiti apposito, atque illo suauiter comedente, Xanthus cocum, quòd

quòd malè hoc condiuisset, criminabatur, atque etiam nudum verberibus afficiebat. Rusticus autem secum dicebat: Ferculum quidem optimè coctum est, & nihil ei deest, quominus rectè paratum sit, si autem absq; causa vult suum seruum flagellare pater familias, qui ad me? Xantho autem ægre ferẽte, neque iucundè affecto, quoniam nihil hospes curiosè inquirebat, tandem placentæ allatæ sunt. Hospes verò tanquam nunquam placentam gustassent conuoluens, & accipiens ipsas, vt panes comedebat. Xanthus autem pistorem accusauit, dixitque ei cur non ò execrande absque melle, ac pipere placentas præparasti? Ille inquit, Si cruda est, ò here, placenta, me verbera, si verò non vt oportebat, præparata est, non me, sed heram accusa. Et Xanthus, si à mea hoc factum est vxore, Viuam ipsam nunc comburam. Atque iterum Vxori innuit, vt sibi obsequeretur propter Æsopum. Cùm igitur iussisset sarmenta in medium afferri, byram succendit, & arreptam Vxorem probe byram egit ita, vt crederetur ipsam in ignem esset immissurus: differebat autem aliquo modo, & circumspiciebat rusticum, si quomodo assurgens, à tali audacia probibere, ipsum aggrederetur. Sed is secum rursus considerabat. Cum nulla adsit causa, quidnam sic irascitur? Deinde inquit: O pater familias, si hoc iudicas oportere fieri, expecta me parumper, dum digressus adducam, & ipse meam ex agro Vxorẽ, vt ambas simul

comburas. Hæc à viro Xanthus audiens, & huius syncerítatem, ac generositatẽ admiratus Aesopo, inquit, Ecce verè homo ĩcuriosus, habes accepta præmia victoriæ ò Aesope; satis est tibi de cœtero, dein verò libertatem tuam assequeris. Postridiè autẽ Xanthus iussit Aesopo in Balneas ire, & scutari, â multò adesset turba, velle eum lauari Abeunti autem Prætor occurrens, & Xanthi ipsum esse cognoscẽs, interrogauit, quoniam iret. Quòd cũ se is negasset, scire existimans Prætor interrogationem suam floccipendi, in carcerem ipsũ abduci iubet, Cũ igitur abduceretur Aesopus clamauit, Vides ò Prætor quemadmodum rectè responderim? quæ enim nõ expectaui, & occurri tibi, & in carcerem iam trahor. Tum Prætor stupefactus respõsi promptitudine, sinit abire. Aesopus autẽ profectus in balneas, multam turbam in ipsis intuitus est, sed, & lapidẽ videt in medio ingressu positum, in quem singuli ingredientes, & egredientes offerebant, hunc autem vnus quispiam ingrediens, vt lauaretur, sublatum transposuit. Reuersus igitur ad herũ, Si vis, inquit, here lauari vnum hominem in balneis vidi. Xanthus profectus, ac multitudinem lauantium videns dixit, Quid hoc, ò Aesope? nonne vnum hominẽ dixisti te vidisse? Aesopus, Certè inquit: nam lapidem illum (manu ostendens) ante ingressũ positum reperi, in quem ingredientes omnes, et exeuntes offerebant, Vnus verò quidam ante-

antequam illideret, eleuatum dixi vidisse. Illam igitur vnum hominem dixi vidisse; pluris faciens, quàm alios. Tum Xanthus, nihil apud Aesopum tardum est ad responsionem. Cum aliquando Xanthus ex latrina rediret, inter rogauit Aesopum, Quid ita homines post cacationem, Ventris excrementa aspiciunt? Ille ait, Antiquis temporibus vir quidam delicatiùs viuens multo tempore præ delicijs in latrina sedebat, vt, et sua illis immorans cacauerit præcordia. Ex illo tempore igitur timentes cæteri homines vẽtris inspiciunt sordes, ne quo modo, et ipsi hoc patiantur, Sed tu here, ne time: non enim sunt tibi præcordia. Die autem quodam celebrato conuiuio, Xanthus cum alijs Philosophis discumbebat. & potu iam inualescente, crebræ quæstiones inter hos versabantur: atque Xantho incipiente turbari, Aesopus ad stans ait, Here, Bachus tria possidet temperamenta, primum voluptatis, secundum ebrietatis, tertium contumeliæ, Vos igitur doti iam, et lætari quæ reliqua sunt omittite: Tum Xanthus iam ebrius, ait, tace, inferis consule. Et Aesopus igitur, & in infernum distrahere. Ex discipulis autem quidam subebrium iam Xanthum videns, et vt in vniuersum dicam temulentum. O præceptor, ĩquit, potest ne homo aliquis ebibere mare? Et ille, Admodum quidem: ego enim ipse hoc ebibam. Discipulus, At si non poteris, quamnam tibi mulctam irrogabo? Tum

Xanthus, domum meam depono totam; Atque interim depositis annulis pacta firmauerunt, tum discesserunt. Postridie diluculo excitato Xantho, ac faciem lauante, annulum inter lauandum non vidit. Aesopum de eo interrogat. Ille, Nescio, inquit, quid nam factum fuerit; sed vnum scio tantum, quod à domo decideris tua. Tum Xanthus, Quamobrem? Aesopus, Quoniam heri ebrius pepigisti mare ebibere, atque in pactis deposuisti, & annulum. Et is, Tum quomodo maius fide, opus potero. Verum te nunc rogo, si qua cognitio, si qua prudentia, si qua experientia, præsto sis: ac opem porrige vt vincam, aut pacta dissoluam. Æsopus autem. Vincere quidem haud licet, sed vt soluas pacta efficiam, Cum hodie rursus in vnum coueneritis nullo modo videaris timere, verùm quæ pactus es ebrius, eadem sobrius quoq; dic. Iube itaq; stramenta & mensam in littore poni, & pueros paratos cum poculis porrigere tibi marinam aquam. Cùm autem omnem videris turbam concurrisse ad spectaculum, ipse discumbens iube ex mari impleri poculum; atque hoc accepto omnibus audientibus, dic pactis præfectò, Quænam apud nos fœdera iniuimus? Atque is respondebit tibi, quòd pepigeris mare ebibere. Conuersus igitur tu ad omnes, sic dicito, Viri Samii, scitis, & Vos, penitus quam plurimos fluuios prorumpere in mare, ego autem pepigi mare solum ebibere, non etiam exeuntia in ip-

sum

sum flumina, his itaque scholasticus prius coerceat flumina omnia deinde statim mare solum ebibam. Xanthus autem futuram ex hoc pacti solutionem cognoscens, vehementer lætatus est. Populus igitur ad littus confluit ad spectaculum eius, quod faciendum erat: cumque Xãthus, quæ doctus fuerat ab Æsopo, fecisset, ac dixisset, Samii admirati, acclamauerunt, ac ipsum laudarunt. Scholasticus autem Xanthi pedibus obuolutus, & victum se confitebatur, & pacta rogabat dissolui, quod, & fecit. Xanthus exorante populo. Profectis autem ipsis in domum, Aesopus audiens Xanthum, inquit, Per omnem viam tibi gratificatus sum, nonne dignus sum, è here consequi libertatem? At Xanthus obiurgando ipsum repulit, dicens, An nolo ipse hoc facere? sed exi ante vestibulum, & speculare, & si videris duas cornices, renuntia mihi; bonum enim augurium hoc; quòd si vnam videas, hoc malum. Accedens igitur Aesopus, cum duas fortè ita cornices super quadam vidisset arbore sedẽtes, accendens Xãtho renuntiauit. Exeunte autem Xantho, altera harum auolauit: & Xanthus alteram solam videns ait, Nonne dixisti mihi execrande duas vidisse te? Et is Ita, sed altera volauit. Tunc Xanthus. Deerat tibi fugitiue me, vt deluderes? Iubet igitur eum denudatum verberari. At dum Aesopus verberabatur, Præfectus quidam inuitauit ad cœnam Xanthum, Aesopo inter verbera

exclamante. Hei mihi misero: ego enim qui duas vidi cornices, verbero: tu verò qui vnam tantùm, in conuiuium abis: Vanum itaque fuit augurium. Tum Xanthus solertiam eius admiratus, cessari iubet verbera. Non multis autem post diebus philosophos, & rhetores cum inuitasset Xanthus iussit Aesopo ante vestibulum stare, & nullum indoctum ingredi sinere, sed doctos solos. Hora autem prandii clauso vestibulo, Aesopus intus sedebat. Ex inuitatis autem quodam profecto, et ianuam pulsante, Aesopus intus ait, Quid mouet canis? ille putans canis vocari, iratus discessit: sic ergo vnus quisque veniens reuertebatur iratus, putans iniuria affici, Aesopo idem omnes interrogante. Cum autem vnus ex ipsis ostium pulsasset, interrogatus quid moueret canis, respondit, Caudam, et aures, Aesopus ipsum rectè indicans respondisse, aperta ianua ad herum duxit, ac inquit, Nullus Philosophus ad conuiuium tuum venit ò hero, præter hunc solum. Xanthus igitur valde tristatus est, deceptum se existimans ab inuitatis. Postridie cum venissent inuitati ad literarium ludum, accusabant Xanthum, dicentes, Vt videris, ò præceptor, cupiebas quidem ipse contemnere nos: sed veritus putridum in vestibulo constituisti Aesopum, vt nos iniuria afficeret, & canes vocaret. Et Xanthus, Insomnum, ne id est, an vera res? Tum illi, nisi stertimus, vera res, Cōfestim

accer-

accersitus Aesopus, & rogatus cur ita, cuius rei gratia amicos ignominiosè emolitus esset, ait, Nonne tu mihi here mandasti, ne quem vulgarem, ac indoctum hominem permitterem in tuum conuenire cõuiuium, sed solos doctos? Tum Xanthus, Et quales hi, nonne docti? Et Aesopus, nullo pacto: ipsis etenim pulsantibus ianuam, & me intus interrogante, quidnam moueret canis, nullus eorum intellexit sermonem. Ego igitur cum indocti omnes viderentur nullum ipsorum introduxi, nisi hunc qui doctè respondit mihi. Sic igitur cum Aesopus respondisset, rectè omnes dicere ipsum confirmarunt. Ac post dies rursus aliquot Xanthus sequente Aesopo, ad monumenta accessit, & quæ in arcis erant epigrammata legens, seipsum delectabat. At Aesopo in quandam ex ipsis insculptas litteras has videnti α, β, ο, δ, ε, θ, χ, ostendenteque Xantho, atque rogante, an hasce nouisset: diligenter ille scrutatus, non potuit harum inuenire declarationem, ac fassus est dubitare omninò. Cum Aesopus, Si per hanc columnam ò here thesaurum ostendam tibi, qua me remuneraberis? Et is: Confide, accipies enim libertatem tuam, atque dimidium auri. Tunc Aesopus distans à cippo passus quatuor, & fodiens accepit thesaurum, & tulit, hero, dicens, Da mihi promissum, cuius gratia inuenisti thesaurum. Et Xanthus, Non ita & ego sapiam, nisi, & sensum litterarum mihi di-

xeris, nam scire hoc multò re inuenta mihi pretiosius, & Æsopum, Qui tesaurum infodit hic, vt vir eruditus litteras insculpsit has, quæ & inquiunt, α, ἀπόβα β, recedens; βήματα passus δ, τέσσαρα, quatuor; ὀρύξας, fodiēs, ε εὑρήσεις, inuenies, θ, θησαυρὸν, Thesaurum. χ χρυσίου, auri. Xanthus autem, Quia illa solers est; & astutus, non accipies tuam libertatem. Et Æsopus. Renūciabo dando aurum, ò domine, regi Byzantinorū: illi enim recōditū est. Et Xāthus, Vnde hoc nosti: Et ille ex literis: hoc enim inquiunt. α ἀπόδος, redde; β, βασιλεῖ, regi; δ, Διονυσίῳ, Dionisio, ὃν quem, εὗρες, inuenisti, θ, θησαυρόν, Thesaurum: χ, χρυσίου, auri. Xanthus audiens regis esse aurū; Æsopo ait, Accepto dimidio lucri taceto. Et ille, Non tu mihi nūc hoc præbes sed qui aurum hic infodit, ac quemadmodū, audio, hoc enim dicūt literæ: α, ἀνελόμενοι, accipientes; β, βαδίσαντες, vadentes, δ, διέλεσθε, diuidite; ο, ὃν, quem; ε, εὕρετε, inuenistis, θ, θησαυρόν, Thesaurum; χ, χρυσίου, auri: At Xanthus, Venias, inquit, in domū, vt Et thesaurū diuidamus, & tu libertatē accipias. Profectis ergo, Xanthus timēs Aesopi loquacitatem, in carcerem ipsum iussit inijci. Cum abduceretur Aesopus, sic inquit. Huiusmodi sunt promissa Philosophorum non solum .n. non accipio meam libertatē, sed & in carcerē iubes inijci me? Xanthus igitur iussit ipsum solui, & ait ei, Nimirū rectè inquis. vt parta libertate, vehementior cōtra me sis accusator. Tū Aesopus dixit, Quodcūq; mihi potes

potes facere,fac malū:omnino, vel inuitus liberabis me.Ea verò tempestate huiusmodi res Sami obtigit.Cū publicè festum celebraretur,repente Aquila deuolās publicum rapiēs anulum,in serui sinum demisit. Itaque Samij perterriti, cū ob hoc prodigium incidissent in multum mœrorem,in vnum coacti, ceperunt rogare Xanthū,quòd primus ciuium esset,& Philosophus, vt sibi iudiciū prodigii manifestaret,At ille omnino ambigēs tempus petiit. Profectus igitur domum tristis erat ad modū,& solicitudinibus immersus, vt qui nihil iudicare posset. Aesopus verò mędrore Xanthi cognito,adiēs ait. Qua causa, ò here, sic persuerans tristari? Mihi committe,valde dicto merori.Cras in forū profectus dic Samiis,Ego neque prodigio soluere didici neque augurari;sed puer mihi est multarū rerū peritus ipse vobis quæsitū soluet. Et si ipse consecutus fuero solutionem,here tu gloriam reportabis,tali vtens seruo,si minus fuero cōsecutus, mihi soli erit dedecus.Persuasus igitur Xanthus, postero die in theatrum profectus,& astans in medio iuxta monita Aesopi concionatus est eis, qui conuenerant. Illi verò statim rogabant Aesopum acciri. Qui cum venisset, staretque in medio, Samii facie ipsius cōsiderata,deridentes clamabant. Hæc facies prodigium soluet? ex deformi hoc quid vnquam boni audiemus; Ita ridere cœperunt A. Aesopus extenta manu silentio petito inquit. Viri Samii, quid faciem

meam cauillamini? non faciem,ſed animum reſpicere oportet; ſæpè enim in turpi forma bonum animum natura impoſuit. An vox exteriorem teſtarum formam conſideratis,ac non potius interiorem vini guſtũ? Hæc ab Aeſopo cum audiſſent omnes dixerunt, Aeſope, ſi quid notes dic ciuitati. Ille igitur audacter ait, Viri Samii, quoniam fortuna, quæ contentionis ſtudioſa eſt gloriæ certamen propoſuit domino, & ſeruo, ſi ſeruus inferior videatur domino,verberibus cæſus abibit,ſin autem præſtantior, nihilominus, & ſic verberibus lacerabitur, Si vos per meam libertatem, loquendi mihi fiduciam indulſeritis, ego nunc vobis intrepidè quæſitum narrabo. Tunc populus vno ore clamabat ad Xanthum, libertate dona Æſopum, obtempera Samiis, largire libertatem eius ciuitati. At Xantho non annuenti, Prætor ait,Xanthe,ſi tibi non placet auſcultare populo, ego hac hora Aeſopum libertate donabo, & tunc tibi æqualis fuerit. Tunc igitur Xanthus neceſſariò libertatem reddidit, & præcor clamauit. Xanthus philoſophus liberum Samiis largitur Aeſopum, atque interim finem ſermo Aeſopi accepit dicẽtis Xanthus Vel inuitus me libertate donabis Aeſopus itaq; libertatem conſecutus ſtans in medio ait,Viri Samii,aquila,vt ſcitis,regina auium eſt. Quoniam autem Imperatorium annulum hæc raptum demiſit in ſerui ſinum,hoc ſignificare vult, quendam ex iis, qui nunc

ſciunt,

sciũt,regem velle vestram libertatem in seruitutem redigere, atq; sancitas leges irritas facere. His auditis Samii mœrore repleti sunt. Sed non multo post tempore,& literæ a Crœso Lydorum Rege venerunt ad Samios,iubentes eis,vt in posterum tributa sibi penderent: sin minus obtemperassent,vt ad pugnam se pararent.Consultabant igitur vniuersi.Timuerunt enim subditi fieri Crœso,conducibile tamen esse,& Aesopum cõsulere. Et ille consultus ait; Cùm principes vestri sententiam dixerint de tributo dando obtemperandum esse regi.consilium iam minime, sed narrationem vobis afferam, & scietis quid conducat.Fortuna duas vias ostendit in vita, alteram libertatis, cuius principium accessu difficile, sed finis planus:alteram seruitutis,cuius principium facile, & accessibile, finis autem laboriosus. His auditis, Samij exclamauerunt, Nos cum simus liberi, serui esse gratis nolumus: & oratorem infecta pace remiserunt. His ergo cognitis, Crœsus decreuit bellum in Samios mouere, Sed legatus retulit. Non poteris Samios debellare quandiu est apud eos Æsopus, & consilia suggerit.Potes autem magis,ait,ò rex, legatis missis, petere ab ipsis Aesopum, pollicitus eis, & gratias alias relaturum,& remissionem iustorum tributorũ, tunc forte poteris eos superare. Crœsus his persuasus, legato misso dedi sibi petebat Aesopum. Samii autem hunc tradere decreuerunt.Quo cognito,

to, Æsopus in media concione stetit, ac inquit: Viri Samij, & ego per multi facio ad regis pedes proficisci, volo autem vobis fabulam dicere. Quo tempore animalia inter se loquebantur, lupi bellum ouibus intulerunt. Vnà verò cùm ouibus canibus præstantibus, ac lupos arcentibus lupi legato misso dixerunt ouibus; si voluerint viuere in pace, & nullum suspicari bellum, vt canes sibi traderent. Ouibus ob stultitiam, persuasis, & canibus traditis, lupi, & canes dilacerarunt, & oues facillimè occiderunt. Samij igitur fabulæ sensu cognito, decreuerunt apud se detinere Æsopum. Ille verò non tulit, sed cum legato vna soluit, & ad Crœsum se contulit. Profecti autem ipsis in Lydiam, Rex ante se stantem Aesopum videns, indignatus est dicens: Vide qualis homuncio impedimento, mihi ad tantam insulam subigendam fuit. Tum Aesopus: Maxime rex non vi, neque necessitate coactus ad te veni, sed sponte adsum, sustine autem me parumper audire. Vir quidam cum locustas caperet, occideretque, cepit & cicadam, cum, & illam vellet occidere, inquit cicada, O homo, ne me frustra occidas: ego enim neque spicam lædo, neque alia in re quapiam iniuria te afficio, neque verò, quæ in me sunt, membranularum, suauiter canto, delectans viatores: præter igitur vocem in me amplius nihil inuenies, Ille his auditis, permisit abire. Et ego itaque, ò rex, tuos pedes attingo, ne me sine causa

causa occidas: non enim possum iniuria quenquam afficere, sed in vili corpore generosum loquor sermonem. Rex autem miratus simul,& miseratus ipsum ait, Aesope, non ego tibi largior viuum, sed fatum. ergo quod vis pete, accipies. Et ille rogo te, ô rex. reconciliare Samiis. Cumque rex dixisset reconciliatus sum, procidens ille in terram, gratias ei agebat. Ei post hæc suas conscripsit fabulas, quas in hunc vsque diem extantes apud regem reliquit. Acceptis autem ab ipso literis ad Samios, quòd Aesopi gratia eis reconciliatus fuerit; atq; muneribus multis nauigauit in Samum. Samii igitur hunc videntes, & coronas ei intulerunt, & choreas ejus gratia constituerunt. Ille autem, & regis litteras legit, & ostendit, quòd sibi donatam à populo libertatem, libertate rursus remuneratus fuerit. Post hæc verò ab insula decedens, circuibat orbem vbique cum philosophis disputando profectus,& in Babylonem,& suam ipsius doctrinam demonstrãdo, magnus apud regem Lycerum euasit illis enim temporibus reges inuicem pacem habentes, atque delectationis gratia quæstiones vicissim sophisticas scribendo mittebant, quas qui soluerent, tributa pacta amittentibus accipiebant, qui verò non, æqualia præbebant. Aesopus igitur quæ mittebantur problemata Lycero intelligens dissoluebat,& clarum reddebat regem, & ipse Lyceri nomine altera itidem regibus remittebat, qua cum remane-

manerent insoluta, tributa rex quàm plurima exigebat. Aesopus autem, cum non genuisset filios, nobilem quendam Ennum nomine adoptauit, atque vt legitimum filium regi allatum commendauit. Non multo autem post tempore Ennus cum adoptantis concubina rem habuit: hoc sciens Aesopus expulsurus erat domo Ennum, qui in illum ira correptus, epistolamque fictam ab Aesopo scilicet ad eos, qui sophismatis cum Lycero certabant, quòd ipsis paratus esset adhære magis, quàm Lycero regi dedit Aesopi signatum annulo. Rex, & sigillo credens, atque inexorabili ira percitus, statim Hermippo iubet, nulla examinatione facta, tamquam proditorem occideret Æsopum. At Hermippus, & amicus fuerat Æsopo, & tunc se amicum ostendit, in sepulchro enim quodam nemine sciente occultauit hominem, & secreto nutriuit. Ennus autem regis iussu omnem Æsopi administrationem suscepit. Quodam post tēpore Nectenabo rex Ægyptiorum audiens Aesopum mortuum esse, mittit Lycero statim epistolam architectos sibi mittere iubentem, qui turrim ædificent, quæ neque cœlum, neque terram attingat, & aliquem, qui semper respondeat ad omnia quæcumque rogauerint: quod si fecisset, tributa exigeret; sin minus, solueret. His lectis Lycerus merore affectus est, cum nullus ex amicis posset quæstionem de turri intelligere. Rex verò, & columnam sui regni di-

cebat

cebat interijsse Aesopus. Hermippus autem dolore regis ob Aesopum cognito adijt regem, & viuere illum renuntiauit, addiditque ipsius causa Aesopum non peremisse, sciens quod pœniteret aliquando regem sententiæ. Rege autem vehementer his lætato, Aesopus sordens, ac squalens totus adductus est. Cumque rex, vt eum vidit, illachrimasset, atque, vt lauaretur, aliaque cura afficeretur, iussisset Aesopus post hoc, & de quibus accusatus fuerat, causa confutauit: ob quæ cum rex Ennum esset occisurus, Aesopus ei veniam petijt. Post hæc autem regis Aegypti epistolam Aesopo dedit legendam. At ille statim solutione cognita quæstionis, risit, ac rescribere iussit: cum hyems præterijsset, missum iri, & qui turrim essent ædificaturi, & aliquem qui respõderet ad rogata. Rex igitur Aegyptios legatos remisit, Aesopo autem pristinam administrationem tradidit omnem, debitum ei tradens, & Ennum. At Aesopus acceptum Ennum nulla re tristitia affecit, sed vt filium rursus receptum inter cætera admonuit verbis: Fili ante omnia cole Deum. Regem honora. Inimicis tuis terribilem teipsum præbe, ne te cõtemnant: amicis facilem, et communicabilem, quò longè beneuolentiores tibi sint. Item inimicos male habere precare, et esse pauperes, ne te possint ustendere: at amicos in omnibus bene valere velis. Semper vxori tuæ bene adhære, ne alterius viri periculum facere velit,

velit, leue enim mulierum est genus, ac definitum adulatione minus malè cogitat. Velocem ad sermonem ne posside auditum. Linguæ continens esto. Breue agentibus ne inuide, sed congratulare inuidens enim te ipsum magis offendes. Domesticorum tuorum satage, vt te non solùm vt dominum timeant, sed etiam, vt benefactorem venerentur. Ne pudeat discere semper meliora. Mulieri numquam credas secreta: nam semper armatur quomodo tibi dominetur. Quotidie in diem crastinum reconde: melius enim mortuum inimicos relinquere, quàm viuetem amicorum indigere. Salutato facilè, qui tibi occurrũt, scies, & catulos cauda panem comparare. Bonum esse ne pœniteat. Susurronem virũ eiice domo tua nam quæ à te dicuntur, ac fiunt, aliis communicabit. Fac; quæ te non mœstificent. Contingentibus ne tristare. Neque praua ineas vnquam consilia, neque mores malorum imiteris. His ab Aesopo, Ennus admonitus tum sermone tum sui conscientia vt sagitta quadam percussus animum, paucis post diebus è vita discessit. Aesopus autem aucupes omneis accersiuit, atque aquilarum pullos quatuor, vt caperent, iubet: sic itaque captos nutriuit, vt dicitur, ac instruxit (cui rei non magnam fidem adhibemus) vt pueros in sportis ipsis, appensis gestando in altum volarent, atque ita obedientes pueris essent, vt quocumque illi vellent, volarent, siue in altum, siue in terram deorsum:

ſum: præterito verò hyemali tempore, ac vere arridente, cum ad iter omnia paraſſet Aeſopus, & pueros accepiſſet, & aquilas, deceſſit in Aegytum, multa imaginatione, & opinione ad ſtupefactionem illorum hominum vſus. Sed Nectenabo audito adeſſe Aeſopum, inſidiis circumuentus ſum, inquit amicis, quia intellexeram Aeſopum mortuum eſſe. Poſtridie autem iuſſit rex, vt omnes magiſtratus candidis circumdarentur veſtibus ipſe ἐρέαν, induit, & coronam ac gemmam κέρατιν. Cumque ſedens in alto ſolio Aeſopum introduci iuſſiſſet, Cui me aſſimilas, (ingredienti inquit) Aeſope, & eos, qui mecum ſunt? Et ille, Te quidem, Soli verno, qui verò te circumſtant, maturis ariſtis. Vt rex admiratus ipſum, & donis eum proſecutus eſt. Poſtero autem die ruſus eſt candidiſſimam togam indutus, amicis purpureas iuſſis accipere: ingredientem Aeſopum iterum rogauit. Et Aeſopus Te inquit, comparo Soli: hos autem qui ſtant circum radiis ſolaribus. Et Nectenabo, puto nihil eſſe Lycerum præ meo regno. Et Aeſopus ſubridens, Ne facile de illo ſic loquere, ò rex. nam genti veſtræ veſtrum regnum collatum inſtar Solis lucet; at ſi Lycero comparetur, nihil aberit, quin ſplendor hic tenebræ appareant. Et Nectenabo appoſita uerborum reſponſione ſtupefactus, Attuliſti nobis ait, qui turrim ædificent? Et ille, Parati ſunt, ſi modò oſtendas locum. Poſtea egreſſus extra vrbem

rex

rex in planiciem, ostendit dimensum locum. Adductis igitur Aesopus ad ostensos loci angulos quatuor, quatuor aquilis vna cum pueris per sacculos appensis, ac puerorum manibus datis fabrorum instrumentis, iussit euolare, illi verò sublimes: Date nobis, clamabant, lapides; date calcem, date ligna, & alia, quæ ad ædificationem apta sunt. Sed Nectenabo, visis pueris ab aquilis in altum sublatis, ait, Vnde mihi volucres homines? Et Aesopus, Sed Lycerus habet; tu autem homo cum sis, vis cum æquo diis rege contendere? Et Nectenabo, Aesope victus sum, precuntabor autem te, tu responde, Et ait, sunt mihi fœminæ hìc equê, quæ cum audiuerint eos, qui in Babylone sunt æquos hinnientes, statim concipiunt. Si tibi ad hoc est doctrina, ostende. Et Aesopus, Respondebo tibi cras, ò rex. Profectus verò, Vbi hospitabatur, felem iubet pueris comprehendi, & captum publicè circumduci Verberando. Aegyptii autem illud animal colentes, cum sic ipsum male tractari viderent, concurrerunt, & felem è manu verberantium eripuerunt, acrem celeriter renuntiarunt regi. Qui vocato Aesopo, Nesciebas inquit, Aesope, tanquam Deum à nobis coli felem? quare igitur hoc fecisti? At ille. Lycerum regem iniuria affecit, ò rex præterita nocte hic felis, Gallum enim eius occidit pugnacem, & generosum præterea, et horas ei noctis nunciãtem. Cui rex, non pudet te mentiri Aesope? quoniam

modo

modo vna nocte felis ab Aegypto iuit in Babylonem? Tum ille subridendo inquit: Et quomodo, ò rex Babylone equis hinniētibus, hic equæ fœminæ concipiunt? Rex autem his auditis, prudentia Aesopi felicem esse dixit. Post hæc autem cum ad soluisset ex Heliopoli Viros quæstionum sophisticarum peritos, atque de Aesopo cum eis disputasset, inuitauit vnà cum Aesopo ad conuiuium. Discumbentibus igitur ipsis quidam Heliopolita inquit Aesopo; Missus sum à Deo meo quæstionem quandam rogaturus te, vt ipsam solueres. Cui Aesopus, Mentiris; Deo enim ab homine nihil opus est discere; tu autem non solùm teipsum accusas, sed, & Deum tuum. Alius rursus ait, Est templum ingens, & in eo columna duodecim vrbes continens, quarum singulæ triginta trabibus fulciuntur, quas circũcurrunt duæ mulieres. Tum Aesopus ait. Hãc quæstionem apud nos soluent, & pueri. Templum enim est hic mundus Columna, annus; Vrbes, menses. Et trabes, horum dies, Dies autem, & nos, duæ mulieres duę vicissim sibi succedunt. Postridie conuocatis amicis omnibus, Nectenabo inquit, Propter Aesopum hunc dabimus tributa regi Lycero. At ex his vnus ait: Iubebimus ei quæstiones dicere nobis ex iis, quæ neque scimus, neq; audiuimus. Et ille, Cras hac de re vobis respondebo. Decedēs igitur, & composito scripto, in quo cōtinebatur. Nectenabo confitens mille talenta

Lyce.

Lycero debere, mane reuersus Regi scriptum redidit. Regis autem amici priusquàm aperiretur scriptum, omnes dixerunt: Et scimus hoc, & audiuimus, & verè scimus. Et Aesopus, Habeo vobis gratiam restitutionis causa. At Nectenabo cōfessione debiti lecta ait, Me nihil Lycero debere, omnes vos testificamini? Illi mutati dixerunt, Neq; scimus, neque audiuimus. Et Aesopus, Si hæc ita se habent, solutum est quæsitum, Ad hæc Nectenabo. Felix est Lycenus, talē in regno suo doctrinam habens. Ergo pacta tributa tradidit Aesopo, Atque ī pace remisit. At Aesopus in Babylonē profectus narrauit Lycero acta in Aegipto omnia, & tributa reddidit. Lycerus autem iussit statuam auream Aesopo erigi. Non multo autem post tempore, Aesopus in Græciā decreuit nauigare, compositioneque cum rege facta discessit, iuratus ei prius proculdubio rediturum se in Babylonem, atque illic reliquum vitæ victurum. Pergatis autem Græcis vrbibus, & sua doctrina patefacta, peruenit. & Delphos: Verum Delphi disserentem quidem audierunt libenter, sed honore, & obseruantia eum affecerunt nulla. Is autem ad eos inspiciens ait, Viri Delphi succurrit mihi ligno vos comparare, quod in mari fertur. Illud etenim procul videntes dum fluctibus agitatur, in magni precii esse existimamus; postquàm autem proximè aduenit, vilissimum apparet. Et ego itaque cum procul essem ab vrbe vestra, vt eos, qui

exi-

æstimatione digni sunt, vos admirabar; nunc autem ad vos profectus omnibus, vt ita dixerim, inani inutiliore, sic deceptus sum. Hæc cum audiuissent Delphi & timerent, ne aliquo modo Aesopus ad alias vrbes accedens male de se diceret; decreuerunt dolo hominem occidere. Auream igitur phialam ex eo quod apud se erat sacelo Apollinis accipiens, clam in Aesopi absconderūt stratis. Cum Aesopus verò ignoraret, quæ ab ipsis dolo facta fuerant, egressus ibat in Phocidem. At Delphi egressi, & detinentes ipsum percontabantur, vt sacrilegum. Illo autem negante aliquid fecisse huiusmodi, illi verò stratis euolutis auream inuenerunt phialam, quam etiam acceptam omnibus ciuibus ostenderunt non cum paruo tumultu. Igitur Aesopus cognitis illorum insidiis, rogauit eos, vt solueretur. Hi autem non solum non soluerunt, sed vt sacrilegum in carcerem quoque iniecerunt; morte eius suffragiis decreta; Aesopus autem cum nulla astutia à mala hac fortuna liberari posset, seipsum in carcere lugebat sedens. Ex familiaribus autem ipsius quidam, Damas nomine, ad ipsum ingressus, & videns eum sic lamentari causam rei rogauit. Ille ait, Mulier quædam cum recēter virum suum sepeliuisset, quotidie profecta ad tumulum, plorabat. Orans autem quidam non procul à sepulcro, amore captus est mulieris, & derelictis bobus iuit, & ipse ad tumulum, ac sedens vnà cum mulic-

muliere plorabat. Cum illa rogaret cur nam, & ipse sic lugeret. Quoniam, & ego, inquit, decentem mulierem sepeliui, & postea quam plorauero, mæstitia leuor, illa autem, & mihi idipsum similiter accidit. Et ille. Si igitur in eadem incidimus mala, cur nam inuicem non coniungimur: ego etenim amabo te, vt illam; & tu me rursus, vt tuum Virum. His persuasit mulieri & conuenerunt. Interim autem fur profectus, & boues soluens, abegit, Ille autem reuersus, non inuentis bobus, & plangere, & lugere vehementer instituit. Profecta est, & mulier, & lamentantem inueniens, inquit, Iterum ploras? Cui ille: Nunc ait, verè ploro; & ego itaque, multis euitatis periculis, nunc verè fleo solutionem mali nec vnde inueniens. Post hæc affuerunt, & Delphi, & extractum ipsum è carcere trahebant in præcipitium. Ille autem eis dicebat: Quando colloquebantur animalia bruta, mus ranæ amicus factus, ad cænā eam inuitauit, & abducta in penarium diuitis, vbi multa edulia erant; Comede, inquit, amica rana. Post epulationem, & rana murem in suam inuitauit cœnationem. Sed ne de fatigare, inquit, natando filio tenui tuum pedem meo alligabo. Atque hoc facto, saltauit in paludem Ea autem vrinata in profundum, mus suffocabatur, & moriens ait, Ego quidē per te morior, sed me vindicabit maior. Supernatāte igitur mortuo mure in palude, deuolans

lans Aquila hunc arripuit, vna cum eo appensam ranam, sicq; ambos deuorauit. Et ego igitur, qui inter vos morior, habebo vltorem. Babylon enim, & Græcia omnis meam à vobis exigent mortem. Delphi tamen ne sic quidem pepercerunt Aesopo. Ille autem in Apollinis confugit sacellum, sed ii, & illinc extraxerunt irati, & in præcipitium rursus traxerunt. Aesopus cum abduceretur, dicebat, audite me Delphi. Lepus Aquila insectante, in lustrum scarabei confugit rogans, vt ab eo seruaretur Scarabeus autem rogabat Aquilam ne occideret supplicem obtestans ipsam per maximum Iouem saltem ne despiceret paruitatem suam. Illa uerò irata, ala percutiens scarabeum, leporem raptum depacta est. Scarabeus autem cum Aquila volauit, vt nidum eius disceret, ac iam profectus oua eius deuoluta dirupit. Illa cum graue existimaret, si quis hoc ausus, fuisset, & in altiore loco nidificasset, & illic rursus scarabeus eidem hanc affecit: Aquila autem inops consilii penitus, ascendit ad Iouem (in eius enim tutela esse dicitur) & in ipsius genibus tertiam fœturam ouorum posuit, Deo ipsa commendans, & supplicans, vt custodiret. At scarabeus è stercora pilula facta, ascendit, & in sinum Iouis eam dimisit. Iupiter assurgens, vt sinum excuteret, & oua abiecit oblitus, quæ, & contriuit delecta. Sed cum didicisset è Scarabeo, quod hæc fecisset vt Aquilam vlcisceretur (non enim scarabeum tantum

illa affecit iniuria, sed, & in Iouem ipsum impia fuit) Aquila reuersa ait, scarabeum esse qui affecit in mœrore, & certè iure affecisse. Nolens igitur aquilarum genus deficere consulit scarabeo, vt aquilæ reconciliaretur. Cum hic non paruisset, ille in aliud tempus transposuit Aquilarum partum, cum non appareant scarabei. Et vos igitur ò veri delphi, ne despicite hunc Deum ad quem profugi: & si paruum sortitus est delubrum, neq; enim impios negliget. Delphi verò hæc parum curantes, rectà ad mortem itidem ducebant. Aesopus nulla re à se dicta videns eos flecti, rursus ait: Viri crudeles, & interfectores, audite. Agricola quidam in agro consenuit: cum nunquam ingressus esset in vrbem precabatur domesticos vt eam videret. At illi iunctis asellis, atq; in currum eo imposito, solum iusserunt agere. Eunti autem procella, & turbine aerem occupantibus, & tenebris factis aselli à via aberrantes, in quoddam præcipitium duxerunt senem. At ille iam præcipitandus, O Iupiter, ait, qua in re te iniuria affeci, quòd sic iniquè occidor, præsertim cum neq; ab equis generosis, neque à mulis bonis, sed a b asellis, vilissimis? Et ego itaque eodem modo hunc tristor, quoniam non ab honoratis viris, & elegantibus, verùm ab inutilibus, & pessimis interficior, iamq; præcipitandus, eiusmodi dixit rursus fabulam, Vir quidam suam deamans filiam, rus misit vxorem, solam autem filiam receptam vio-

lauit

lauit. Illa autem Pater, ait scelesta facis, optarem tamen à multis potius viris decore hoc affici, quàm à te qui genuisti. Hoc nunc, & in vos, ò iniqui Delphi, dico, quòd eligerem in Scyllam; & Caribdim potius incidere, ac in Affricæ Syrteis, quàm per vos iniustè atq; indignè mori: execror igitur vestram patriam, & deos testor, me praeter omnem iustitiam interire, qui me vlciscentur exauditum. Præcipitem igitur ipsum dederunt de rupe, & mortuus est. Non multò post autem pestilentia laborantes oraculum acceperunt, expiandam esse Æsopi mortem. Cui, quòd conscii sibi essent, iniustè cum interfecisset, etiã cippum erexerunt. Sed primates Græciæ, ac doctissimi quique, cum, & ipsi, quæ in Æsopum facta fuissent intellegissent. Delphos profecti sunt, & cum illis habita inquisitione, vltores & ipsi Aesopi mortis fuerunt.

Aesopi vita à Maximè Planudæ conscripta.

FINIS.

EX APHTONII SOPHISTÆ Exercitamentis.

FAbula profecta quidem est à Poetis, sed, & oratoribus communis facta est, admonendi gratia. Est autem fabula sermo fictus, imagine quadam repræsentans veritatẽ. Atq; alia Sybaritica, alia Cilix, alia Cypria, dicitur, accepto ab inuentoribus nomine: verùm quoniã Aesopus egregiè præter cæteros conscripsit fabulas, euicit vt potius Aesopia diceretur. Ea verò est triplex Rationalis, Moralis, Mista. Rationalis in qua aliquid ab hominem geri confingitur; Moralis, quæ eorum imitatur mores, quæ sunt rationis experientia. Mista verò, quæ rationale, irrationaleque complectitur. Eam autem admonitionem cuius causa fabulam constitueris, Ante fabulationem præpositam, post positam verò, Adfabulationem dices.

FABVLA.

Qua formicarum, & cicadarum exemplo, hortantur iuuenes ad laborem.

CIcadæ olim æstate, assiduis cantibus indulgebant, formicæ uerò hyemis memores laboribus, fructibusque colligendis opera dabant. Verùm, cum hyems aduenisset

set formicæ iis, quæ colligerent, pascebantur. Cicadas autem delectatio illa, & canendi voluptas, eò indigentiæ, miserîq; perduxit, vt esurirent omnes, & fame conficerentur.

Adfabulatio.

Hæc fabula demonstrare intendit, quòd sic iuuentus laborem fugitans, male habet in senectute.

Ex Phylostrati imaginibus Fabula.

FAbulæ se ad Æsopum sua in eum beneuolentia conferunt, quòd satagat sui. Fabula quippe, & Homero, & Hesiodo, nec non, & Archilocho in Lycamben curæ fuit. Sed ab Aesopo humana omnia ad fabellas redacta sunt sermone brutis non temerè imperito, nam, & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur, & fraudem. Atque hæc ei leo quispiam agit, & vulpes & per Iouem equus; nec testudo muta. Ex quibus pueri discunt, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Aesopum. Accedunt ad ianum docti huius, vitis eum devjncturæ, coronaque oleagina coronaturæ: hic, vt puto, fabulam aliquam texit: risus enim faciei, & oculi in terram defixi id præseferunt. Pictorem fabularum cura remissiore animo indigere, non latuit. Philosophatur autem, & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Aesopum statuit ex illius scena conflictum. Chori dux Vulpes depicta est. Vtitur enim eam Aesopus ministra argumentorum plurimum, ceu Dauo Comedia.

EX HERMOGENIS

Exercitamentis

PRISCIANO INTERPRETE.

FAbula, est oratio ficta, verisimili, dispositione imaginem exibens veritatis. Ideò autem hanc primam tradere pueris solent oratores, quia animos eorum adhuc molles ad meliores facilè vias rite instituunt. Vsi sunt ea tamen vetustissimi quoq; auctores, vt Hesiodus, Archilochus, Horatius: Hesiodus quidem lasciuiæ. Archilochus autem Vulpis, Horatius muris. Nominantur autem ab inuentoribus fabularum aliæ Æsopiæ, aliæ Cipriæ, aliæ Lybidæ, aliæ Sybaritycæ, omnes autem communiter Aesopiæ dicuntur, quoniam in conuentibus frequenter solebat Aesopus fabulis vti; Mendacem quidem esse nolunt fabulam. sed ad uitam utilem, nec non, & verisimilem. Est autem uerisimilis, si res, quæ subjectis accidunt personis aptè reddantur: ut puta de pulchritudine aliquis certat, pauo supponatur hic. Oportet alicui astutiam tribuere, uulpecula est subiicienda. Imitatores, aliquos hominum uolumus ostendere, hic Simiis est locus. Oportet igitur modò breuiter, modò latius eas diserere, Quomodo autem hoc fiet? si nunc narrationes simplices proferantur, nunc etiam sermo indutis fingatur personis,

ionis. Exempli causa, Simiæ conuenerunt, & consilium habuerunt de vrbe condenda: & quia placuit illis, paratæ erant incipere ædificationem: sed vetus Simia prohibuit ab incæpto, eas docens, quod facilè capiantur, si intra muros concludantur sic breuiter dicens. Si velis producere, sic; simiæ conuenerunt, & consiliabantur de vrbe condenda, quarum vna in medium veniens concionata est, quia oportet ipsas quoque ciuitatē habere. Videtis enim, aiebat, quòd ciuitatem habendo fælices homines sint, domos etiam habent singuli, & in concionem vniuersi, & in theatrum ascendentes delectant animos spectationibus, & auditionibus varijs, Et sic proferes orationem in orando, dicens, quòd, & plebiscitum scriptum est, & finges etiam orationem veteris Simiæ. Expositio autem fabularum; vult circuitionibus carere, & iucundior esse. sed oratio, quæ vtilitate fabulæ detegitur, quam ἐπιμύθιον vocant, quod nos affabulationem possumus dicere, à quibusdam prima, à plerisq; rationalibus postrema ponitur. Sciendum vero quòd etiam oratores inter exempla solent fabulis uti.

LAVRENTIVS VALENSIS.

Insigni viro.

ARNOLDO FOVELLEDÆ S.

P*Romiseram nuper, me tibi, coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere [ut homo venandi insuetus] cum non possem, ad venationem meam, idest ad litteras me conuerti. Vi fortè ad manus venit libellus Græcus ex præda nauali, & triginta Æsopi fabellas cõtinens, has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te, siue fabellas, siue maius coturnices quibus, oblectare te possis, ac ludere. Etenim si Octauianum,* Marcumq; Antoniũ, *orbis terrarũ principes ludo coturnicũ delectatos accepimus profectò tu vir litterarum amantissimus, litterato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octauiano, aut* Antonio *pugnacem aliquam harũ auium dono dedisset, iucundam illis rem gratamq; fecisset: ego quoq; tibi iucundus gratusq; ero, qui plures triginta eius generis aues dono mitto, pugnaces, victrices, & (si fortè hoc te magis iuuat] etiam pingues. Oblectant enim fabella, & alunt; nec minus fructus habent, quàm floris, Sed ne donũ suum laudare insolentis sit; finem faciam. Tu si coturnices veras, quàm has fabulas malis, rescribe: Mittam namque non modò coturnices, sed etiam perdices. Ex urbe Caieta, Cal. Maii.* 1438.

DE VVLPE, ET CAPRO. 1.

VVlpes, & Caper sitibundi in puteum quendam descenderunt, in quo cum perbibissent, circunspicienti capro reditum. Vulpes ait: Bono animo esto Caper; excogitaui namque quo pacto vterque reduces simus. Si quidem tu eriges te rectum primoribus pedibus ad parietem admotis, cornuaq; adducto ad pectus mento, reclinabis, & ego per terga, cornuaq; tua trāsiliens, & extra puteum euadens, te istinc postea educam. Cuius consilio fidem habente Capro, atque, vt illa dicebat, obtemperanti, ipsa à puteo resiliit; ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabatque, nihil de hirco curæ habens; Cæterùm eum ab hirco vt fœdifraga incusaretur, respondit: Enim verò hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est setarum in mento, non priùs in puteum descendisses, quàm de reditu exploratum habuisses.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit uirum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem agendam veniat.

De Vulpe, & Pardo 2.

VVlpes, & Pardus de pulchritudine altercabantur, & Pardo suam pellem uersicolorem extollente, vulpes suam cum non posset præponere, inquit: At quantò ego specior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit pulchritudinem animi antecellere pulcritudinem corporis.

De Cata, & Venere. 3.

CAta quædam delitium erat cuiusdam formosi adolescentis. Hanc ille, vt in fæminam mutaret, Venerem cum precatus esset Dea miserta cupiditatis adolescentuli, conuertit bestiam in speciosam puellam. Cuius forma inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum. Quibus confidentibus in cubiculo, Venus volens in periculo facere, numquid illa cum corpore mutasset, & mores, murem in medium dimisit. At illa eorum qui aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubili consurgẽs, murem insequebatur, illum comedere cupiens: tum Dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit sceleftos homines, etiam si conditionem, statumque mutent, tamen mores nequam mutare.

De agricola, & filÿs eius. 4.

AGricola filios suos videns quotidie gladiantes neq; in gratiam reducere potis esset, iussit fasciculum virgarũ sibi afferri [aderant autem filii illic sedentes] quæ cum

alla-

allatæ essent, colligauit omnes in vnum fasciculum, iussitq; singulos eorum fasciculũ capere, atq; confringere. Illis verò confringere non valentibus, soluens postea fasciculum, tradidit singulas virgas eis frangendas; atque illis statim frangentibus, intulit. Ita quidem & vos, ò filioli mei, si vnanimes inuicem perstiteritis, inexpugnabiles vos hostibus, inuictosq; præbebitis, sin minus vestra ipsa æmulatio, atque seditio opportunam uos prædam inimicis faciet.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, æquè res humanas capere, vel à concordia incrementum, uel à discordia iacturam.

De Muliere, & Gallina. 5

MVlier quædam vidua habebat gallinã quotidie singula oua ponẽtem. Sperãs autem mulier pro singulis bina oua posituram, si plus escarum tribuisent, opiparè educabat. Gallina uerò pinguior effecta, nc unum quidem ouum ãplius facere poterat.

Adfabulatio:

Hæc fabula innuit, quòd homines per luxum rerum, & copiam marcescentes, ab instituta industria retardantur.

De duobus amicis, & Vrso 7.

DVobus amicis vnà iter facientibus fit vrsus obuiam, quorum vnus perterritus, in arborem scendens, latuit: alter verò, cum se imparem vrso fore, & si pugnaret, superatum iri, intelligeret; procidens simulabat se mortuum esse. Visus verò adueniens, & aures, & occiput eius olfaciebat, illo qui stratus iacebat vsquequaq; continente respirationem. Ita mortuum esse credens vrsus, abiit; [aiunt enim non sæuiter in cadauera] Mox alter, qui inter frõdes arboris latuerat, descendens interrogat amicum quidnam ad aurem vrsus esset secum loquutus. Cui amicus inquit: admonuit me, ne posthac cum huiusmodi amicis iter faciam.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, deuitandos esse amicos, qui periculoso in tempore auxilio præstando reuocant pedes.

De Arundine, & Olea. 8.

DIsceptabant aliquando arundo, & olea, de constantia, & fortitudine, & de infirmitate. Et olea quidem arundini probra ingerebat, vt fragili, ad omnem vetum vacillanti. Arundo autem obticebat; non longum tempus spectans. Nam cum ventus vehemens ingruisset, arundo reflectebatur, agitabaturque. Olea verò, cum violentiæ ventorum reluctari vellet, confracta est.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, eos, qui fortioribus

ad

ad tempus cedunt, potiores esse iis, qui non cedunt.

De Tubicine. 9.

ERat Tubicen quidam, qui in militia signum caneret, is interceptus ab hostibus, adeos qui circunsstebant, proclamabat: Nolite me viri innocẽtem, innocuum, insontemq; perimere, nullum .n. vnquam occidi, quippe nihil aliud, quàm hanc buccinam habeo. Ad quem illi vicissim cũ clamore responderunt: Tu verò hoc ipso magis trucidaberis, quòd cum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen pellere.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, quòd præter cæteros peccant qui malos, & importunos Principes persuadent ad iniquè agendum.

De Cane, & Lanio. 10

CAnis quidam insiliit in macell'ũ, lanio in aliqua re occupato, & arrepto pecoris corde fugiebat, Adquem lanius conuersus, fugentemq; aspiciens, inquit: O canis, abi, vbicumque fueris, te obseruabo: non .n. mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, iacturam frequenter esse hominibus doctrinam.

De

De Ægroto, & Medico. 11.

ÆGrotus quidam a medico interrogatus, quonammodo se habuisset: præter modum respondit, In sudorem se fuisse reuolutum. Cui medicus; Istud, inquit; bonũ est. Altero autem die interrogatus quomodo se haberet, respondit; Algoribus correptus, diu vexatus sum. Est istud (inquit medicus] bonum est. Tertiò, cum ab eodem interrogaretur, respondit: Profluuio corporis debilitatus sum. Istud [inquit] & bonum est. Posteà autem à familiari interrogatus: Quomodo te habes ò amice? respondit: Ego etiam atque etiam bene habeo, sed morior.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit coarguendos assentatores.

De Asino, & Lupo. 13.

Asinus

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoq; lupo ait; O Lupe, En præcruciatu morior, futurus esca aut tua, aut vulturum, aut coruorum. Vnum modò munus abs te flagito; educ prius ex pede aculeum, vt moriar saltem sine cruciatu. Tunc lupus summis dentibus aculeum mordicus deprehendens, eduxit. Asinus verò doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit; fractisque illius fronte, naribus, & dentibus aufugit; lupo seipsum accusante, ac meritò sibi id euenisse dicente, quòd qui didicerat esse lanius iumentorum, nunc eorum volebat esse chirurgus.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd qui sua artificia deserunt transferentes se ad aliena ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Pastore, & mari. 13.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat; qui cum videret mare tranquillum, incessit cupido nauigationẽ faciendi. Itaq; venundatis ouibus, emptisq; palmarum sardinis, nauigabat. Orta autem vehementi tẽpestate, & naui mergi periclitante, omne pondus nauis in mare iecit, vixque euasit exonerata naui. Paucis post diebus, veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat.n. sanè tranquillum) respondens, inquit. Palmas iterum vult quantum intelligo; ideoque immotum sese ostendit.

Ad

Adfabulatio.

Hęc fabula innuit eruditiores fieri homines damno, atque periculo.

De *Vulpe*, & *Leone*. 14.

VVlpes nullum antea Leonem conspicata, cum illi aliquando obuiasset, ita, conspectum eius expauit, vt parum abfuerit extingueretur. Quod cum posteà iterum accidisset; ad conspectum quidem Leonis exterrita est, sed non ita vt prior. Tertiò, cum leonem eundem vidisset in ciuitate, non modò non exterrita, sed confidenter adiens secum colloquuta est, & confabulata.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd consuetudo, & conuersatio facit, vt quæ maximè horribilia, & formidolosa sunt, neq; horrida, neq; formidolosa uideantur.

De *Gallis*, & *Perdice*. 15.

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est & perdicē, eamq; in societate gallorum dedit vnò cum illis saginandā: eam verò statim galli, pro se quisq; mordebant agitabantq; Perdix autem apud se affli ctabatur; existimans, ideo talia sibi à gallis inferri, quod suū ab illorum genere al[illegible]nū esset. Vbi verò non multò post aspexit, & illos inter se pugnantes, mutuòq; percutiens, re-

creata a mærore & tristitia, inquit: Equidem verò posthac ego non affligabor amplius, videns eos etiam inter sed dimicantes.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domesticorum quidem iniuriis abstinere.

De Vulpe, & capite quodam. 16.

Vulpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur; reperit è marmore caput lupinum, scienter, fabrèq; factum. Quod cum in manus sumpsisset, inquit: O caput cum magno sensu factum, nullum sensu obtinens.

Adfabulatio.

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitate habent, animi industriã non habent.

De Carbonario, & fullone. 17.

Car-

CArbonarijbus conducta in domo habitãs inuitauit fullonem,qui eò loci proximè uenisset, ut eiusdem in ædibus una habitarent. Ad quem fullo: O homo, non est mihi istud factu conducibile. Vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonaria aspergine fuscares.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De homine glorioso. 18.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cũ iterum domum rediisset, cum multa ardua in diuersis regionibus à se viriliter gesta iactabundus prædicabat, tum verò illud maximè, quod Rhodi omnes certamine saliendi superasset: eiusq; rei Rhodios, qui affuerũt, testes esse. Ad quem vnus assistentiũ

respon-

respondens, inquit: O homo, si verum est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodus, ecce hic certamen saliendi.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quod vbi rerum testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De homine, & Apolline. 19.

QVidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus, habensque passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, accedensque ad tripodes, interrogabat Deum, dicens: Quod habeo in dextera, viuitne, an mortuum est? Prolaturus passerculum viuum, si mortuum respondisset: rursus prolaturus mortuum, si viuum respondisset; Occidisset enim statim sub pallio priusquam proferret. At Deus subdolam callliditatem hominis intelligens, dixit: O consultor, vtrum mauis facere (penes te namque arbitrium est) facito: & siue viuum, siue mortuum, quod in manu habes, proferto.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, mentem diuinam nihil neque latere, neque fallere.

De Piscatore, & Cinaride. 20.

PIscator quidam demissis in mare retibus detulit Cinaridem pusilli corporis, quæ pisca-

piſcatorem ſic obſecrabat: Noli me in præſentiarum capere, puſillam; & minutam, ſine abire, & creſcere; vt poſtea iam adulta, commodo cum maiore potiaris. Cui piſcator: Ego verò amens ſum, ſi lucrum quod inter manus habeo {licet exiguum} prætermittam, ſpe futuri boni quantumlibet magni.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit ſtolidum eſſe, qui propter ſpem maioris, rem & præſentem & certam, licet paruam, non amplectitur.

De Aſino, & Equo. 21.

Vir quidam habebat equum, & aſinum In itinere faciendo, inquit aſinus equo: Si me ſaluum vis leua me parte oneris mei. Equo illius verbi non obſequente, aſinus ſub,

ſub onere cadens, moritur. Tunc dominus iumentorum, omnes quas portabat aſinus ſarcinas, ſimulq; corium, quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depreſſus equus, cum clamore, inquit, Væ mihi iumentorum infæliciſſimo, quid mihi miſero euenit? nam recuſans partem, nunc totum onus porto, & illius corium.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit maiores debere in laboribus participes eſſe minoribus vt vtriſque incolumes ſint.

De Homine, & Satyro. 22.

VIr quidam cum ſatyro amicitiam inierat. Qui cum edendi gratia ſederent, exorta cœli tempeſtate, vir manus ad os admouens anhelitu refocillabat. Quod intuens ſatyrus interrogat quamobrem id faceret? Ille inquit, calore oris algentes manus refocillo. Pauloq; poſt, calidiore edulio allato, cum vir iterũ manus admouens, calorẽ cibi tenui inſpiratione refrigerauit, interrogat ſatyrus quamobrem, & illud faciat. Reſpondente autem viro, vt refrigeraret edulium: Atque ego, inquit ſatyrus, tecum poſthac amicitiam non exercebo, qui ex vno ore & calidum promis, & frigidum. Vale.

Adfabulatio.

Fab. innuit deuitandã eius amicitiam eſſe, cuius anceps vita eſt, & non ſimplex ſermo.

De Agricola, & Canibus. 23.

AGricola quidam hyberno ſydere in agro deprehenſus, deficientibus cibarijs

riis primum interfectis singulis ouibus, illarum carnibus vexebatur, mox & caprarum, postremò operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes dum animaduertissent, inter se colloquuti sunt dicentes: At nos hinc faciamus fugam. Si enim operariis bobus dominus non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Adfabulatio.

Hæc fabula inquit fugiendos, cauendosque qui à familiaribus manus non abstinent.

De quodam admorso à Cane. 24

ADmorsus quidam à cane circuibat singulos, corrogans curationem: nactusq; quendam est, qui cognita, mali qualitate, inquit; Si tu quidem, ò homo, conualescere

vis

vis cruſtam panis madefactam in ſangui- ne vulneris porrige cani, qui te momordit, comedendam. Cui ille deridenter inquit: Ego mehercule, ſi illud fecero, dignus ſum qui ab omnibus huius orbis canibus præmordear.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit improbos homines cum maximè beneficia acceperint, tum maximè ad maleficia animari.

De Thynno, & Delphino. 25.

THynnus, cum Delphinum inſequentem præcipiti curſu fugeret, & iam capiendus eſset, in antractum quendam ſe intruſit. Delphinus quoque ad alterum ſimilem impetu ipſo alius eſt. Ad quem Thynnus reſpiciens, eumque expirantem videns inquit: Iam mihi mors non erit moleſta videnti eum qui mihi cauſa mortis eſt, mecum morientem.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit æquò animo ferre homines calamitates, cum eos, per quos incalamitate ſunt, calamitoſos aſpiciunt.

De Aucupe. 26.

AVceps quidam, ſumptis aucupatoriis retibus, ad venandum proceſſit, viſoq; palumbo in cacumine arboris ſedente, compoſitas

positas artificiosè arundines cum retibus ad auem clanculum admouebat, sperans illam se venari posse: Quod cum egit, in altum intuens iacentem vipera pedibus pressit, quæ exasperata dolore, hominem momordit. At ille iam deficiens. Me miserum inquit, qui cum alterum venari uolo, ipse ab altero captus pereo.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd æmuli alios arte sua nitentes decipere, sæpe in laqueos, quos tendunt, incidunt.

De Castore. 27.

CAstor preter cæteros quadrupedes in aqua durare fertur suaque genitalia ad artem medicam sanè vtilia esse. Hic vbi videt se ab indagātibus hominibus captum iri (nouit enim quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præcidit, atque in sequentes proiiciens hoc modo incolumis euadit.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit huius exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute, nullam rationem habere fortunarum.

De Vaticinatore. 28.

VAticinator quidam in foro sedens sermocinabatur, cum sibi quidam denuntiat, fores domus eius effractas esse, omniaq; abrepta, quæ in domo fuissēt. Ad quem nuntiū vaticinator gemens properansque

cursu se domum recipiebat. Quem currentem intuens quidam, o tu, inquit, qui aliena negotia te diuinaturum promittis, certe tua ipse non diuinasti.

Adfabulatio.

Fabula hæc ad eos spectat, qui res suas non rectè administrantes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent, prouidere, ac consulere conantur.

De Aucupe, & Merula. 29.

AVceps tetenderat, volucrib. retia, quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotii ageret? Illa respondit, se condere vrbem, abiitq; longius & sese abdidit. Merula verò verbis illius fidem habens; accedens ad escam iuxta retia positam, capta est. Accurenteque aucu-

pe,

pe, inquit, ò homo, si tu quidem talem con. dis vrbem, haud multos inuenies incolas.

Adfabulatio.

Hęc fabula innuit ea maximè modo rem priuatam, & publicam destrui, cum præsidem sęuitiam exercent.

De Viatore, & Mercurio. 30.

Viator longum ingressurus iter, si quid inuenisset, eius dimidium Mercurio se oblaturum promisit; inuento autem in ipso itinere vase palmularum, & amygdalorum pleno, comedit omnes palmulas, amygdalasq; sed harum nucleos, illorum putamina ad aram quandam obtulit inquiens: Mercuri, habes quod tibi uoueram, quod enim inueni, eius & interiora, & exteriora tibi offero.

Adfabulatio.

Fabula hęc innuit auarum hominem cupiditate pecuniæ, etiam diis moliri fallacias.

De filio, & matre. 31.

PVer quidam in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suę, A qua non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore, maiora cœpit furari. Tandem à ma-

giſtratu deprehenſus, ducebatur ad ſupplicium, Matre verò ſequente, ac vociferante, rogauit ſatellites, vt pauliſper cum ea ad aurem loqui permitterent. Quibus annuentibus, & matre feſtinabunda aurem ad eas filii admouente, ille auriculam maternam dentibus amorſam euulſit. Et cum mater, cæterique increparent, non modò vt furem, ſed & vt in parentem ſuam impium inquit: Hæc mihi vt perderer, extitit cauſa; ſi enim me ob tabellam alphabetariam caſtigaſset, nequaquam ad vlteriora progreſsus ad ſupplicium nunc ducerer.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit quòd qui inter initia peccandi non coercentur, ad grauiora flagitia euadant.

De filio, & patre. 32.

FIlium quidã ſenior hab bat genero ſi animi, & venaticorum carũ amatoré. Hũc per quietem viderat à leone trucidari. Territus igitur, ne fortè ſomnium hoc aliquando ſequeretur euentus, extruxit domum quamdam politiſſimam, laquearibus ac fæneſtris a mæniſſimam: illucq; inducens filium, illi, cuſtos inhærebat. Depinxerat enim in ea domo, ad oblectationem filii, omne genus animalium: in quib. & leonem. Adoleſcens hæc in ſpiciés eò amplius moleſtiæ contrahebat; Quadã autem vice leoni propius ſtãs inquit. O truculentiſſima fera, te propter

&

& propter mane somnium patris, in hac domo asseruor veluti in carcere. Quid igitur faciam? Et hæc dicens manu parieti incussit, oculum leoni eruere volens, & in clauo qui illic latebat, offendit, qua ex percussione manus emarcuit, sucreuitq; sanies, ac febri subsecuta, breui adolescens est mortuus. Ita leo adolescentem occidit, nihil adiuuante patris sophismate.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quæ uentura sunt, deuitare posse neminem.

De calno quodam. 33.

CAluus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce turbinis ventus illos de capite sustulit, risus statim magni presentibus excitantur. Et ille mutuo risu ad eos inquit; Quid mirum, si crines, qui non erant mei, à me recesserint? illi quoque recesserunt, qui mecum fuerant nati.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, non debere nos mærere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accepimus, non potest nobiscum perpetuò permanere.

FINIS.

ALIÆ ITEM

ALIQVOT ÆSOPI

FABVLÆ

Ex Græco in Latinum versæ

Incerto Interprete.

Impossibilia promittens. 1

VIR pauper ægrotans; & malè affectus, cum à medicis desperatus esset, deos rogabat pollicens si sanitatem sibi rursus restituissent, centum boues ipsis oblaturum esse in sacrificium, Vxore autem eius audiente, & vbi tibi hæc, si conualueris? ille ait, Putas enim surgere me hinc, vt dii hæc à me repetent?

Adfabulatio.

Fabula significat, multos facilè polliceri, quæ re comprobare non sperent.

Ranæ. 2.

RAnæ duæ in palude pascebantur, æstate autem siccata palude, illa derelicta quærebant aliam: cetærum profundum inuenerunt puteum; quò viso, altera alteri inquit, Descendamus heus tu, in hunc puteum.

teum. Illa respondens ait; Si igitur & hic aqua aruerit, quomodo ascendemus?

Adfabulatio.

Fabula declarat, non oportere inconsideratê res aggredi.

Canis, & Gallus. 3.

CAnis, & Gallus inita societate iter faciebant. Vespere autem sibi peruenięte gallus conscenſa arbore, dormiebat; at Canis ad radicem arboris excauatæ. Cum Gallus, vt aſsolet, noctu cantaſset, vulpes vt audiuit, accurrit: & ſtans inferius, vt ad ſe deſcęderet, quod cuperet egregium adeo ait ſe animal complecti. Cum autem is dixiſset, vt ianitorem prius excitaret ad radicem dormientem, vt cum ille aperuiſset deſcenderet: & illa quærente vt ipſum uoca-

ret, Canis ſtatim proſiliens eam dilacerauit.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, prudentes homines inimicos inſulantes ad fortiores aſtumittere.

Leo, & Vrſus. 4.

LEo, & vrſus ſimul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant, grauiter igitur à ſeipſis affecti, vt ex multa pugna etiam vertigine corriperentur, defatiganti iacebant, vulpes autem circum circa eundo, vbi proſtratos eos vidit, & hinnulum in medio iacentem, hunc per medios vtroſque percurrens, rapuit fugiensq; abiit: at illi videbant quidem ipſam ſed quia non poterant ſurgere, Nos miſeros, dicebant, quòd vulpi laborauimus.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Veſpertilio, Rubus, & Mergus. 5

VEſpertilio, & rubus, & mergus inita ſocietate, mercatoriam decreuerunt vitam agere. Itaq; veſpertiljo argentum mutuata depoſuit in medium; rubus veſtem ſecum accepit, mergus tertius, & nauigauerunt. Tempeſtate autem vehementi oborta, & naui euerſa omnibus perditis, ipſi in terram incolumes euaſerunt. Exillo igitur

mer.

mergus litoribus ſemper aſſidet, num quopiã æs eiiciat mare; veſpertilio verò creditores timens, interdiu non apparet, ſed noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium veſti inhæret, quærens ſic vbi ſuam cognoſcat quærendo.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, in ea quibus incumbimus, in poſterum recidere.

Pauo, & Monedula. 6.

AVibus creaturis regem, Pauo orabat, vt ſe ob pulchritudinem elegerent. Eligentibus autem cum omnibus Monedula, ſuſcepto ſermone ait, Sed ſi te regnante, Aquila nos perſequi aggreſsa fuerit; quomodo nobis opem feres?

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, principem non modò propter pulchritudinem, ſed & fortitudinem, & prudentiam eligi oportere.

Singularis, & Vulpes. 7.

Singularis agreſtis ſuper quadam ſedens arbore dentes acuebat, Vulpe rogante cauſam quare nulla præpoſita neceſſitate dentes acueret, ait, non abs re hoc facio. nã ſi me periculum inuaſerit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum eſſe oportebit, ſed potius paratis vti.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, aduerſus periculum præparatum eſſe oportere.

Caſſita. 8.

Caſſita laqueo capta plorans dicebat: Hei mihi miſeræ, & infelici volucri; non aurum ſurripui cuiuſquam, non argentum, non aliud quicquam pretioſum, Granum autem tritici paruum mortis mihi cauſa fuit.

Adfabulatio.

Fabula in eos, qui ob vile lucrum magnum ſubeunt periculum.

Hin-

Hinnulus. 9.

HInnulus aliquando ceruo ait, Pater, tu & maior, & celerior canib. & cornua præterea ingentia geſtas ad vindictam, igitur cur ſic eos times? Et ille ridens ait, Vera quidem hæc inquis, fili; vnum verò ſcio, quod cum canis latratum audiero, ſtatim ad fugam neſcio quomodo efferor.

Adſabulatio.

Fabula ſignificat natura timidos nulla admonitione confirmari.

Auarus. 10.

AVarus quidam cum omnia ſua bona vendidiſset, & auream glebam feciſſet, in loco quodam infodit, vnà defoſso illic, & animo ſuo, & mentem, atq; quotidie eundo, ipſam videbat. Id autē ex operariis quidam obſeruando cognouit, & refoſsam glebam abſtulit. Poſt hæc, & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cæpit, &

capillos euellere. Hunc cum quidam vidisset sic plorantem, & causam audiuisset. Ne sic, ait heus tristare; neq; enim habens aurum, habebas: Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi vsum præstabit, Nam vt video, neque cum aurum erat, vtebare.

Adfabulatio.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi vsus adfuerit.

Anseres, & Grues. 11.

ANseres, & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visæ grues, quòd essent leues, statim euolauerunt: anseres verò, ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, & in expugnatione vrbis inopes facilè fugere, diuites autem seruire captos.

Testudo, & Aquila. 12.

TEstudo orabat aquilam, vt se volare doceret. Ea autem admonente, procul hoc à natura ipsius esse; illa magis precibus instabat: Accepit ipsam vnguibus, & in altum sustulit, inde demisit; autem in petras cecidit, & contrita est.

Adfabulatio.

Fabula significat, multos, quia in contentionibus prudentiores non audiuerint, seipsos læsisse.

Cer-

Cerua. 13.

CErua altero obcæcata occulto in littore pascebatur, sanum occulum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, vnde nihil suspicabatur. Præternauigantes autem quidam, & hoc coniectantes ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quòd non putabat malum allaturum ab eo proditam.

Adfabulatio.

Fabula significat, sæpe, quæ nobis noxia videntur vtilia fieri, quæ uerò utilia noxia.

Cerua, & Leo. 14.

CErua uenatores fugiens in speluncam ingressa est. In leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa est. Moriens autem

autem dicebat: Hei mihi, homines fugiens in ferarum immitissimam incidi.

Adfabulatio.

Fabula significat, multos homines dum parua fugiūt pericula, in magna incurrere.

Cerua, & vitis. 15

CErua venatores fugiens, sub vite delituit. Cum præteriissent autem parumper illi, cerua prorsus iam latere arbitrata, vitis folia pasci incepit; illis verò agitatis, venatores conuersi, & quod erat verum arbitrati, animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt ceruam. Hæc autem moriens talia dicebat: Iusta passa sum, non enim offendere oportebat, quæ me seruaret.

Adfabulatio.

Fabula significat, qui iniuria benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus, & Leo. 16

CVm Asino gallus aliquando pascebatur, Leone autem aggresso asinum, gallus exclamauit, & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. At asinus ratus propter se fugere aggressus est statim leonē. Vt verò procul, hūc persecutus est, quò nō amplius galli perueniebat vox, conuersus leo

leo deuorauit, Hic verò moriens exclamabat: Me miserum, & dementem, ex pugnacibus enim non natus parentibus, cuius gratia in aciem irrui?

Adfabulatio.

Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor, & Canis 27.

OLitoris canis in puteum decidit; olitor autem ipsum illinc extracturus descẽdit & ipse in puteum: ratus autem canis accessisse vt se inferius magis obrueret, conuersus olitorem momordit. Hic autem cũ dolore reuersus, Iusta, inquit, patior, nam cur vnquam sui interfectorem seruare studui?

Adfabulatio.

Fabula in iniustos, & ingratos.

Sus, & Canis. 18.

SVs, & canis mutuò conuiciabantur. Et Sus iurabat per Venerem proculdubio dentibus discissurum canem. Canis verò ad hæc dissimulanter dixit, Benè per Venerem nobis iuras, significas enim ab ipsa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem, nullo pacto in sacellum admittit. Et Sus, Propter hoc igitur magis

præ

præ se fert dea amare me:nam occidentem, aut alio quouis modo lædentem omninò auersatur : tu tamen malè oles & viuens, & mortua.

Adfabulatio.

Fabula significat, prudentes oratores, quæ ab inimicis obiiciuntur, artificiosæ in laudem conuertere.

Sus, & Canis. 19.

SVs, & canis de facunditate certabant. Dixit autem canis, fæcundam se esse maximè pedestrium omnium. Et sus occurrens ad hæc inquit : Sed cum hæc dicis, scito, & cæcos te catulos parere.

Adfabulatio.

Fabula significat, non celeritate res, sed perfectione iudicari.

Serpens, & Cancer. 20.

SErpens vnà cum cancro viuebat, inita cum eo societate. Itaque cãcer simplex moribus, ut ille astutiam mutaret, admonebat : hic autem minimè obediebat. Cum obseruasset igitur cancer ipsum dormientem, & pro viribus compressisset occidit. At serpente post mortem extenso, ille ait; Sic oportebat antehac rectum, & simplicem esse, neque enim hanc pœnam dedisses.

Adfabulatio.

Fabula significat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi potius.

Pastor, & Lupus. 21.

PAstor nuper natum lupi catulum reperit, ac sustulit, unaque cum canib. nutriuit. At cum adoleuisset, si quando ouem lupus rapuisset, cum canibus, & ipse persequebatur. Cùm canes uerò aliquando non posent assequi lupum, atque ideò reuerterentur, ille sequebatur, ut cum ipsum assecutus esset ut lupus particeps foret uenationis, deinde redibat. Sin autem lupus extra non rapuisset ouem, ipse clan occidens unà cum canibus comedebat, donec pastor cum coniectasset, & intellexisset rem, ad arborem ipsum suspendit, & occidit.

Adfabulatio.

Fabula significat, naturam prauam bonos mores non nutrire.

Leo, & Lupus. 22.

LEo, cum consenuisset, ægrotabat iacens in antro. Accesserant autem uisitatura regem, præter uulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem uulpem, quasi nihil facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad visitationem profectam: Interim affuit, & vulpes

ret, Canis ſtatim proſiliens eam dilacerauit.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, prudentes homines inimicos inſulantes ad fortiores aſtumittere.

Leo, & Vrſus. 4.

LEo, & vrſus ſimul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant, grauiter igitur à ſeipſis affecti, vt ex multa pugna etiam vertigine corriperentur, defatiganti iacebant, vulpes autem circum circa eundo, vbi proſtratos eos vidit, & hinnulum in medio iacentem, hunc per medios vtroſque percurrens, rapuit fugiensq; abiit: at illi videbant quidem ipſam ſed quia non poterant ſurgere, Nos miſeros, dicebant, quòd vulpi laborauimus.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Veſpertilio, Rubus, & Mergus. 5

VEſpertilio, & rubus, & mergus inita ſocietate, mercatoriam decreuerunt vitam agere. Itaq; veſpertiljo argentum mutuata depoſuit in medium; rubus veſtem ſecum accepit, mergus tertius, & nauigauerunt. Tempeſtate autem vehementi oborta, & naui euerſa omnibus perditis, ipſi in terram incolumes euaſerunt. Ex illo igitur mer-

mergus litoribus semper assidet, num quopiã æs eiiciat mare; vespertilio verò creditores timens, interdiu non apparet, sed noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium vesti inhæret, quærens sic vbi suam cognoscat quærendo.

Adfabulatio.

Fabula significat, in ea quibus incumbimus, in posterum recidere.

Pauo, & Monedula. 6.

AVibus creaturis regem, Pauo orabat, vt se ob pulchritudinem elegerent. Eligentibus autem cum omnibus Monedula suscepto sermone ait, Sed si te regnante, Aquila nos persequi aggressa fuerit; quomodo nobis opem feres?

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, principem non modò propter pulchritudinem, ſed & fortitudinem, & prudentiam eligi oportere.

Singularis, & Vulpes. 7.

SIngularis agreſtis ſuper quadam ſedens arbore dentes acuebat, Vulpe rogante cauſam quare nulla præpoſita neceſſitate dentes acueret, ait, non abs re hoc facio. nã ſi me periculum inuaſerit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum eſſe oportebit, ſed potius paratis vti.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, aduerſus periculum præparatum eſſe oportere.

Caſſita. 8.

CAſſita laqueo capta plorans dicebat: Hei mihi miſeræ, & infelici volucri; non aurum ſurripui cuiuſquam, non argentum, non aliud quicquam pretioſum, Granum autem tritici paruum mortis mihi cauſa fuit.

Adfabulatio.

Fabula in eos, qui ob vile lucrum magnum ſubeunt periculum.

Hin-

Hinnulus. 9.

HInnulus aliquando ceruo ait, Pater, tu & maior, & celerior canib. & cornua præterea ingentia geſtas ad vindictam, igitur cur ſic eos times? Et ille ridens ait, Vera quidem hæc inquis, fili; vnum verò ſcio, quod cum canis latratum audiero, ſtatim ad fugam neſcio quomodo efferor.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat natura timidos nulla admonitione confirmari.

Auarus. 10.

AVarus quidam cum omnia ſua bona vendidiſset, & auream glebam feciſſet, in loco quodam infodit, vnà defoſso illic, & animo ſuo, & mentem, atq; quotidie eundo, ipſam videbat. Id autē ex operariis quidam obſeruando cognouit, & refoſsam glebam abſtulit. Poſt hæc, & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cæpit, &

capillos euellere. Hunc cum quidam vidisset sic plorantem, & causam audiuisset. Ne sic, ait heus tristare; neq; enim habens aurum, habebas: Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi vsum præstabit, Nam vt video, neque cum aurum erat, vtebare.

Adfabulatio.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi vsus adsuerit.

Anseres, & Grues. 11.

ANseres, & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visæ grues, quòd essent leues, statim euolauerunt: anseres verò, ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, & in expugnatione vrbis inopes facilè fugere, diuites autem seruire captos.

Testudo, & Aquila. 12.

TEstudo orabat aquilam, vt se volare doceret. Ea autem admonente, procul hoc à natura ipsius esse; illa magis precibus instabat: Accepit ipsam vnguibus, & in altum sustulit, inde demisit; autem in petras cecidit, & contrita est.

Adfabulatio.

Fabula significat, multos, quia in contentionibus prudentiores non audiuerint, seipsos læsisse.

Cerua. 13.

CEru a altero obcæcata occulto in littore pascebatur, sanum occulum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, vnde nihil suspicabatur. Prænauigantes autem quidam, & hoc coniectantes ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quòd non putabat malum allaturum ab eo proditam.

Adfabulatio.

Fabula significat, sæpe, quæ nobis noxia videnter vtilia fieri, quæ uerò utilia noxia.

Cerua, & Leo. 14.

CErua uenatores fugiens in speluncam ingressa est. In leonem autem ibi cum indicisset, ab eo comprehensa est. Moriens autem

autem dicebat: Hei mihi, homines fugiens in ferarum immitissimam incidi.

Adfabulatio.

Fabula significat, multos homines dum parua fugiũt pericula, in magna incurrere.

Cerua, & vitis. 15

CErua venatores fugiens, sub vite delituit. Cum præteriissent autem parumper illi, cerua prorsus iam latere arbitrata, vitis folia pasci incepit; illis verò agitatis, venatores conuersi, & quod erat verum arbitrati, animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt ceruam. Hæc autem moriens talia dicebat. Iusta passa sum, non enim offendere oportebat, quæ me seruaret.

Adfabulatio.

Fabula significat, qui iniuria benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus, & Leo. 16

CVm Asino gallus aliquando pascebatur, Leone autem aggresso asinum, gallus exclamauit, & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. At asinus ratus propter se fugere aggressus est statim leonẽ. Vt verò procul, hũc persecutus est, quò nõ amplius galli perueniebat vox, conuersus leo

leo deuorauit, Hic verò moriens exclamabat: Me miserum, & dementem, ex pugnacibus enim non natus parentibus, cuius gratia in aciem irrui?

Adfabulatio.

Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor, & Canis 27.

OLitoris canis in puteum decidit; olitor autem ipsum illinc extracturus descēdit & ipse in puteum: ratus autem canis accessisse vt se inferius magis obrueret, conuersus olitorem momordit. Hic autem cū dolore reuersus, Iusta, inquit, patior, nam cur vnquam sui interfectorem seruare studui?

Adfabulatio.

Fabula in iniustos, & ingratos.

Sus, & Canis. 18.

SVs, & canis mutuò conuiciabantur. Et Sus iurabat per Venerem proculdubio dentibus discissurum canem. Canis verò ad hæc dissimulanter dixit, Benè per Venerem nobis iuras, significas enim ab ipsa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem, nullo pacto in sacellum admittit. Et Sus, Propter hoc igitur magis

pra

Adfabulatio.

Fabula significat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi potius.

Pastor, & Lupus. 21.

PAstor nuper natum lupi catulum reperit, ac sustulit, unaque cum canib. nutriuit. At cum adoleuisset, si quando ouem lupus rapuisset, cum canibus, & ipse persequebatur. Cùm canes uerò aliquando non possent assequi lupum, atque ideò reuerterentur, ille sequebatur, ut cum ipsum assecutus esset ut lupus particeps foret uenationis, deinde redibat. Sin autem lupus extra non rapuisset ouem, ipse clan occidens unà cum canibus comedebat, donec pastor cum coniectasset, & intellexisset rem, ad arborem ipsum suspendit, & occidit.

Adfabulatio.

Fabula significat, naturam prauam bonos mores non nutrire.

Leo, & Lupus. 22.

LEo, cum consenuisset, ægrotabat iacens in antro. Accesserant autem uisitatura regem, præter uulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem uulpem, quasi nihil facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad uisitationem profectam: Interim affuit, & vulpes

vulpes, & vltima audiuit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito. Et quis, inquit, eorum, qui conuenerunt tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuiui, & medicamentum pro te à medico quæsiui, & didici? Cum autem leo statim, vt medicamentum diceret, imperasset, illa inquit, *Si lupo viuente excoriato ipsius calidam pellē indueris*. Et lupo iacente, vulpes ridens, ait, Sic non opportet dominum ad maleuolentiam mouere, sed ad beneuolentiam.

Adfabulatio.

Fabula significat, eum, qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier. 23.

MVlier quædam virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est. Aggrauatum enim ipsum ab ebrietate cum obseruasset, & mortui instar insensatum, in humeros eleuatum, in sepulchretum allatum deposuit, & abiit. Vbi verò ipsum iam sobrium esse coniectā, profecta ianuam pulsauit sepulcreti. Ille autem cum diceret, Quis est, qui pulsat ianuam? vxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille: Non mihi comesse, sed bibere optime potius meministi. Hæc autem pectus plectendo; Hei mihi mi-

fera inquit: nam neq; aſtu profui; tu enim vir non ſolùm non emendatus es, ſed peior quoque te ipſo euaſiſti, cum in habitum tibi deductus eſt morbus.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, non oportere in malis actibus immorari, nam, & nolentem quandoque hominem conſuetudo inuadit.

Cycnus. 24.

VIr diues anſerem ſimul & cycnum nutriebat, non ad eadem tamen, ſed alterum cantus, alterum menſæ gratia. Cum autem oporteret anſerem patiea, quorum cauſa nutriebatur, noxerat, ac diſcernere tempus non permiſit vtrumque. Cycnus autem pro anſere abductus cantat cantum quendam mortis exordium: ac cantu ſignificat naturam, mortem verò effugit ſuauitate canendi.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, ſæpè muſicen differre mortem.

Æthiops. 25.

ÆThiopem quidam emit, talem ej colorem ineſse ratus negligentia eius, qui prius babuit: ac aſsumpto in domum, omnes ei adhibuit abſterſiones, omnibus lauacris tentauit mundare, & colorem quidem traſmutare non potuit, ſe morbum vexatio parauit.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, manere naturas, ut à principio prouenerunt.

Hirundo, & Cornix. 26.

Hirundo, & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem cornix ei, dixit: Sed tua pulchritudo uerno tempore floret, meum uerò corpus etiam hyeme durat.

Adfabulatio.

Fabula significat, durationem corporis, decore meliorem esse.

Butalis. 27.

Butalis à fenestra quadam pendebat: uespertilio autem profecta rogauit, cau sam

ſam quare die ſileret, nocte caneret. Cùm autem id ea non incaſſum hoc facere dixiſſet [nam die canendo olim capta fuerat, & propterea ex illo prudens euaſit] veſpertilio ait. Sed non nunc te canere oportet, cum nulla vtilitas, ſed antequam capereris.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, infortuniis inutilem eſſe pœnitentiam.

Cochlea. 28.

RVſtici filius aſſabat cochleas. Cum audieret eas ſtridentes, ait, ò peſſimæ animantes, in domibus veſtris incenſis vos canitis.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, omne intempeſtiuè factum vituperabile.

Mulier, & Ancila. 29.

MVlier vidua operoſas ancillas habens, has ſolebat noctu excitare ad opera ad gallorum cantus. His verò aſſiduè defatigatis labore, viſum eſt oportere domeſticum occidere gallum, tanquam illum, qui noctu excitaret heram. Euenit autem ipſis hoc facto, vt in grauiora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam, temporibus cunctis eas excitabat.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica. 30.

MVlier venefica diuinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseuerabat, vt lucrum inde faceret. Quidam igitur accusauerunt eam impietatis, & conuicerunt, & damnatam ducebant ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait: Tu, quæ Deorum iras auertere promittebas, quomodo neq; hominum consilium mutare potuisti?

Adfabulatio.

Fabula significat, multos magna promittentes, ne parua quidem facere posse.

Agricola. 31.

AGricola quidam fodiens aurum reperit, quotidie igitur terram, vt ab ea beneficio affectus, coronabat. Huic autem fortuna adstans, inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi, ditatura te? nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum veniat, scio te nunc me fortunam accusaturum.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores. 32.

DVm quidam unà iter faciebant: & cum alter securim reperisset, alter qui non inuenit, admonebat ipsum, ne diceret inueni, sed inuenimus. Paulò post autem cum aggrederentur ipsos, qui securim perdiderant, qui eam habebat, persequentibus illis, ei, qui vna iter faciebat, dixit, periimus. Hic autem ait, perii, dic, non periimus: etenim & tu cum securim inuenisti, inueni dixisti: non inuenimus.

Adfabulatio.

Fabula significat, qui non fuerunt participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ. 33.

DVæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem altera in profundo stagno, & procul à via, altera in via parũ aquæ babens, Verùm, cum quæ in stagno alteram admoneret, vt ad se migraret, vt tutiore cibo frueretur jlla non paruit: dicens firmissima teneri huiusce loci consuetudine, quousq; obtigit currũ prætereuntem ipsam cõfringere.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, homines etiam quondã ab inimicis cauendo, ignaros in multo grauiores inimicis amicos incidere.

Piscator. 36.

PIscator in fluuio quodam piscabatur, Extensis autem retibus, & fluxu comprehenso vtrinque funi alligato lapide, aquam verberat, vt pisces fugientes incautè in retia inciderent. Cum quidam verò ex ijs qui circa locum habitant, id facere videret, increpabat, quod fluuium turbaret, & claram aquam non sineret bibere. Et is respondit: Sed nisi fluuius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Adfabulatio.

Fabula significat, ciuitatum etiam rectores tunc maximè, operari, cum patrias in seditionem induxerint.

Simius, & Delphis. 37.

MOris cum esset nauigantibus Melitēses catulos, & simios adducere in solamen nauigationis, quidam habebat secum & simium. Cum autem peruenissent ad Sunium, Atticæ promontorium, tempestatem vehementer fieri contingit. Naui autem euersa, & omnibus natantibus, natabat, & simius. Delphis quispiam ipsum conspicatus, & hominem esse ratus, digressus leuabat, ad terram perferens. Vt verò in Piræo fuit Atheniensium nauali, rogauit si-

 mium

mium, an genere esset Atheniensis. Cum autem hic diceret, & claris ibi esse parentibus: rogauit an, & Piræum sciret. Ratus autem simius de homine eum dicere, ait, & valde amicum esse ei, & familiarem. At Delphis tanto mendatio indignatus submergens ipsum occidit.

Adfabulatio.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes existimant se decipere.

Musca. 38.

IN cella quadam melle effuso, muscæ aduolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus euolare non poterant, cum verò suffocarentur, dicebant, Miseræ nos, quia ob modicum cibum perimus.

Adfabulatio.

Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.

Mercurius, & Statuarius. 39.

MErcurius scire volens, quanti pretij apud homines esset, iuit in statuarii domum transformatus in hominem; & visa statua Iouis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cum dixisset dragma, risit: Et quanti Iunonis ait. Cum dixisset pluris, visa & sua ipsius statua, ac opinatus cum nuntius sit Deorum, & lucrosus, maximam de se apud homines haberi

beri rationem, rogauit de se. Statuarius verò ait, Si hasce emetis, & hanc tibi aditamentum do.

Adfabulatio.

Fabula in virum gloriosum, qui nullius apud alios est pretij.

Mercurius, & Tiresias. 40

MErcurius volens Tiresiæ vaticinium an verum esset cognoscere, furatus ipsius boues ex ture venit ad ipsum in vrbē; similis factus homini, & ad ipsum diuertit. Bouum autem amissione renuntiata Tiresiæ, ille assumpto Mercurio exiuit, augurū aliquod de fure consideraturus. Et huic iubet dicere sibi, quamnam autem viderit. Mercurius autem primum vidisse se aquilam à sinistris ad dextram volantem, dixit, Hic nō ad se attinere; cum dixisset, secundò cornicem super arbore quadam sedentem vidit, & modò superius aspicientem, modò ad terram declinatā, vati refert. Is recognita ait. Sed hæc cornix iurat, & cœlū & terram, si tu velis meos me recepturum boues.

Adfabulatio.

Hoc sermone vti quispiam poterit aduersus virum furacem.

Canes. 41.

HAbēs quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum seruare.

Cæterùm si quando venaticus caperet aliquid, domi custos, particeps vnà cum eo dapis erat. AEgrè ferente autem venatico, & illi obiiciente, quòd ipse quotidie laboraret, ille nihil laborans suis nutriretur laboribus respondens ipse ait: Non me, sed herum reprehende: qui non laborare me docuit, sed labores alienos comesse.

Adfabulatio.

Fabula significat, adolescentes, qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cum eos parentes sic educauerint.

Maritus, & Vxor. 42.

HAbens quidam vxorem, quæ domesticis omnibus inimica erat, uoluit scire an etiam erga paternos domesticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis verò post diebus ea reuersa, rogauit quomodo erga illos habuisset. Hæc verò cum dixisset: Bubulci, & pastores me suspectabant: ad eam ait. Sed ò vxor, si eos odisti, qui mane greges agunt, serò autem redeunt, quid sperare oportet in iis, quibus cum toto conuersaris die?

Adfabulatio.

Fabula significat, sic sæpè ex paruis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

Hædus

Hædus, & Lupus. 43.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo conuersus ad eum dixit, ò lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, ne iniucundè moriar, cane tibia primùm, vt saltem. Lupo autem canente tibia atq; hedo saltantem, canes cum audiuissent lupum persecuti sunt. Hic conuersus hœdo, inquit, Meritò hæc mihi fiunt, oportebat enim me, coquus cum sim, tibicinem non agere.

Adfabulatio.

Fabula significat, qui ea, quibus natura apti sunt, negligunt, quæ verò aliorum sunt exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer, & Vulpes. 44.

CAncer è mari cum ascendisset in loco quodam pascebatur; uulpes esuriens vt conspexit, accessit, ac eum rapuit. Ille deuorandus ait. Sed ego iusta patior, qui marinus cum sim terrestris esse volui.

Adfabulatio.

Fabula significat, homines etiā, qui, propriis derelictis exercitiis, ea, quæ nihil conueniunt, aggrediuntur, meritò infortunatos esse.

Citharedus. 45.

CItharædus rudis in domo calce incrustrata familiariter, ut solebat, canens, & contra resonante ipsi voce, existimabat

 se val-

ſe valde canorum eſſe. Itaque eleuatus ob id, cogitauit, & in theatro ſeſe committere oportere. Profectus verò ad ſe oſtendendum, cum malè admodum caneret, & lapidibus ipſum exploſum abegerunt.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, ſic ex rethoribus quoſdam qui in ſcholis putant eſse aliquid, cum ad res publicas ſe conferunt, nullius pretii eſse.

Fures. 46.

FVres in domum quandam ingreſſi nihil inuenerunt niſi gallum, atque hoc capto, abierunt. Hic ab eis occidendus rogabat, vt ſe dimitterent, dicens ſe vtilem eſse hominibus, ut qui noctu eos ad opera excitaret. Hi uerò dixerunt, Sed propter hoc te tantò magis occidimus illos enim excitando, furari nos non ſinis.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, ea maxime prauis eſse aduerſa, quæ bonis ſunt beneficio.

Cornix, & Coruus 47.

COrnix coruo inuidens, quod is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur vti futura prædicens, conſpicata viatores quoſdam prætereuntes iuit ſuper arborem quandam, ſtanſq; ualdè crocitauit. Illis verò ad uocem conuerſis, &

ad

admiratis, recognita, quidam inquit, Abeamus heus nos, cornix enim est, quæ crocitauit; & augurium non habet.

Adfabulatio.

Fabula significat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes, præterquam quod nó ad æqua perueniút, risu dignos esse

Cornix, & Canis. 48.

CORnix Mineruæ sacrificans, canem inuitauit ad epulas, Ille uerò ad eam dixit, Quid frustra sacrificia absumis? Dea. n. adeò te odit, ut ex peculiaribus quoq; tibi augurijs fidem sustulerit. Cui cornix. Ob id magis ei sacrificio reconcilientur mihi.

Adfabulatio.

Fabula significat, plerosque ob lucrum non uereri inimicos beneficiis prosequi.

Coruus, & serpens. 49.

Coruus cibi indigens, vt serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc euolando rapuit. Hic cum se vertisset, atque momordisset ipsũ, coruus moriturus dixit: Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo.

Adfabulatio.

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inuentionem de salute periclitatus sit.

Monedula, & columba. 50.

Monedula in columbario quodam columbis visis benè nutritis, dealbauit sese, iuitq; vt & ipsa eodem cibo impartiretur. Hæc uerò, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt; sed cum aliquando oblita uocem emisisset, tunc eius cognita natura, expulerunt percutiendo, eaque priuata eo cibo, rediit ad monedulas rursum: & illæ ob colorem cum ipsam non nossent, à suo cibo abegerunt: ut duorum appetens neutro potiretur.

Adfabulatio.

Fabula significat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes auaritiam, præterquam quòd nihil iuuat, auferre sæpe, & quæ ad sunt bona.

Monedula. 51.

Monedulam cum quis cæpisset, & pedem alligasset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo uictum inter homines, vbi

vbi parum per libertatem nacta est, fugit, in suumq. nidum se contulit. Circumuoluto verò ramis vinculo, euolare haud valens cum moritura esset, secum loquebatur; Me miseram, quæ apud homines non ferendo seruitutem, incautè mea me vita priuauj.

Adfabulatio.

Fabula significat, nonnunquam quosdam dum se à mediocribus student periculis liberare, in maiora jncidere.

Mercurius. 52.

IVpiter Mercurio iussit, vt artificibus omnibus mendaciis medicamentum misceret: hic eo trito, & ad mensura facto, & æquo singulis miscet. Cum uerò solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit, atq; hjnc contigit artifices omneis mentiri, maximè uerò omnium sutores.

Adfabulatio.
Fabula in mendaces artifices.

Iupiter. 53.

IVpiter formatis hominibus, omnes illis affectus indidit, solùm indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens vnde nam ipsum introduceret, per turbam

ingredi eum iussit. Hic verò primum indignè ferens contradicebat; vehementius verò eo instante; ait, Sed ego sanè his ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quam primum. Ex hoc sanè euenit, omnia scorta inuerecunda esse

Adfabulatio.

Fabula significat, captos amore inuerecundos esse.

Iupiter. 54.

IVpiter nuptias celebrans, omnia animalia conuiuio excipiebat; sola verò testudine tardè profecta, admirans causam tarditatis, rogauit eam, quamobrem ipsa ad conuiuium non accessisset. Cum hæc dixisset, Domus cara, domus optima: iratus ipsā dānauit, vt domum baiulans circunferret.

Adfabulatio.

Fabula significat, plerosque homines eligere parcè potius apud se viuere, quā apud alios lautè.

Lupus, & Ouis. 55.

LVpus à canibus morsus, & male affectus, abiectus, iacebat. Cibi verò indigens, visa oue, rogabat vt potum ex preterfluen-

fluente flumine sibi afferret. Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inueniam. Illa re cognita ait, Sed si ego potum do tibi, tu & cibo, me vteris.

Adfabulatio.

Fabula significat virum maleficium, per simulationem insidiantem.

Lepores. 56.

LEpores olim belligerantes cum aquilis inuocarūt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt: Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos estis, & cum quibus præliamini.

Adfabulatio.

Fabula significat, eos, qui cum præstātioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica. 58.

QVæ nunc formica, homo olim fuit, hic agricolturæ assiduè incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Iupiter autem indignatus huius habendi cupiditate, transmutauit eum in hoc animal, quæ formica appellatur. Verùm cùm mutasset formam, non & affectum mutauit; nam hucusque arua circumeūdo, aliorum labores surripit & sibi recondit.

Adfabulatio.

Fabula significat, natura prauos, & si maximè speciem transmutauerint, mores non mutare.

Vespertilio, & Mustella. 58.

Vespertilio jn terram cum cecidisset, à mustella capta est, & cum occidēda foret, pro salute rogabat. Hæc verò dicente, non posse ipsam dimittere, quòd natura volucribus omnibus inimica foret, ait, se non autem, sed murem esse, & sic dimissa est. Postremò autem cum iterum cecidisset, & ab alia capta mustella, ne uoraretur orabat. Hac autem dicente, cunctis inimicam esse muribus, hæc se non murem, sed vespertilionē esse dicebat: & rursus dimissa est

sa est: atque ita euenit, bis ipsam mutato nomine, salutem consecutam fuisse.

Adfabulatio.

Fabula significat neque nos in eisdem semper esse oportere, considerantes eos, qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere.

Viatores. 59.

VIatores iuxta littus quoddam iter facientes, iuerunt in speculam quadam, & illic conspicati sarmenta procul natantia nauim esse magnam existimarunt: quam ob rem expectarunt, tanquam appulsura eò esset. Cum verò à vento lata sarmenta propius forent, non nauim amplius, sed scapham videre videbantur. Aduectis autem illis, cum sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt: Vt nos igitur frustra, quod nihil est, expectabamus?

Adfabulatio.

Fabula significat, nonnullos homines, qui ex improuiso terribiles esse videntur, cum periculum feceris, nullius esse pretii inueniri.

Asinus Syluestris. 60.

ASinus Syluestris asino viso domestico in loco quodam aprico profectus ad ipsum, beatum dicebat, & corporis habitudine, & cibi perceptione. Deinde uerò cum uidisset eum ferentem onera; & agasonem

retro

retro sequentem, & baculis ipsum percutientem, ait, at ego non amplius beatum te existimabo; uideo enim non sine magnis malis habere te fælicitatem.

Adfabulatio.

Fabula significat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula, & miseriæ.

Asini. 61.

Asini olim propterea quod assidue onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Iouem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens, id non posse fieri, ait, tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluuium fecerint. Ac illis eum uerum dicere existimantes, ex illo, & nunc vsque, vbi aliorum vrinam videirint asinorum; illic & ipsi circunstando mingunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, unicuique quod fatale est, incurabile esse.

Asinus, & Vulpes. 62.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perteredo. Cæterum visa vulpe, tentauit,& hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius uocem audi-uerat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quòd & ego timuissem, nisi rudentem audiuissem.

Adfabulatio.

Fabula significat nonnullos indoctos, qui iis, qui extra sunt, aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus

Asinus, & Rana. 63.

ASinus ligna ferens pertransibat paludem quandam. Lapsus autem, vt decidit nec surgere posset, lamentabatur, ac suspirabat. Ranæ autem, quæ erant in palude, auditis suspitiis, Heus tu dixerunt, & quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cum quia paululum cecidisti, sic lamenteris.

Adfabulatio.

Hoc sermone vti quispiam poterit in virum segnem, qui ob minimos, quosque labores tristatur, cum ipse maioribus facilè resistat.

Asinus, & Coruus. 64.

Asinus

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Coruo autem insidiante ei, & ulcus percutiente, asinus rudebat, ac saltabat: sed agasone procul stante, ac ridente, lupus prçteriens, ipsum vidit, & dixit Miseri nos, quod si tantum viderit, persequitur: huic autem, & arridet.

Adfabulatio.

Fabula significat, maleficos homines, si ta ntum appareant, dignosci.

Asinus, & Vulpes, 65.

ASinus, & Vulpes inita inter se societate, exiuerunt ad venationem. Leo verò cum occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad Leonem, traditurum ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiseri t. Qui cum dimissurum eam dixisset, illa, abducto asino, in casses quosdam ut incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primum vulpem comprehendit: deinde, sic ad asinum orsus est.

Adfabulatio.

Fabula significat eos, qui sociis insidiantur, sæpe, & seipsos nesciò perdere.

Gallina, & Hirundo. 66.

GAllina serpentis ouis inuentis, diligenter calefacta excudit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, ò demens, quid

hæc

hæc nutris? quæ cum excreuerint, à te prima iniuriam auſpicabuntur.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, implacabilem eſse prauitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus. 67.

CVm primum viſa eſt camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati fugiebant. Vbi verò procedente tempore cognouerunt ipſius manſuetudinem confiſi ſunt eò vſq; vt ad eam accederent? At intellecto paulò poſt beluæ non ineſse bilem, eo contemptius iere, vt & frena ei imponerent, & pueris agendam traderent.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, terribiles res conſuetudine contemptibiles fieri.

Serpens. 68.

SErpens à multis hominibus peſsundatus Iouem poſtulauit: Iupiter autem ad eum dixit. Si qui prior conculcauit, pupugiſses, nequaquam id facere ſecundus aggreſsus fuiſset.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat; eos qui prius inuadentibus reſiſtunt, aliis formidoloſos fieri.

Co-

Columba. 69.

COlumba siti correpta; vt vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo esata impetu, imprudens in tabulam offendit, vsque adeo ut & pennis ipsius perfractis in terram deciderit, atque à quodam occurrentium caperetur.

Adfabulatio.

Fabula significat, nonnullos homines ob uehementes alacritates inconsultò res aggredientes, inijcere sese in perniciem.

Columba, & Cornix 70.

COlumba in columbario quodam nutrita fecunditate superbiebat. Cornix uerò ea audita, ait, Heus tu desine hac re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mæroris accumulas.

Ad

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, ex famulis quoque eos eſſe feliciſſimos, qui in ſeruitute multos filios faciunt.

Diues. 71

DIues duas habens filias, altera mortua præficans conducit. Cum verò altera filia, dixiſſet vt nos miſeræ, ipſę ad quas pertinet luctus, lamentari neſcimus; hæ verò non neceſſariæ ſic vehementer plangunt, Mater ait, Ne mirare filia, ſi hæ ita lamentantur: nam nummorum gratia id agunt.

Adſabulatio.

Fabula ſignificat, nonnullos homines ob auaritiam non vereri alienis calamitatibus quæſtum facere.

Paſtor. 72.

PAſtor actis in quercetum quoddam ouibus ſtrata ſub quercu veſte aſcendit, & fructum decutiebat, Oues verò intereden-

dum

dum glandes, nesciæ & vestem vnà deuorauerunt. Ac cum pastor descendisset, vt quod erat actum, vidit; ò pessima, ait, animalia, vos cæteris vellera, ac vestes præbetis; à me verò qui vos nutrio, & vestem surripuistis?

Adfabulatio.

Fabula significat plerosque homines ob dementiam eos, qui nihil attinent, benefici afficere, in domesticos mala operari.

Bubulcus. 73.

BVbulcus armentum taurorum pascens, amisit vitulum lustrandiq; omnem solitudinem indagando moram traxit. Vbi inuenire nihil potuit, precatus est Iouem, si furem, qui vitulum cepit, ostenderit, hædū in sacrificium oblaturum. Cæterū m proficiscens in quercetum quoddam, inuenit à leone deuorati vitulum. Trepidus igitur, & perterrefactus, eleuatis manibus suis in cælum, ait, ò domine Iupiter promiseram tibi hædum me daturum esse, si furem inuenirem: nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si huius manus effugero.

Adfabulatio.

Fabula in homines infortunatos, qui dū quidpiam amiserint, precantur vt inueniant, cum inuenerint quærunt effugere.

Aquila. 74.

SVper petram Aquila sedebat, leporem captura; hanc autem quidam percussit sagitta, quæ intra ipsam ingressa est. Sed crena cum pennis ante oculos stabat, quam

cum

cum uidisset, Et hoc mihi altera mæstitia, quòd propriis pennis interеam.

Adfabulatio.

Fabula significat, durum esse, cùm quis à suis pericula patiatur.

Vermis, & Vulpes. 75.

QVi sub cæno celabatur uermis, super terram egressus, dicebat omnibus animalibus. Medicus sum medicaminum doctus, qualis est Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait uulpes, alios curans, te ipsum claudum non curas?

Adfabulatio.

Fabula significat nisi præsto experientia fuerit, omne uerbum mane esse.

Gallina auripara. 76.

GAllinam quis habens oua aurea pariẽtem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam aliis gallinis similem reperit hic multum sperãs inuenire diuitiarum, & exiguis illis priuatus est.

Adfabulatio:

Fabula significat oportere contentum esse præsentibus, & fugere insatiabilitatem.

Lupus, & Vetula. 77.

LVpus esuriens circuibat querẽdo cibũ. Profectus autem ad locum quendam, audiuit lugentem puerulum, eiq; dicentem anum. Desine plorare, sin minus, hac hora tradã te lupo. Ratus igitur lupus serio loqui auriculam expectabat ad multam horã. Sed cum aduenisset vespera, audit rursus anum blan-

blandientem puerulo, ac dicentem. Si venerit lupus huc interficiemus eum fili. His auditis, lupus eundo dicebat. In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Adfabulatio.

Fabula in homines, quorum facta verbis non respondent.

De Culice, & Leone. 78

CVlex ad leonem accedens, ait, Neq; timeo te, neq; fortior me es: minus mihi adesse virtus ideò existimas, quòd laceres vnguibus & dentibus mordeas? hoc & fœmina cum viro pugnans facit, Ego verò lõgè sum te fortior. Si verò vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius leonis genas: leo autem proprij vnguibus dilaniauit seipsum, donec indignatus est. Culex autem victo leone cum sonuisset tuba, & epinicium cecinisset, euolauit. Araneæ verò vinculo implicitus cum deuoraret, lamentabatur quòd cum maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.

Adfabulatio.

Fabula in eos, qui prosternunt magnos, & à paruis prosternũntur.

FINIS.

GVLIELMVS CANONICVS

Diui Aurelii Augustini, Florentino suo Illustri Baroni Iselsteino. S.D.

FAbulas Aesopi, cum ex oratione ligata in solutam vertissem, tibi florentissime Florenti dicare placuit: quàm enim sis amans literarum, ex meo Antonio viro literatissimo facilè intelligo. Nam cum tu quidem quòd eruditum scires acciuisti, & is tui amantissimus est, cum ob alia quaedam, tum ob amorem tuum erga literatos. Neque illud praeterire debeo, me quoque à te uehementer amari, & te commendante magistro Antonio succensum desiderio nostri. Apprime sanè dicere solet, qui genere sit illustris, eum esse amicum, & familiarem literarum, quae vt caetera commoda earum alleam, vel solae adeò faciunt immortalem. Erit autem harum fabularum lectio tibi, ut opinor, utilis quippe, vbi multa ad bene viuendum apposita inuenies, grata certè earum lectio, & iucunda non esse non potest. Hactenus autem eas illis, qui alias complures scripserint fuisse neglectui, satis miror nec equidem tamen scripturus fuissem, & ni, Titus Liuius harum in historia meminisset, & Flaccum nostrum in epistola vsum viderent, & Quintilianum Institutionum libris

libris vtendum suadere cernerem ; Sed satis iam exordij. Illud te admonitum velim, ne sis inscius animantes, quæ iam mutæ sunt, olim fuisse loquaces. Vale, & me, vt facis, ama.

De Gallo gallinaceo. I.

Gallus gallinaceus dum vertit stercorarium, offendit gemmam, Quid inquiés sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset, nihil esset eo lætius, vt qui pretium sciret. Mihi equidem nulli est vsui, nec magni æstimo, imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

Adfabulatio.

Per gemmam, artem, sapientiamque intellige, per gallum, hominem stolidum, & voluptarium, Nec stolidi artes liberales

F amant,

Asinus, & Rana. 63.

ASinus ligna ferens pertransibat paludem quandam. Lapsus autem, vt decidit nec surgere posset, lamentabatur, ac suspirabat. Ranæ autem, quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu dixerunt, & quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cum quia paululum cecidisti, sic lamenteris.

Adfabulatio.

Hoc sermone vti quispiam poterit in virum segnem, qui ob minimos, quosque labores tristatur, cum ipse maioribus facilè resistat.

Asinus, & Coruus. 64.

Asinus

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Coruo autem insidiante ei, & ulcus percutiente, asinus rudebat, ac saltabat: sed agasone procul stante, ac ridente, lupus prӕteriens, ipsum vidit, & dixit Miseri nos, quod si tantum viderit, persequitur: huic autem, & arridet.

Adfabulatio.

Fabula significat, maleficos homines, si ta ntum appareant, dignosci.

Asinus, & Vulpes, 65.

ASinus, & Vulpes inita inter se societate, exiuerunt ad venationem. Leo verò cum occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad Leonem, traditurum ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiseri t. Qui cum dimissurum eam dixisset, illa, abducto asino, In casses quosdam ut incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primum vulpem comprehendit: deinde, sic ad asinum orsus est.

Adfabulatio.

Fabula significat eos, qui sociis insidiantur, sæpe, & seipsos nesciò perdere.

Gallina, & Hirundo. 66.

GAllina serpentis ouis inuentis, diligenter calefacta excudit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, ò demens, quid

hæc

hæc nutris? quæ cum excreuerint, à te prima iniuriam auſpicabuntur.

Adſabulatio.

Fabula ſignificat, implacabilem eſse prauitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus. 67.

CVm primum viſa eſt camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati fugiebant. Vbi verò procedente tempore cognouerunt ipſius manſuetudinem confiſi ſunt eò vſq; vt ad eam accederent? At intellecto paulò poſt beluæ non ineſse bilem, eo contemptius iere, vt & frena ei imponerent, & pueris agendam traderent.

Adſabulatio.

Fabula ſignificat, terribiles res conſuetudine contemptibiles fieri.

Serpens. 68.

SErpens à multis hominibus peſsundatus Iouem poſtulauit: Iupiter autem ad eum dixit. Si qui prior conculcauit, pupugiſses, nequaquam id facere ſecundus aggreſsus fuiſset.

Adſabulatio.

Fabula ſignificat; eos qui prius inuadentibus reſiſtunt, aliis formidoloſos fieri.

Co-

Columba. 69.

COlumba siti correpta; vt vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo esata impetu, imprudens in tabulam offendit, vsque adeo ut & pennis ipsius perfractis in terram deciderer, atque à quodam occurrentium caperetur.

Adfabulatio.

Fabula significat, nonnullos homines ob uehementes alacritates inconsultò res aggredientes, inlicere sese in perniciem.

Columba, & Cornix 70.

COlumba in columbario quodam nutrita fecundirate superbiebat. Cornix uerò ea audita, ait, Heus tu desine hac re gloriari: nam quò plures paris, cò plus mæroris accumulas.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse felicissimos, qui in seruitute multos filios faciunt.

Diues. 71

DIues duas habens filias, altera mortua præficans conducit. Cum verò altera filia, dixisset vt nos miseræ, ipsę ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus; hæ verò non necessariæ sic vehementer plangunt, Mater ait, Ne mirare filia, si hæ ita lamentantur: nam nummorum gratia id agunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, nonnullos homines ob auaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor. 72.

PAstor actis in quercetum quoddam ouibus strata sub quercu veste ascendit, & fructum decutiebat, Oues verò inter edendum

dum glandes, nesciæ & vestem vnà deuorauerunt. Ac cum pastor descendisset, vt quod erat actum, vidit; ò pessima, ait, animalia, vos cæteris vellera, ac vestes præbetis; à me verò qui vos nutrio, & vestem surripuistis?

Adfabulatio.

Fabula significat plerosque homines ob dementiam eos, qui nihil attinent, benefici afficere, in domesticos mala operari.

Bubulcus. 73.

BVbulcus armentum taurorum pascens, amisit vitulum lustrandiq; omnem solitudinem indagando moram traxit. Vbi inuenire nihil potuit, precatus est Iouem, si furem, qui vitulum cepit, ostenderit, hædũ in sacrificium oblaturum. Cæterũ m proficiscens in quercetum quoddam, inuenit à leone deuorati vitulum. Trepidus igitur, & perterrefactus, eleuatis manibus suis in cælum, ait, ò domine Iupiter promiseram tibi hædum me daturum esse, si furem inuenirem: nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si huius manus effugero.

Adfabulatio.

Fabula in homines infortunatos, qui dũ quidpiam amiserint, precantur vt inueniant, cum inuenerint quærunt effugere.

Aquila. 74.

SVper petram Aquila sedebat, leporem captura; hanc autem quidam percussit sagitta, quæ intra ipsam ingressa est. Sed crena cum pennis ante oculos stabat, quam

cum

cum uidisset, Et hoc mihi altera mæstitia, quòd propriis pennis inteream.

Adfabulatio.

Fabula significat, durum esse, cùm quis à suis pericula patiatur.

Vermis, & Vulpes. 75.

QVi sub cæno celabatur uermis, super terram egressus, dicebat omnibus animalibus. Medicus sum medicaminum doctus, qualis est Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait uulpes, alios curans, te ipsum claudum non curas?

Adfabulatio.

Fabula significat nisi præsto experientia fuerit, omne uerbum mane esse.

Gallina auripara. 76.

GAllinam quis habens oua aurea pariẽtem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam aliis gallinis similem reperit hic multum sperãs inuenire diuitiarum, & exiguis illis priuatus est.

Adfabulatio.

Fabula significat oportere contentum esse præsentibus, & fugere insatiabilitatem.

Lupus, & Vetula. 77.

LVpus esuriens circuibat querẽdo cibũ. Profectus autem ad locum quendam, audiuit lugentem puerulum, eiq; dicentem anum. Desine plorare, sin minus, hac hora tradã te lupo. Ratus igitur lupus serio loqui auriculam expectabat ad multam horã. Sed cum aduenisset vespera, audit rursus anum

blan-

blandientem puerulo, ac dicentem, Si venerit lupus huc interficiemus eum fili. His auditis, lupus eundo dicebat. In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Adfabulatio.

Fabula in homines, quorum facta verbis non respondent.

De Culice, & Leone. 78

CVlex ad leonem accedens, ait, Neq; timeo te, neq; fortior me es: minus mihi adesse virtus ideò existimas, quòd laceres vnguibus & dentibus mordeas? hoc & fœmina cum viro pugnans facit, Ego verò lõgè sum te fortior. Si verò vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius leonis genas: leo autem proprij vnguibus dilaniauit seipsum, donec indignatus est. Culex autem victo leone cum sonuisset tuba, & epinicium cecinisset, euolauit. Araneæ verò vinculo implicitus cum deuorarent, lamentabatur quòd cum maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.

Adfabulatio.

Fabula in eos, qui prosternunt magnos, & à paruis prosternuntur.

FINIS.

libris vtendum suadere cernerem; Sed satis iam exordij. Illud te admonitum velim, ne sis inscius animantes, quæ iam mutæ sunt, olim fuisse loquaces. Vale, & me, vt facis, ama.

De Gallo gallinaceo. I.

GAllus gallinaceus dum vertit stercorarium, offendit gemmam, Quid inquiēs sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset, nihil esset eo lætius, vt qui pretium sciret. Mihi equidem nulli est vsui, nec magni æstimo, imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

Adfabulatio.

Per gemmam, artem, sapientiamque intellige, per gallum, hominem stolidum, & voluptarium, Nec stolidi artes liberales

amant, cum vsum earum nesciant; nec voluptarius, quippe cui vna placeat voluptas.

De Lupo, & Agno. 2.

LVpus ad caput fontis bibens, videt agnũ procul infra bibentem. Accurrit, agnum increpitat, quod turbarit fontem. Trepidare agnus supplicare, vt parcat innocenti; se, quando longe infra biberit, potum lupi ne potuisse quidem turbare, nedum voluisse. Lupus contra intonat. Nihil agis sacrilege, semper obes. Pater, mater, omne tuum inuisum genus, sedulo mihi aduersatur. Tu mihi dabis hodie pœnas.

Adfabulatio.

Vetus dictum est, vt canem cædas, facile inueniri baculum. Potens, si libet nocere, facile capit nocendi causam; satis peccauit, qui resistere non potuit.

De Mure, & Rana. 3.

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens, & anceps; mus callidus sub herbis latitans, ex insidijs ranam adoritur, rana viribus melior, pectore, & insultu valeret, aperto maris hostem lacessit. Hasta vtraque erat iuncea. Quo certamine procul viso miluus adproperat: dumque præ studio pugnæ, neuter sibi cauet, vtrumq; bellatorem miluus capit, ac laniat.

Ad

Adfabulatio.

Itidem euenire solet factiosis ciuibus, qui census libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes suas plerumque etiam Vitam periculo ponunt.

De Cane & Vmbra. 4.

CAnis trans fluuium rictu vehebat carnem splendente Sole, ita vt Vmbra carnis duceret in aquis. Quam ille visam auide captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaque tum rei, tum spei iactura perculsus, primum stupit, deinde animum recipiens sic elatrauit: Miser deerat cupiditati tuæ modus: satis superque erat, ni despuisses; Iam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

Adfabulatio.

Monemur hac fabella modeſtiæ, monemur prudentiæ, vt, & cupiditati ſit modus: ne certa pro incertis amittamus. Aſtutè certè Terentianus ille Sannio. Ego, inquit, ſpem pretio non emam.

De Leone, & quibuſdam aliis. 5.

CVm oue, quibuſdamque aliis pepigerat Leo, venationem fore communem, itur venatum, capitur Ceruus, partiuntur. Singulas ſingulis partes tollere. Vt conuenerāt, incipientibus. Leo rugit. Vna, inquiens, pars mea eſt, qui ſum digniſſimus. Altera itidem mea eſt, quia viribus præſtantiſſimus. Porrò quia in capiundo ceruo plus ſudauerim, vendico tertiam. Quartam denique partem ni conceſſeritis, actum eſt de amicitia. Socii hoc audito, diſcedunt vacui, & taciti, non auſi mutire contra Leonem.

Adfabulatio.

Rara ſemper fuit fides, apud hoc ſeculum ratior eſt, apud potentes, & eſt, & fuit ſemper rariſſima. Quo circa ſatius eſt, Vt viuas cum pari. Qui enim cum potentiore viuit, neceſſe habet ſæpè de iure ſuo concedere, cum æquali æquale tibi ius erit.

De Lupo, & Grue. 6.

LVpo voranti ouem, fortè oſſa hæſere in gula, Ambit, orat opem, opitulatur nemo,

mo, omnes dictitant tulisse eum pretium voracitatis. Tandem blanditijs multis, pluribusque promissis Gruem inducit, vt collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret. Petenti autem præmium illusit, inepta, inquit, abi: nam sat habes, quod viuis? Vitam debes mihi. Si libuisset, licuit, præmordere collum tuum.

Adfabulatio.

Tritum est perire quod facis ingrato.

De Rustico, & colubro. 7.

RVsticus repertum in niue colubrum frigore prope enectũ domum tulit, abiecit ad focum. Coluber ab igne vim virusque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus, correpta lue, verbis, verberibusque cum eo iniuriam expostulat: Num hanc referat gratiam? num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit?

Adfabulatio.

Fit interdum vt obsint tibi quibus tu profueris, & malè de te mereantur ij, de quibus tu bene sis meritus.

De Apro, & Asino. 8.

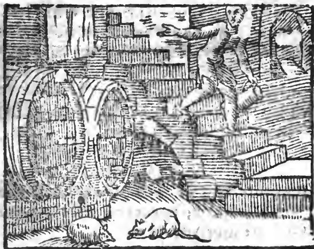
DVm iners asinus irrideret aprum, ille indignans frendebat, Malum quidem grauissime fueras meritus, sed etiam si tu cæna fueras dignus, tamen ego indignus,

qui a te pœnas,summam. Irridetuus impune;tibi licet:tutus enim es ob inertiam.

Adfabulatio.

Demus operam, vt cum indigna nobis audimus, aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent, si quispiam bonorum eis resistat, magni pendunt haberi se dignos vltione. Imitemur æquos, & magnas bestias, qui ob latrantes caniculos, cum contemptu prætereunt.

De mure Vrbano,& mure rustico. 9.

Libitum est vrbano muri deambulare rus. Vidit hunc mus rusticus. inuitat apparatur,itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid posuerat in hyemem, & exaurit omne penu, vt tanti hospitis expleat lautitiam.

Vr-

Vrbanus tamen frontem corrugans, ruris damnat inopiam, vrbis subinde laudat copiam: Remeans ducit secum in vrbem rusticum, vt quæ verbis iactitaret, re comprobaret. Ineunt conuiuium, quod vrbanus splendide comparat. Inter epulandum auditur in sera murmur clauis, trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus, & insuetus, & loci ignarus ægre se tueri descendente famulo, redit vrbanus ad mensam, vocat rusticum, ille vix tandem metu deposito prorepit. Inuitantem ad pocula vrbanum percunctatur, num hoc periculum crebrum sit? Respondet ille quotidianum esse, oportere contemni. Tunc rusticus: Quotidianum? inquit, Mehercle istæ dapes plus fellis, quam mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam quàm cum tali anxietate istam copiam.

Adfabulatio.

Diuitiæ præ se ferunt quidem voluptatem, sed si introspicias, habent pericula, & amaritudinem. Eutrapeles quidam fuit, qui cum inimicis suis, quàm maxime nocere vellet, diuites eos faciebat, dictans ita se eos vlcisci, quippe accepturos cum diuitiis ingentem sarcinam curarum.

De Aquila, & Cornicula. 10.

AQuila nacta cochlea, non vi, aut arte quiuit eruere piscem. Accedens cornicula dat consilium: Suadet subuolare, & è sublimi cochleam in saxum præcipitare:

ſic enim fore, vt concha frangatur. Humi manet cornicula, vt præſtoletur caſum, præcipitat aquila, frangitur teſta, ſubripitur piſcis a cornicula, dolet eluſa aquila.

Adfabulatio.

Noli quibuſuis habere fidem, & conſiliũ, quod ab alijs acceperis, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.

De Coruo, & Vulpecula. 11.

PRędam nactus ſtrepitat in ramis coruus. Videt vulpecula geſtientem, accurrit; coruum, inquit, plurima ſalute impertit vulpes. Sæpe numero audieram fama eſſe mendacem, iam re ipſa experior. Nam ut hac for-

te

teiam prætereo, Inscipiente in arbore, auuolo, culpans est. Fama enim est, te nigriorem pice esse, & video candidiorem niue. Meo sanè iudicio cignos vincis & hedera formosior alba es. Quòd si vt plumis; ita & voce excellis, omnium auium equidem te dixerim reginam. Hac asentatiuncula illectus coruus, ad canendum apparat, apparanti vero è rostro excidit caseus, quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miserum coruum pudet, pigetque sui, & iactura rei mista pudore dolet.

Adfabulatio.

Nonnulli sic auidi sunt, cum suo probro & damno ament assentatorem. Eiusmodi homunciones præda sunt parasitis. Quòd si vitaueris iactantiam, facile assentatorum pestiferum genus vitaueris. Si tu voles esse Thraso, nusquam deerit Gnatho.

De Leone senectute confecto. 12

LEo qui in iuuentute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit pænas. Reddunt talionem bestiæ. Dente aper, cornu petit taurus. Imprimis asellus veterus ignauię nomen cupiens abolere, verbis, & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo. Hi, quibus olim nocui iam vicissim nocent & merito.

Sed hi quibus aliquando profui, iam vicissim non prosunt, imò & immerito obsunt. Stultus qui multos fecerim inimicos, stultior qui falsis amicis confisus fuerim.

Adfabulatio.

In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultum mutarit fortuna, vlciscentur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen. Sunt enim quidam amici non tui, sed mensæ tuæ; sed fortunæ tuæ. Quæ quidem fortuna simul ac mutata erit, & illi mutabuntur. Et bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò quæritur Ouidius.

Ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flauit velis aura secunda meis.
Vt fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In medijs lacera puppe relinquor aquis.

De Cane, & Asino. 13.

DVm blandiretur canis hero & familię, herus & familia canem demulcet: asellus id videns, altius gemit, cæpit eum pigere suæ sortis, inique putat comparatum canem gratum esse cunctis, pascíq; de mensa herili, idque ocio, ludoq; consequi: Sese contra portare clitellas, cædi flagello, nunquam ociosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiant blanditijs, eam artem, quæ tam vtilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero,

rem tentaturus, procurrit obuiam, subsilit, pulsat vngulis exclamante hero, accurrere serui, & ineptus asellus, qui se vrbanum credidit, fuste vapulat.

Adfabulatio.

Non omnia possumus omnes (Vt Ait Virg. in Buc.) nec omnes omnia decent, id quisq; velit, id tentet, quod possit. Non dissimilis id, quod Græcè significantius dicitur, ὄνος λύρας, idest Asinus lyrarum, vel lyræ. Sic autem Boetius, Asinus ad lyram positus. Repugnante nauta irritus etiam labor. Tu nihil inuita facies, dices ve Minerua, teste Horatio.

De Leone, & Mure. 14.

LEo æstu, cursuque defessus, sub vmbra fronde super viridi quiescebat. Murium

autem grege tergum eius percurrente, experrectus vnum è multis comprehendit, Supplicat captiuus, indignum se esse cui leo irascatur clamitat, reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captiuum dimittit. Nec vero ita multò post, leo fortè dum per saltum currit, incidit in plagas: rugire, exire non licet, Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos inuenit, inuentos corrodit; leo è plagis euadit.

Adfabulatio.

Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim vt sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, & si potest timebit, vel illi hominum nocere. Qui autem non timet nocere alteri, valde desipit. Quid ita; Quia & si iam potentia fretus neminem metuis forsan olim erit vt metuas. Constat enim euenisse claris, magnisque regibus, vt vilium humoncionum, vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.

De miluo ægrotos. 15.

Lecto decumbebat miluus. Iam ferme moriens matrem orat precatum ire deos. Mater respondit, nil opis illi sperandum à Dijs, quorum sacra, & aras suis rapinis toties violasset.

Ad

Adfabulatio.

Decet venerari superos, illi enim pios iuuant, impios auersantur. In fælicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, vt in aduersis rebus præsentes sint vocati.

De hirundine, & alijs auiculis. 16.

CVm primum cæptum est feri linum, hirundo suadet auiculis impedire sementem, dictitans, sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultamque hirundinem vocant. Surgente iam lino, & virescente, rursus monet euellere sata. Iterum irridet, Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cum ne tunc quidem cõsulentem audirent, hirundo auium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam, init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris auibus è lino fiunt retia, & laquei.

Adfabulatio.

Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec recte consulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tum demum sapere incipiunt, & suam damnare secordiam. Tum sat, superq; consilij est. Hoc inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse Prometheum, quam Epimetheum. Fuere hi fratres, nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem, quod declarat interpretatio nominum.

De

De Ranis, & earum rege. 17.

GEns ranarum, cum esset libera, Ioui supplicabat dari regem. Ridere Iupiter vota ranarum: illæ tamen iterum atque iterum instant donec ipsum perpellarent. Deijcit ille trabem, ea moles ingenti fragore quassat fluuium, territæ silent ranæ, regem venerantur. Accedunt pedetentim propius: tandem abiecto metu, insultant, desultant; iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursum Iouem, orant regem dari qui strenuus sit. Dat Iupiter ciconiam. Da perstrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obuium fit, volat. De huius igitur sæuitia ranæ frustra questę sunt. Iupiter non audit, nam & hodie adhuc quærunt. Vesperi enim ciconia cubitum eunte, ex antris egressæ, rauco vlulatu murmurant; sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, vt quæ regem clementem sint deprecatę, iam ferant inclementem.

Adfabulatio.

Perinde atque ranis euenire solet plebi, quæ si regem paulò mansuetiorem habet, ignauum, inertemq; esse causatus, optat aliquando contingere sibi virum. Contra si quando nacta est regem strenuum, huius sęuitiam damnat, prioris laudat clementiam siue quod semper præsentium nos pœnitet, siue quod verum etiam verbum: Noua-

ve.

veteribus non esse potiora.

De columbis, & earum rege accipitre. 18.

COlumbæ olim bellum gessere cum miluo, quem vt expugnarent, delegerunt regem, accipitrem. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segnius ac miluus rapit, ac laniat. Pœnitet columbas electionis, satius fuisse putantes, pati bella milui, quam tyrannidem accipitris.

Adfabulatio.

Neminem suæ sortis nimium pigeat. Nihil est (teste Flacco) ab omni parte beatum. Equidem meā sortem modo tolerabilis sit, mutari non optem. Multi noua sorte quæsita, veterem rursus optarunt. Itaque plerique ingenio sumus omnes, nosmet nostri pœnitet.

De Fure, & Cane. 19.

Furi

FVri aliquando panem (vt sileat) porrigenti, respondit canis, insidias tuas noui, panem das, quòd desinam latrare: sed ego tuum munus odi, quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta asportabis.

Adfabulatio.

Caue ne parui commodi causa amittas magnum, caue cuiuis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benigna dicunt, sed & benigna faciunt.

De Lupo & Sucula. 20.

PArturiebat sucula, pollicetur lupus se custodem fore fętus. Respondit puerpera lupi obsequio se non egere: si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longius abeat: Lupi enim officium constare, non præsentia, sed absentia.

Adfabulatio.

Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui, suum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium. 21.

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pauore expectantes. Pariunt tandem montes, exit Mus: tum omnes risu emori.

Ad

Adfabulatio.

Hanc fabellam tangit Horatius : Parturiunt montes , inquit , nascetur ridiculus mus. Notat autem iactantiam. Iactabundi enim cum magna profitentur, & ostentant vix parua faciunt. Qua propter Thrasones illi iure sunt materia loci,& scomatum. Vellicat item hæc fabella inanes timores. Plerunque enim grauior periculo est periculi metus , imo ridiculum est, quod metuimus.

De cane vetulo, qui ab hero contemnitur. 22.

CAnem venaticum, quidam senuerat, instigat herus, frustra hortatur , tardi sunt pedes, non properat. Præhenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpitat herus verbere & verbo. Canis respondent, debere sibi iure ignosci. Iam senuisse, at iuuenem fuisse strenuum. Sed vt video, inquit, nihil placet sine fructu . Iuuenem amasti , senem odisti. Amasti prædabundum , odisti tardum edentulum. Sed si gratus esses , quem olim iuuenem frugis causa dilexisti, senem fructuosæ iuuentutis gratia diligeres.

Adfabulatio.

Recte canis. Nam teste Nasone: (memi
Nil nisi quod prodest charũ est, en detrahe
Spem fructus auidi, nemo petendus erit.

Præ-

Præteriti commodi nulla eſt memoria, futuri autem gratia non magna. præſentis commodi ſumma.

Turpe quidē dictu, ſed ſi modo vera fate- (*mur ;*
Vulgus amicitias vtilitate probat.

De Leporibus inaniter timentibus. 23.

SYlua inſolito mugiente turbine, trepidi lepores rapide occipiunt fugere. Fugientes, cum obſiſteret palus, ſtetere anxii, vtrinque comprehenſi periculis. Quoque maioris eſſet incitamentum timoris, vident in paludem mergi ranas. Tum ex leporibus vnus prudentior cæteris, ac diſertior. Quid inquit; inaniter timemus? Animo opus eſt. Corporum quidem agilitas nobis eſt, ſed animus deeſt; Hoc periculum turbinis non fugiendum; ſed eſt contemnendum.

Ad

Adfabulatio.

Omni in re opus est animo. Iacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux, & regina virtutis est.

De Hœdo, & Lupo. 24.

CApra cum esset pastum itura; hœdum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus, quid id procul audierat, post matris discessum pulsat fores, voce caprisat, iubens recludi. Hædus dolos præsentiens, Non aperio, inquit, nam etiam si vox caprisat, tamen equidem per rimulas lupum video.

Adfabulatio.

Obedire parenti filios, ipsis est vtile, & iuuenem seni decet ausculare.

De Cerue, & Oue. 25.

CEruus coram lupo ouem eam facit, modium tritici debere clamitans. Ouis debiti quidem erat inscia, tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam; dicitur solutioni dies. Dies adest, monet ceruus ouem. Illa ait inficias. Quod enim promiserit excusat, factum in metu, & præsentia lupi: Votum extortum non esse seruandum.

Ad

Adfabulatio.

Sententia iuris est, Vim, vi repellere licet, Ex hac fabella noua altera sententia nascitur. Fraude refellere licet.

De Rustico, & Angue. 26.

RVsticus quidam nutrierat anguē. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Euadit illa non sine vulnere. Postea rusticus deueniens ad paupertatem, ratus est id infortunij propter anguis iniuriam sibi accidere. Igitur supplicat angui, vt redeat. Ille ait ignoscere se, sed redire nolle. Neque enim forè securum cum rustico, cui tanta sit domi securis, liuorem vulneris desiisse, superesse tamen memoriam.

Adfabulatio.

Ei qui semel fidem soluit, iterum habere fidem vix est tutum, iniuria quidem donare, id sanè misericordiæ est, cauere autem sibi, & docet, & prudentia est.

De Vulpecula, & Ciconia. 27.

VVlpecula vocat ciconiā ad cęnam Oblonium in mensam effundit: quod cum liquidum esset, ciconia frustra rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa auis, pigetq; pudetque iniuriæ. Post pluscu[illegible] dierum redit, inuitat vulpeculam. Vitreum

treum vas situm erat plenum belli obsonij: Quod quidem vas cum esset arcti gutturis, vulpeculæ obsonium licuit videre, & esurire, gustare non licuit; Ciconia rostro facilè exhausit.

Adfabulatio.

Risus risum, iocus iocum, dolus dolum; fraus meretur fraudem.

De Lupo, & capite picto. 28

LVpus in officina sculptoris caput humanum repertum versat, miratur sentiens id, quod erat, nihil habere sensus. O pulchrum, iniquit, caput, est in te artis multum, sed sensus nihil.

Adfabulatio.

Externa pulchritudo si adsit, grata est, siue alterutra carẽdum est, pręštat externa, quam interna carere. Ille enim sine hac interdum incurrit odium, vt stolidus eo sit odiosior, quo formosior.

De graculo. 29.

GRaculus ornauit se plumis pauonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pauonũ genus. Il-

li tandem intellecta fraude, stolidum auem coloribus nudarunt, & plagis effecerunt.

Horatius hanc fabellam primo epistolarum libro narrat de Cornicula. Ait eam olim adornatam, collectis quæ quibus exciderant, plumis, post vbi vnaquæque auium suam plumam decerpsit, ridiculam fuisse,

Ne si forte suas repetitum venerit olim,
Grex auiū plumas moueat cornicula risum
Furtiuis nudata coloribus.

Adfabulatio.

Notat hæc figura eos, qui se gerunt æquo sublimius, qui cū his viuunt, & qui ditiores sunt, & magis nobiles. Quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Prope Iuuenalis monet; E cœlo descendit τὸ γνῶθι σεαυτὸν hoc est. Nosce te ipsum.

De

De Musca & Formica. 30.

MVsca altercabat cum formica se nobilem, illa ignobilem; se volitare, illam repere; se versari in tectis regum, illam cauernis latere, segetem rodere, aquam bibere, se splendide epulare iactitabat, & hæc tamen ocio nancisci. E regione formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam, muscam vagam esse; se stabilem, sapere formicæ grana, & fluenta, quòd muscæ pastilli, & vina. Atque hæc se non segni ocio, at strenua opera nancisci. Porro formicam lętam esse, & tutam, & caram omnibus, exemplar denique laboris: Muscam anxiam cum periculo esse cunctis infestam: cunctis inuisam, exemplar deniq; segnitiei. Formicam hyemis memorem, alimenta reponere: muscam in diem viuere, hyeme, aut esuri turam, aut certê morituram.

Adfabulatio.

Qui pergit quæ vult dicere, quæ non vult, audiet. Musca, si bene dixisset, bene audisset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obscura cum securitate, quam cum periculo splendida.

De Rana, & Boue. 31.

RAna cupida æquandi bouem, se distendebat, filius hortabatur matrem cœpto desistere: nihil enim esse ranam ad bouem. Illa secundum intumuit, clamitat natus:

Crepe

Crepes licet mater, bouem nunquam vinces. Tertium autem cum intumuisset crepuit.

Adfabulatio.

Cuique sua dos est. Hic forma, ille viribus hic opibus, ille pollet amicis. Vnumquenque suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quo circa quisque [illegible] consultat, ne inuideat superior quod m[illegible]m est, nec quod stultitiæ est, certare oportet.

De Equo, & Leone. 32.

VEnit ad equum comedendum leo: Carens autem præ senecta viribus, meditari cœpit artem, maledicam se profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo colum, artem opponit arti. Fingit se super

per

per in loco spinoso pupugisse pedem, orat vt inspiciens fontem medicus educat. Paret Leo. At equus quanta potuit vi calcem leoni impingit, & se continuò conijcit in pedes. Leo vix tãdem ad se rediens, actu enim propè exanimatus fuerat: Precium, inquit, fero, ob stultitiam, & is iure effugit. Dolum enim dolo ultus est.

Adfabulatio.

Odio digna est simulatio, & simulatione capienda: Non est timendus hostis, qui hostem præsefert, sed qui, cũ m hostis sit, beneuolentiam simulat, is demum timendus, & odio dignissimus.

De Equo, & Asino. 33.

EQuus phaleris, sellaq; exornatus, cum ingẽti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus fortè obstabat. Equus ira fremebundus, & fræna ferox spumantia mandens: Quid inquit tarde, ignaue obsistis equo? Cede inquam, aut procul de te pedibus. Asellus contra redere n[illegible] ausus, cedit tacitus. Equo autem pro[illegible]anti, & cursum intendenti crepat vnguen[illegible]. Tunc cursui, & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, deinde carrario venditur. Videt posteà cum carro veniente asellus, & affatur. Heus bone vir, quid isthuc ornati est? Vbi aurata sella, bullata cingula? Vbi nitidum frenum? Sic, amice, necesse fuit euenire superbienti.

Adfabulatio.

Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ. Sed quia prosperitate insolescunt, aduersitatem incurrunt. Eos qui felices videntur, monuerim esse cautos. Etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunij esse fuisse felicem. Accedet ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab ijs, quos ipsi contempsere, & illudent eis ij, quos ipsi refecere.

De Auibus, & Quadrupedibus. 34

AVibus pugna erat cum quadrupedibus; Vtrinque spes, vtrinque metus, vtrinque erat periculum. Vespertilio autem relictis sociis defecit ad hostes. Vincunt aues duce, auspice Aquila. Trasfugam verò vespertilionem damnant, vti ne ad aues vnquam illi sit reditio, vti ne luce vnquam sit volatus. Hæc causa Vespertilioni est, vt nõ nisi noctu volet.

Adfabulatio.

Qui cum sociis aduersitatis, & periculi particeps esse renuit, prosperitatis, & salutis expers erit.

De Lupo, & Vulpe. 35.

LVpus cum prædæ satis esset, in ocio degebat. Accidit Vulpecula, suscitatur ocii

ocii causam. Sensit Lupus insidias fieri suis epulis, simulat morbum esse causam, orat Vulpeculam deprecatum iri deos. Illa dolens dolum non succedere, adit pastorem monet petere latebras lupi: hostem enim securum posse inopinato opprimi. Adoritur pastor Lupum, mactat. Illa potitur antro, & præda. Sed fuit illi breue sceleris sui gaudium. Nam non ita multò post, idem pastor & ipsam capit.

Adfabulatio.

Fœda res inuidia est, & ipsi interdum authori quoque perniciosa. Flaccus epistolarum primò.

Inuidus alterius rebus macrescit opimis.
Inuidia, Syculi non inuenere tyranni.
Maius tormentum.

De Ceruo. 36.

Ceruus in perspicuo fonte se co[illegible]tus, probat procera frontis, & ramosa cornua; sed tibiarum exilitatem damnat. Fortè dum contemplatur; dum iudicat, interuenit venator. Fugit ceruus ocyor pilis & agente nimbo ocyor Euro. Insectantur fugientem canes. Sed cum intrasset condensam syluam implicita sunt ramis cornua, tum demum tibias laudabat, & Cornua

damnabat, quæ fecere, vt præda esset canibus.

Adfabulatio.

Fugienda petimus, petenda fugimus: Placent quæ officiunt, quæ conferunt displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam [illegible] intelligamus. Opum excellentiam, & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est, & doloris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster.

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ grauiore casu
Decidunt turres feriuntque summos,
Fulgura montes.

De

De Vipera, & Lima.

IN fabrica offendens limam, Vipera cœpit rodere. Subrisit lima, Quid inquiens inepta? Quid agis? Tu tibi antè contriueris dentes, quàm me atteras: quæ duritiem æris præmordere soleo.

Adfbulatio.

Etiam atque etiam vide, qui cum [illegible] sit. Si in fortiorem dentes acuis, non illi, sed tibi nocueris.

De Lupis, & Ouibus. 38.

LVpis, & agnis, quibus discordia est, fœdus aliquando fuit datis vtrinque obsidibus. Lupi suos catulos, oues canum co-

hortem dedere. Quietis ouibus, ac pascentibus, lupuli matrum desiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes fidem, fœdusque solutum clamitant, ouesq; canum præsidio destitutas laniunt.

Adfabulatio.

Inscitio est; si in fędere tua præsidia hosti credas. Nam qui hostis fuit, hostis forsan nondum esse desiit. Fortassis, & causam ceperit, cur te nudatum presidiis adoriatur.

De Sylua, & Rustico. 39.

QVo tẽpore etiã arboribus suus sermo erat, uenit rusticus in syluam, rogans ut ad securim suam tollere liceat capulum. Annuit sylua. Rusticus aptata securi cæpit arbores succidere. Tum, & quidẽ sero, pænituit syluam suæ facilitatis. Doluit se ipsã esse causam sui exitii.

Adfabulatio.

De quo bene merearis vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in authoris abusi sunt perniciem.

De Membris, & Ventre. 40.

PEs, et manus Ventrem olim incusarunt, quòd ab ocioso eo lucra ipsorum uoraren-

rentur. Iubent aut laboret, aut ali ne petat. Supplicat ille semel, atque iterum: negant tamen manus alimentum. Exhausto inedia Ventre, vbi cæpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officiosa esse, verùm id serò. Nam venter desuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus, dum Ventri inuident, cum Ventre pereunte pereunt.

Adfabulatio.

Perinde atque in membrorum societate est, ita habet se societas humana. Membrum eget membro amicus eget amico. Quare mutuis operis, & mutuis officiis vtendum est. Neque diuitiæ, neq; dignitatum apices hominem satis tuentur Vnicum, & summū præsidium, complurimum amicitia est.

De Simia, & vulpecula. 41.

SImia Vulpeculam orat, vt partem caudæ sibi donet, ad tegendas nates. Illi... esse oneri, quod sibi foret vsui, & ho... Respondente illa; nihil nimis esse, & se malle humum cauda sua vergi, quàm simiæ nates tegi.

Adfabulatio.

Sunt, qui egent, sunt quibus superest. Nulli tamen diuitum ad moris, est, vt superflua beet egenos.

De Ceruo, & Bobus. 42.

CEruus venatorem fugiens, confecit se in stabulum. Boues orat, vt in præsepe latitare liceat. Boues tutum esse negant: mox enim, & dominum, & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt: exit, Gestire ceruus, & nihil iam timere. Tum vnus è bobus, & æuo, & consilio grauis, Facilè, inquit, erat hunc qui talpa est, fallere, sed vt herum, qui Argus est lateas, hoc opus, hic labor est. Mox deinde introgreditur herus. Qui vt serui negligentiam corrigat: cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cerui deprehendit sub fœno cornua, Inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

Adfabulatio.

In aduersis rebus, periculis latebræ difficiles sunt inuentu, aut quia miseros, vt [illegible], fortuna exagitat: aut quia ipsi metu [illegible]ti, & inopes consilijs semet imprudentia produnt.

De Leone, & Vulpecula. 34

LEo ægrotabat; visabant animalia, vnà [illegible] officium differente vulpecula. Ad hãc legatum mittit leo cum epistola, quæ venire admoneat: gratissimam rem ægroto fore, eius

eius vnius præsentiam. Nec quicquam periculi fore, cur vulpecula metuat: leonem enim primùm quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideoque percupere eius colloquium, deinde ægrotũ esse, & decumbere: & etiam si id, quod non erat, velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, optare se leo conualescat, idque oraturam superos; Ceterum minime visuram, terreri enim se vestigijs. Quæ quidem vestigia c[illegible] omnia sint antro leonis aduersa, & nulla auersa eam rem iudicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum.

Horatius in primo epistolarum.
Olim quod vulpes ægroto cauta leoni.
Respondit referam, quia me vestigia terrent.
Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.

Adfabulatio.

Caue fidem habeas verbis, vt caueri sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis, & ex his illa sunt iudicanda.

De Vulpecula, & mustella. 44.

VVlpecula longa inedia tenuis, fortè per angustiorem rimam in cumeram frumenti repsit. In quâ cùm probè pasta fuit, dein rursus tentantem egredi, distentus impedit Venter. Mustella luctantem procul contemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cauum macra redeat, quò macra intrarat.

Adfabulatio.

Videas complures in mediocritate lætos esse, atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestiis. Sin hi diuites facti fuerint, videbis eos mœstos incedere, nunquam [illegible]m porrigere; plenos[que] curis animi molestiis obrutos.

Hanc fabellam sic Horat. canit lib. 1. epist.
Forte per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumerã frumenti, pastaq; rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustella procul, Si vis, ait affugere istinc
Macra cauum repetas arctum, quem macra subisti.

De

De Equo, & Ceruo. 45.

EQuus gerebat bellum cum Ceruo, Pulsus tandem è pascuis implorabat opem humanam. Reddit cum homine, descendit in campum victus antea, iam fit victor. Sed tamen hoste victo, & subiugum misso, ipse victor necesse est seruiat homini. Equitem fert dorso, & frænum ore.

Adfabulatio.

Dimicant multi contra paupertatem. Qua perfortunam, & industriam, victa, sæpe victoris interit libertas. Domini quidem, & victores paupertatis seruire incipiunt diuitijs, anguntur auaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frenis, nec quærendi tenent modum, nec iusto, quidem auaritiæ supplicio, partis rebus audent vti. Horatius de hac fabella lib. 1. epist.

Ceruus equum pugna melior cōmunib herbis
Pellebat donec minor in certamine longo.
Implorauit opes hominis, frænumque recepit.
Sed post quā violans victor discessit ab hoste.
Non equitem dorso, non frænum repulit ore,
Sic qui pauperiem veritus potiore metallis.
Libertate caret, dominū vehet improbus atq;
Seruiet æternum, qui paruo nesciat vti.

FINIS.

AESOPI FABVLAE TRIGINTA SEX.

Adriano Barlando Interprete.

De duobus adolescentibus. I.

ADolescentes duo obsonium apud coquum sese empturos simulant. Coquo alias res agente, carnē alter è canistro surripit, dat socio, vt sub veste occultet. Coquus surreptam sibi carnis partem, vt vidit, furti vtrūmque cœpit insimulare qui abstulerat per Iouem nihil habere: is verò qui habuit nihil abstulisse identidem deierat. Ad quos,

Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet sed is inspexit, is scit, quem iurastis.

Adfabulatio.

SI quid peccauimus, id non statim sciunt homines: at Deus omnia videt, qui sedet super cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressiùs, prudentiùsque peccabitur.

De Cane, & Lanio. 2.

CAnis in macello cum lanio carmen abstulisset, in pedes sese continuò quantum potuit, coniecit. Lanius iactura rei perculsus primùm tacuit, deinde animum recipiens sic procul acclamitauit. O furacissime curre tutus; impunè tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem. Post hac autem cautius mihi obseruaberis.

Adfabulatio.

Hæc fabula significat plerosque omnes tum demum fieri cautiores, vbi damnum acceperint.

De Cane, & Oue. 3.

CAnis ouem in ius vocat, panem ex [illegible] tuo debere clamitans; illa it inficias, Miluus lupus, vultur accersuntur, rem affirmant, damnatur ouis, damnatam canis rapit, ac deglubit.

Adfabulatio.

Falsis testimonijs opprimi, quàm plurimos, cùm nemo nescit, tum hæc quàm optimè docet fabellula.

De

De Agno, e Lupo. 4.

AGno comitanti caprum, lupus fit obuiam, rogitat cur relicta matre olidum potius sequatur hircum, suadetque, ut ad distenta lacte matris ubera redeat, sperans ita fore abductum ut laniet. Ille uerò Mater me, ò lupè, inquit, huic commisit, huic summa cura seruandi data est: parenti potius, quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, seductum mox percerpere.

Adfabulatio.

Noli omnibus fidem habere multi enim dum aliis uidentur uelle prodesse, sibi interim consultum.

De Adolescente, & Cato. 5.

CVm adolescens quidam in delitiis, amoribusque vsurpasset catum, Venerem præ-

præcibus fatigauit, vt catum in fœminam transfiguraret? Commiserescit, & audit orantem Venus, fit metamorphosis, quæ adolescenti misera amanti perplacuit, nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec verò ita multò post percupiens experiri Dea, nunquid catus cũ corpore mutasset, & mores, per impluuim immittit musculum, ibi risu prorsus, atque ludore digna accidit. Conspecta illicò bestiolam insequitur muliercula.

Venus indignans fœmina vultus iterum in catam.
Cum pedibusque manus, cum paruis brachia mutat.
Cruribus, & cauda est mutatus addita membris.

Adfabulatio.

Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt, nimisque difficile est assueta relinquere. Naturam expellas furca licet, ipsa recurret, inquit Horatius.

De Agricola, & Filiis. 6.

COmplures habebat agricola filios adolescentulos iisq; inter se discordes fuere; quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, apposito fasciculo iubet singulos

gulos breui circundatum funiculo effringere, imbecilla nequicquam conatur ætatula. Soluit parens, redditque singulis virgulam, quam cùm pro suis quisque viribus facile frangeret; O, inquit, filioli, sic concordes vos vincere poterit nemo; sed si mutuis volueritis sæuire vulneribus, atq; intestinum agitare bellum, eritis tandem præda hostibus.

Adfabulatio.

Docet hic apologus, concordia paruas res crescere, discordia magna dilabi.

De Asino, & Equo. 7.

RVsticus equum vacuum, asinumq; sarcinulis egregiè onustum producit ad uiam; defessus asellus, equum sibi onera-

vt

vt adiuuet, orat si saluum velit. Negat factum equus. Asellus tandem sarcinæ pondere grauatus, procumbit moritur. Herus omne onus, mortui quoq; aselli corium in equi dorsum reclinata, quibus cum ille reprimeretur. Me miserum, inquit, merito meo, si nunc exerceor, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

Adfabulatio.

Monemur hac fabula, vt oppressis subueniamus amicis, ortus nostri (inquit Plato) partem sibi patria vendicat, partem amici.

De Carbonario, & Fullone. 8.

FVllonem inuitabat Carbonarius, vt secum in vnis ædibus habitaret. Fullo, Non est inquit, mi homo istuc mihi vel cordi,

di, uel utile, uereor enim magnopere, ne quæ ego eluam; tu reddas tam atra, quàm carbo est.

Adfabulatio.

Monemur hoc apologo, cum inculpatis ambulare: monemur sceleratorum hominum consortia, veluti pestem quandam deuitare. Trahunt, inquit Campanus, hominem sodalitia, commercia etiam in mores penetrant, & perinde quisq; euadit, vt quibus cum versatur.

De Aucupe. 9.

IT venatum auceps, videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum adpropinquat, denique insidias molitur, premit fortè calcibus anguem. Hic mordere: ille improuiso exanimatus malo, me miserum, inquit, dum alteri insidior, ipse dispereo.

Adfabulatio.

Significat hæc fabula nonnunquam eos suis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

De Buccinatore, seu Tubicine. 10.

BVccinator quidam ab hostibus capitur abducitur, trepidare ille, supplicare, ut parcant innoxio, se quando nihil unquã,

armo.

armorum præter vnam buccinam gestauerit, hominem ne potuisse quidem occidere, ne dum voluisse. Illi contra murmure tum sæuo, tum verberibus intonant. Nihil agis sceleftus maximè noces, atque nunc hic trucidabere, quòd cùm ipse, vt fateris, sis rei militaris imperitus cornu isthoc tuo, aliorum exitas euibrasque animos.

Adfabulatio.

Grauissimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, vt iniquè agant, consulunt, atque huiusmodi quædam ad illorum aureos occidunt. Quid etiam dubitas? ante principem esse oblitus es? an non tibi quod iubeat licet? tu legibus maior, in te legis rupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus, tui nihil possident quod tuum non sit, tu potes, & seruare, & perdere: tibi fas est opibus dignitateq; augere quem visum sit, fas est, vbi libuerit adimere. Alia vel damnant, vel commendant: tibi nihil non honestissimum futurum.

De Cane, & Lupo. II.

LVpus cani āte lucem in sylua fortè fortuna sibi obuiam, salutat, aduentum gratulatur deniq; rogat quo pacto tam sit niuidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem sibi demulcet, de mensa

pa-

pasco herili nitidissima, nunquam sub die dormio, tum vniuersæ familiæ non dici potest quàm sim gratus. Næ tu (inquit lupus) multò es felicissimus ò canis, cui tam benignus, & comis contingit herus, quò cùm ò vtinam commorari, & mihi liceat, nullum me animantium esset vspiam fortunatius. Canis noui status cupidissimum videns lupum effecturum se pollicetur, vt hæreat in parte aliqua apud horum, modò de pristina ferocia aliquid remittere, & seruitutem seruire velit. Stat sententia; Lupo liberum est deambulare ad villam. Sermones edunt in itinere prorsus iucundissimos. Posteà verò quàm illuxit, contritum canis collum videns lupus. Quid sibi vult, inquit, ò canis tua isthæc prorsus depilata ceruix? Solebam inquit ille feroculus notis pariter, & ignotis allatrare, ob mordereque nonnumquam

id

id ægrè ferens herum, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam ne quem præter furum, lupumq; adorirer: ego sic vapulando victus sum, & mitior factus, hocque genialis (æuitiæ seruaui signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitia tanti non emo. Vale igitur ò canis, cùm tua isthac seruitute, mihi mea potior est libertas.

Adfabulatio.

Optabilius est in humili causa dominum esse, & panem atrum vorare, quàm in amplissima regia opiparis mensis frui, obnoxium, trepidumq; agere. Nam libertas sublimi exultat aula; vbi recipienda venit, & mussitanda iniuria est.

De *Agricola*, & Canibus. 12.

AGricola cùm ruri plusculos hyemasset dies, cæpit tandem necessarium rerum penuria laborare; interficit oues: mox & capellas, postremò boues quoque mactat, vt habeat quo inedia penè exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fuga quærere constituunt; sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo vtebatur opera, percepit herus.

Adfabulatio.

In quam domum mercedis gratia te tradas, vide, Nonnulli humanissimi sunt heri. Multi

Multi etenim hodie eò dementiæ prolabuntur, vt vel ſeruos infortunio malo,& dãno libenter mactent.

De Vulpe, & Leone. 13.

VVlpecula, quæ leonis immanitatē inſuetam habebat, ſemel, atque iterum id fortè animalis contemplata, trepidare, & fugitare. Cum iam tertiò obtuliſset ſeſe obuiam leo, tantum abfuit, vt metueret quicquam Vulpes, ut confidenter illum adierit, ſalutaueritque.

Adfabulatio.

Omnes non conſuetudo audaciores facit vel apud eos, quos antea aſpicere vix auſi fuimus.

De *Vulpe, & Aquila.* 24.

VVlpecula proles fores excurrerat ab Aquila comprehenſa, matris fidem implo-

implorat, accurrit illa, vt captiuam prolem dimittat, Aquilam rogat; aquila nacta prædam ad pullos subuolat. Vulpes correpta face, quasi illius munitiones incendio assumpta esset insequitur. Cum iam arborem conscendisset, & ipsa: Nunc te, inquit, tuosq; si potes tuere. Trepidans aquila, incendium dum metuit, parce, inquit, mihi paruisque liberis, tuum quicquid habeo reddidero.

Adfabulatio.

Per Aquilam potentis atque audacis animi homines intellige; per Vulpem pauperculos, quos calumniis premere, contumeliisque afficere, diuitibus æquè studium est, verùm, quando est sua, & formicis ira, impotentes ii acceptam interdum probe ulciscuntur iniuriam.

De Agricola, & Ciconia. 15.

Grui-

GRuibus, anseribusque sata de pascentibus laqueum prætendit rusticus: capiũtur grues, capiuntur anseres, capitur, & Ciconia. Supplicat, innocentem sese clamitans, & nec gruem, nec anserem esse, sed auium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulò semper in seruire, eundemque senio confectum alere consueuerit. Agricola. Horum, inquit, nihil me fugit: verùm cum nocentibus postquam te cepimus, cum his quoque morieris.

Adfabulatio.

Qui flagitium committit, & is, qui impuris se adiungit socium, & pari pena plectuntur.

De Gallo, & Cato. 16.

VEnit ad Gallum comedendum catus, non satis autem habens ad nocendum

can-

causæ, gallum criminari occipit, obstreperam esse auem dictitans, vtpote, quæ voce tam acuta noctu dormientes homines expergefaciat. Ille se innocentem ait, quum sic excitet in opera mortales. Catus contra intonat: nihil agis sceleste; cùm matre rem habes, nec sorore abstines. Id gallus quoq; expurgare quum niteretur, Nec hoc, inquit perseuerantius sæuiens catus, quicquam facis, tu mihi hodie discerperis.

Adfabulatio.

Vetus dictum esse ait Gulielmus Gaudanus, vt canem cædas, facilè inueniri baculum. Malus, si libitum fuerit, quo iure, quaque iniuria te præcipitem dabit.

De Opilionibus, & Agricolis. 17

PVer editiore pratulo oues pascebat, atque per locum terque, quaterque lupũ adesse clamitans, agricolas vndique exciebat: illi sæpius elusi, seriò auxilium imploranti dum non subueniunt, fiunt oues præda lupo.

Adfabulatio.

Si mentiri insueuerit quispiam, huic si quando verum narrare occeperit, haud facilè habebitur fides. Superiori apologo finitimus est ille apud Horatium de Plano scurra iocus.

Nec semel irrisus triuiis attollere curat.
Fracto crure Planũ licet illi plurima manet.

Lachryma per sanctū iuratus dicat Oricum
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum
Quaret peregrinum, viciniam rauca reclamat.

De *Aquila*, & *Coruo*. 18.

RVpe editissima in agni tergū deuolat Aquila. Videns id coruus imitari, velut simius, gestit aquilam, in arietis vellus se demittit, demissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus proijcitur pueris.

Adfabulatio.

Non aliorum, sed sua se quisque virtute æstimet. Tuo te pede metire, inquit. Horatius, Id velis, id tentes, quod possis.

De *Cane inuido*, & *Boue*. 19.

PRæsepio fæni pleno decumbebat canis. Venit bos, vt comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos, Dij tecum tua isthac inuidentia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec eo me vesci finis.

Adfabulatio.

Eo sunt ingenio plerique, vt aliis inuideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeunt.

De

De Cornice, & Oue. 20.

STrepitat in ouiculæ dorso cornicula. Ouis Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium, At cornix, Scio inquit quibus insultem, placidis molesta, sæuis amica.

Adfabulatio.

Impotenti, & syncero perpetua est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis verò præ ferocis hominis aures adstrepit nemo.

De *Pauone*, & *Luscinia*. 21.

PAuo apud summi Iouis sororem, & cõiugem Iunonem quæritur lusciniam suaue cantilare, se ob raucã rauim ab omnibus irrideri. Cui Iuno: Dos sua à dijs cuique, Luscinia cantu, tu plumis longe superas: vnumquemque sua sorte decet esse contentum.

Adfabulatio.

Quæ diui largiũtur, grato sumamus animo, neque maiora quæramus. Superi temerè agunt nihil.

De *Mustella*, & *Muribus*. 22.

MVstella præ senio viribus carens, mures iam ita, vt solet, insequi nõ valebat, meditari cœpit dolum, in farinulæ se colliculum illatebat, sic sperans fore, vt citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinã esitare dum cupiunt, ad vnum omnes à mustella vorantur.

Adfabulatio.

Vbi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est, Lysander Lacedæmonius subinde dicere solebat, quò non perueniret leonina pellis, vulpinam asumendam esse? quod sic lucidiùs dixeris, Vbi virtus nō satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus. 23.

RVsticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello sapidissima quotannis legebat poma, hero lecta donabat Vrbano, qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad se transtulit: ea veterrima repentè exaruit, atque ibi poma pariter, & malus periere. Quòd cum patrifamilias nuntiaretur, Heu difficile est, inquit, annosam transplantare arborē. Satis superque fuerat, si frænum meæ nouissem imponere cupiditati, & fructus è ramo decerpere. Hanc fabulam sic Mantuanus.

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Vnde dare Vrbano dona solebat hero
Ast herus illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit arboribus proxima rura suis.
At, quia malus erat senior translata repentè
Aruit, & proles cum genitrice obiit.
Heu male transfertur senio cum induruit arbor.
Inquit herus, fuerat capere poma satis.

Adfabulatio.

Qui nimium sapiunt, atque in concessa sequuntur.
Desipiunt; cohibet, qui sua vota sapit.

FA

FABVLÆ

M. PETRO SCOTO

VIRO ORNATISSIMO,

eodemque humanissimo.

SCRIPTAE A BARLANDO,

De Leone, & Rana. 24

AVdire vocem risus leo prosilijt, subsistit non sine trepidatione, magni quippiam expectans, egreditur tãdem aquis ranula Leo deposito metu appropians, bestiolam proculcat pedibus.

Adfabulatio.

Vetat hic apologus inanes timores, vt illa à Gulielmo Gaudano versa Fabula de partu montium.

De *Formica.* 25.

SItiens venit ad fontem, vt biberet formica, incidit fortè in puteum: opitulatur eminus, ex arbore deiecto ramo columba, Ramum conscendens formica seruatur. Adest, columbam, Vt capiat, auceps; non sinit formica, aucupis pedem arripuit mordicus, auolat columba.

Adfabulatio.

Docet fabula, præclarè meritis referendam esse gratiam.

De Pauone, & Pica: 26.

GEns auium cũ liberè vagaretur optabat sibi dari regem, Pauo se in primis dignum, qui eligeretur, putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto, pica O rex inquit, si te imperãte aquila nos per strenuè, Vt solet, insequi cæperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto seruabis?

Adfabulatio.

In principe nõ tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda est, & prudentia.

De Ægroto, & medico.

MEdicus curabat ægrotum, ille tandem moritur, tum ad cognatos medicus: Hic inquit, intemperantia perijt.

Adfabulatio.

Bibacitatem, & libidinem, nisi quis maturè reliquerit, aut nunquam perueniet ad senectutem, aut per breuem est habiturus senectutem.

De Leone, & aliis. 28.

LEo, Asinus, & Vulpes eunt Venatum: capitur ampla Venatio: capta partiri iusta. Asino singulas singulis parteis ponẽ-

te,

te, irrugijt Leo, Asinum rapit, aclaniat. Postea Vulpeculæ id dat negotij: quæ astutior cùm Leoni longè optima posita parte sibi, Vix minimã particulam reseruasset, rogat Leo, à quo sic docta sit, cui illa: Huius me inquit, calamitas docuit, mortuum Asinũ ostendens.

Adfabulatio.

Felix quem faciũt aliena pericula cautũ.

De Hœdo, & Lupo. 29.

FEnestra prospectans hœdus, prætereũtem lupum cõuicijs incessere audebat: cui lupus: Non tu ait, scelestè mihi conuiciaris, sed locus.

Adfabulatio.

Et tempus, & locus sæpè audaciam addunt homini.

De Asino. 30.

ASinus de hortulani sæuitia querēs, Ioui supplicat alium dari herum. Exaudire Iupiter vota asini, dat tegulariū. Apud quem cum tegulas, grauioraquē tergo vectaret onera, accessit rursus Iouē, orat dare, qui mitior sit. Ridere Iupiter: ille tamen nō destitit instare, orare vsque adeò, donec perpelleret. Dat ille coriarium: quem Vbi pernouit asellus, Me miserum, inquit, qui dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui ne corio quidem meo, quantum auguror, parcet?

Adfabulatio.

Semper damnamus, quæ præsentia sunt, & noua appetimus, quæ [vt dici solet] Veteribus non sunt potiora.

De anu, & Ancilis. 31.

ANus quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi habebat, cantum excitabat ad opus. Ancillæ quotidiani tandem negotii commotæ tædio; gallum obtruncant, sperantes iam necato illo ī medios sese dies dormituras, sed hæc spes miseras frustrata est; hera enim, vt interemptum gallum resciuit, intempesta deinceps nocte surgere iubet.

Adfabulatio.

Non pauci grauius malum dum student

cui-

euitare in alterum diuersum incidunt. Peruulgatum est, Incidit in Scyllam, qui Vult vitare Charybdim.

De Asino, & Equo. 32.

ASinus beatum putabat equum, quòd pinguis esset, & in ocio degeret, se verò infælicem dicebat, quòd macilentus esset, ac strigosus, quotidiè ferendis oneribus ab immitti hero exerceretur. Haud multò post ad arma cõclamatum est. Tum æquus non equitem dorso, non frœnum repulit ore, nec telum corpore? hoc viso. Asinus magna dijs gratias agebat, quòd nõ equum se, sed asinum fecissent.

Adfabulatio:

Miseri sunt, quos vulgus beatos iudicat, & non pauci beati, qui se miserrimos putant, Sutor crepidarius regem dicit fælicem,

cem, quem omnium rerum cõpotem, Videt, nõ considerans in quantas res, & solicitudines distrahatur, dum interim ipse optima cum paupertate cantillet.

De Leone, & Capra. 33

EDita rupe ambulantem Capram fortè conspicatus leo, monet, vt potius in Viride pratum descendat. Capra, Facerem fortassis inquit, si tu abesses, qui mihi non istud suades, vt ego inde vllam capiam voluptatem, sed vt tu habeas, quod vores famelicus.

Adfabulatio.

Omnibus nec habeas fidem, quidã enim non tibi, sed sibi consulunt.

De Vulture, aliisque auibus. 34

ANnuum se natalem celebrare adsimulat vultur; auiculas ad cœnam inuitat, veniunt pleræque omnes, veniẽtes magno plausu, fauoribusque accepit, acceptas laniat Vultur.

Adfabulatio.

Non sunt amici omnes, qui blandè dicũt, aut benignè se facere velle simulant: latent sub hoc melle venena.

De Anseribus. 35.

ANseres vnà cum gruibus agrum vastabant, quibus auditis, rustici protinus in

in illos feruntur. Rusticos conspicata auolant grues, capiuntur anseres, qui impediti corporis onere, subuolare non poterant.

Adfabulatio.

Expugnata ab hostibus Vrbe, facilè se subducit inops, at diues seruit captus. In bello diuitiæ magis oneri sunt, quàm vsui.

De Ioue, & Simia. 36.

IVpiter scire percupiens, quis nam mortalium scitissimos ederet liberos, conuocari iubet quicquid vspiam est animalium. Concurritur ad Iouem vndiq; aderat iam alituum, pecudumque genus, inter quos, & Simia, deformes Catulos brachio gestans cùm aduenisset, à risu nemo temperare potuit, quin etiam Iupiter ipsi profusè admodum risit. Ibi continuò Simia ipsa, imò, inquit, nouit, & Iupiter Iudex noster, catulos meos magnopere omnes quotquot adsunt, præcellere.

Adfabulatio.

Suum cuique pulchrum, vt est adagium, Et alibi, apud Theocritum in Edyl. Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

FINIS.

ANIANI FABVLAE QVATVOR.

Adriano Barlando Interprete.

De quercu, & Arundine. I.

FAstus olim, atque adeò insolétiæ plena quercus arundinem agressa est: si nunc inquiens pectus animosum, tibi procede agendum ad pugnam, vt noster duarum euentus ostendat, vtra viribus præstet: arũdo quercus cantum, exultationem, fortitudinisque iactationem vanam nihil mirata, sic respondit: certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget. Nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamé peruinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus

antro,

antro, luctantes emiserit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

Adfabulatio.

Declarat hæc fabella, nõ eos semper fortissimos esse, qui nulla etiam lacessiti iniuria, alijs insulant.

De *Piscatore, & pisciculo*. 2.

PIscator iacto in aqua hamo cibis illito, pisciculum eduxit, orat, obsecratque captiuus, se minutulum vti abire sinat, & adolescere, vt postea maiore potiatur. Piscator, Ego, inquit, spem pretio non emo, quippe qui eo fuerim ingenio semper, Vt quicquid possem, mallem auferre potius in præsentia.

Adfabulatio.

Hæc nos monet fabella, ne certa vnquã incertorum spe vnguibus amittamus. Quid enim stultius (vt est apud Ciceronem) quã incerta pro certis habere?

De *Formica, & Cicada*. 3.

APpetente hyeme, frumẽtum in areolam ad Solem trahebat formica, videt id cicada, accurrit; rogitat granum: formica, Cur non inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcumque potes, atque ad-

dis

dis aceruo? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica, Si, ait, æstate canticare soles, meritò nunc esuris.

Adfabulatio.

Monemus hac fabula, dum adhuc robur corporis adest, quærere ea, quibus imbecilla sustinetur senectus. Per hyemem senectutem intellige. Per æstatem adolescentiam, & florem illum ætatis.

De Leone, & Tauro. 4.

LEonem fugiebat taurus, in hircum inciditis cornu, & caperata minitabatur fronte. Ad quem plenus iræ, taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hæreret meo, iam scires non ita paruam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

Adfabulatio.

Calamitosis non est addenda calamitas. Sat miser est, qui semel est miser.

FINIS.

ANIA-

ANIANI FABVLAE

Triginta octo.

GVGLIELMO HERMANNO D. Augustini Ordinis Canonico.

INTERPRETE.

De *Natrice*, *&* *Lupo*. 1.

NVtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, dari lupo. Lupus id fortè audit, spe cibi manet ad fores. Puer tandem silescit obrepente somno. Regreditur lupus in syluas ieiunus, & inanis; lupa vbi sit præda, sciscitatur. Gemebundus, Ille, Verba inquit, mihi data sūt puerū plorantē se abijcere minabatur nutrix, at fefellit.

Adfabulatio.

Fœminæ non est habenda fides.

De *Testudine*, *&* *Aquila*. 2.

CEperat testudinem tædium rep'ādi. Si quis eam in cœlum tollere, pollicetur baccas maris rubri. Sustollit eam Aquila, poscit præmium. Non habentem fodit vnguibus. Ita testudo, quæ concupit videre astra, in astris vitam reliquit.

Adfabulatio.

Tua sorte sis contentus, fuere nonnulli, qui si mansissent humiles, poterant esse tuti facti sublimes inciderunt in pe.icula.

De

De Cancris Matre, & Filio. 3.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorſum vt eas: filius reſpondebat, Mater, inquit, i, perſequar.

Adfabulatio.

Nullum reprehenderis Vitij, cuius ipſe queas reprehendi.

De Sole, & Aquilone. 4.

SOl, & vētus aquilo certant, vter ſit fortior. Conuentum eſt experire vires in viatorem, vt palmam ferat, qui executſerit manticum. Boreas horriſono nimbo viatorem aggreditur, ac ille nō deſiſtit amictum gradiendo duplicans. Adſunt vires Solis: qui nimbo paulatim euicto, emolitur radios. Incipit viator æſtuare, ſudare, anhelare. tādem progredi nequiēs, captat frigus opacum, atque ſub frondoſo nemore abiecta mantica, reſedit, ita Soli contigit victoria.

Adfabulatio.

Qui cum certes etiam, atque etiā vide, Nam, & ſi tu fortis, eſt forſitam alius te fortior. Aut ſi non fortior, certè callidior, vt conſilio ſuo tuum vincat robur.

De *Aſino.* 5.

ASinus, venit in ſyluam offēdit exuuias leonis: quibus indutus redit in paſcua, greges, armentaque territat, & fugat. Venit, qui perdiderat, quæritat ſuum Aſinum, Aſinus viſo hero occurrit, immo cū rugitu ſuo incurrit. At herus prehenſis, quę extabant auriculis. Alios licet, inquit, fallas forte aſelle, mi probe noui.

Ad

Adfabulatio.

Quod non es, ne te esse simules. Non doctum, cum sis indoctus, non diuitem, non nobilem, cum sis pauper, & ignobilis, te iactes. Verò enim comperto rideberis.

De *Rana*, & *Vulpe*. 6.

RAna egressa paludem, in syluis apud feras medicinam profitetur. Ait se nec Hippocriti, nec Galeno cedere. Cæteris habētibus fidem illusit Vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curat seipsam. Sic illusit vulpes Est enim ranæ os cæruleo colore.

Adfabulatio.

Stultitiæ est profiteri, quod nescias, & ridiculum.

De *Cane mordaci*. 7.

CAni subinde homines mordenti, vt sibi quisque caueret, alligauit de minus nolam. Canis ratus virtuti suę tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canē aliquis iam ætate, atque authoritate grauis, monens cum ne erret. Nam ista inquit, nola data est tibi in dedecus nō in decus.

Adfabulatio.

Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.

De *Camello*. 8.

CAmellus sui pœnitēs, querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermem obiectum cæteris animalibus. Orat, Iouē donari sibi cornua. Ridet Iupiter

ter stultitiam cameli nec modò votum negat, verùm, & auriculas bestiæ decurrat.

Adfabulatio.

Sit quisque fortuna contentus sua. Etenim multi fortunam sequuti meliorem, incurrere peiorem.

De *duobus amicis, & Vrso.*

DVo amici faciunt iter. Occurrit in itinere vrsus. Vnus arbore conscensa, pericula euitat; alter cùm spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat iacentem, os explorat, & aures. Homine spiritum continente, ac motum, vrsus, qui mortuis parcit, ratus cadauer esse, innocuus discedit. Percunctanti postea socio quidnam bestia dixisset iacenti in aurem, hoc monuisse ait, ne vnquã cùm illiusmodi amicis iter faceret.

A*dfabulatio.*

Rara est auis in terris, nigroq; simillima cigno fides est. Verum amicum res aduersæ, & pericula monstrant.

De *Equite* Caluo. 10.

EQues caluus illigarat pileo comam fictitia. Venit in campum acri spirante borea; ac dum malè obseruat capillatum galerum subitò apparet caluicies. Tollit cachinnũ corona, necnon, & ipse ridet, Quid noui est, inquit, auolare capillos alienos, cum olim defluxerint, qui fuerant mei?

Adfabulatio.

Belle fecit eques, qui non eſt indignatus ſed cum ridentibus riſit. Socrates verò cum accepit in foro alapam, hoc modo reſpondit, Moleſtum eſſe neſcire homines, quãdo debeant prodire cum galea.

De Duobus Ollis. II.

DVæ ollæ ſtetere in ripa: altera erat lutea, alter ærea, vtramq; tulit vis fluuij. Luteæ colliſionem metuenti reſpõdet ęrea, ne quid timeat, ſeſe enim ne collidatur ſatis curaturam. Tum altera. Seu me, inquit, tecum, ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo vtrumque fiet periculo. Quare certũ eſt à te ſeparari.

Adfabulatio.

Satius eſt viuere cum ſocio pari, quàm cum potentiore. A potentiori enim poteſt eſſe periculum tibi, non illi à te.

De

De Rustico, & Fortuna. 12.

RVsticus cum araret, offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit telluri, quę hunc dedisset. Fortuna videns nihil honoris haberi sibi, ita est secum loquuta: Thesauro reperto, stolidus. mihi hic non est gratus: at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium votis, & clamore sollicitabit.

Adfabulatio.

Beneficio accepto, gratissimus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiã beneficio, quod iam acceperit, priuari.

De Tauro, & Capro. 13.

FVgit leonem taurus, venit ad speluncã quærens latibulum, intranti occursat cornibus, qui intus erat caper. Tum his verbis bos emugit. Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; Verùm si abierit quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

Adfabulatio.

Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum iniuria non temperauerit, si (vt est fortuna mutabilis) miseris redierit felicitas, nimirum nocuisse miseris eum penitebit.

De Simia, & eius prole. 14.

OMneis animantes suo conspectu Iupiter adesse miserat, eius nam soboles, esset pulcherrima iudicaturus. Properant feræ, aduolant aues, necnon ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat

simia

simia trahens secum suam prolem. Cuius quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit: Manet, cui fauerit Iupiter, victoria. Mea tamen iudicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis iure præferendus. Hoc dicto subrisit, & Iupiter.

Adfabulatio.

Et nos, & nostra nobis placēt, Sed de nobis, & de nostris factis, aliorum sit iudiciū, ne si ipsi iudicemus, cum simia rideamur.

De Pauone, & Grue. 15.

PAuo, & Grus vna cænāt. Pauo se iactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pauonē formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis superuolat pauo, animoso volatu penetrare nubes.

Adfabulatio.

Nemo alterum cōtempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tua virtute caret, forsan habet, qua careas tu.

De *Quercu*, & *Arundine*. 16.

VAlidiore Noto effracta quercus, ī flumen præcipitatur. Dumq; fluitat, hæret fortè ramis suis in arundine; miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet: cedēdo & declinando se esse tutam, inclinare ad Notū, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse, quòd quercus exciderit, quæ nō cedere, sed resistere concupiuit.

Adfabulatio.

Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo, & ferendo vincas. Quod pulchrē docet fa-

cun-

cundissimus Poetarum Virgilius;

Nate Dea quo fata trahunt, retrahuntque, sequamur.

Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride, & Vulpe. 17.

VEnator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras absistere, se vnam ait bellum confecturam. Pergit venator iaculari? Tigris oppido sauciatur Fugientem è prælio, telumq; extrahentem, percunctatur Vulpes, quisnam valentem belluam tam validè vulnerasset. Respōdit, se authorem vulneris haud nosse: Verùm ex vulneris magnitudine capere se coniecturam, aliquem fuisse virum.

Adfabulatio.

Fortes plerumque sunt temerarij, & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris, & Leone. 18.

QVatuor fuere tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutē, & commune periculum. Videt leo simul pascentes, & si esurit, tamen coniunctos aggredi metuit: Primum dat operam Verbis fallacibus segregare, cum segregatos laniat.

Adfabulatio.

Concordia nihil est firmius, discordia etiam fortes reddit imbecilles.

De *Abiete*, & *Dumo*. 19

FErtur olim abies despicere dumos, iactitat se proceră esse, locari in ædibus cum velo stare in nauibus, dumos autem humiles, viles, nulli vsui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum; Tu sanè abies tuis gloriare bonis, vt nostris insultes malis. Verùm nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cum tu sonanti detroncare securi, quàm velles tu nobis, qui securi sumus, esse te similem?

Adfabulatio.

Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunę sua bona. Vt nihil aliud nūc dicam, hæc secum est, ac tuta; illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horatius canit in lyricis.

Celsæ grauiore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulgura montes.

De *Piscatore*, & *Pisciculo*. 20

SVbductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimitti. Ait modò se è matre

fusum,

fuſum, atque menſam, cùm adhuc minutus ſit, non multum iuuare. Si dimittat, poſtea grandem vltrò ad hamum eius rediturum. Piſcator negat ſe dimittere prædam certã, licèt exiguam. Quid habeam inquit, ſcio: quid ſim habiturus, neſcio. Ego ſpem pretio non emo.

Adfabulatio.

Certum præſtat incerto, præſens futuro; & ſi nonnũquam exile commodum omiſſum attulit magnum.

De Alite, & pullis eius. 21.

ALes poſitos in ſegete pullos monet, vt dum ipſa abeſt, diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occaſione. Redeunti è paſtu matri pulli anxij narrãt dominum agri operam illam mandaſſe vicinis. Reſpondet nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiũt rogatos ad metendum eſſe amicos, iterum iubet illa, vt ſint ſecuri. Tertiò vt audiuit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero mane cũ falce meſſem intrare. Iam inquit, tempus eſt, vt fugiamus. Vicinos, & amicos non timui; quia non venturos ſciui. Timeo dominum; illi enim res eſt cordi.

Adfabulatio.

Socordes alienis in rebus plerique ſumus,
Quod

Quòd si quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse.

De Auaro, & Inuido. 22.

DVo homines orabant Iouem, cupidus, & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo, per hunc, vt eorum votis satisfiat. Dat hic vtrique optandi liberam facultatem, ac conditionem; vt quodcumque petijsset alter, id ipsum alter acciperet duplicatum. Hæret hic cupidus, cùm nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca: Et duplum accipit socius. Porrò inuidus hoc petit, vt ipse vno priuetur oculorum, lætus socium mulctandum esse vtroque.

Adfabulatio.

Auaritiam quid possit satiare? Inuidia verò dementius est nihil: Quæ dummodò noceat alteri sibimet imprecatur malum.

De *Leone, & Capella.* 23.

VIdit Leo pendere dumosa de rupe capellam, Suadet descendere, vt in campo thymum, salicesque carpat. Recusat capella descendere, verba quidem eius haud sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

Adfabulatio.

Cogita quis quid suadeat. Multi suadent vtilia non tibi, sed sibi.

De *Cornice, & Vrna.* 24.

SItibunda cornix reperit Vrnam aquæ: Sed erat vrna profundior, quàm vt posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere vrnam nec valet. Tum lectos ex arena

ſcrupulos iniectat. Hoc modo aqua leuatur, & cornix bibit.

Adfabulatio.

Interdum, id quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & conſilio.

De *Leone*, & *Venatore*. 25.

Litigat leo cum venatore ſuam præfert fortitudinem hominis fortitudini: poſt lōga iurgia, venator ducit leonem ad Mauſoleum, in quo ſculptus erat leo, caput deponens in gremium viri. Negat fera id ſatis eſſe iudicij; homines enim ſculpere quod vellent, ait quod ſi, & leones forent artifices, iam Virum ſculptum iri ſub pedibus leonis.

Adfabulatio.

Quiſque quo ad poteſt, & dicit, & facit, quod ſuæ parti, & cauſæ putet prodeſſe.

De *Puero*, & *Fure*. 26.

Sedebat Puer flens ad puteum. Fur rogat cauſam flendi. Puer dicit, rupto fune incidiſſe in aquas vrnam auri; Homo exuit ſe, inſilit in puteum, quærit. Vaſe non inuento conſcendit, atque ibi nec puerum, nec ſuam inuenit tunicam. Puer quippe ſublata tunica fugerat.

Adfabulatio.

Falluntur interdum, qui fallere ſolent.

De *Ruſtico*, & *Iuuenco*. 27.

Erat ruſtico iuuēcus, vinculi omnis, iugique impatiens. Homo aſtutulus, beſtiæ reſecat cornua. Cornibus enim petebat. Tum iungit non currui, ſed aratro. ne

vt

vt sole, herum pulsaret calcibus Stiuam ipse tenet, gaudens industria effecisse, vt iam foret tutus, & à cornibus, & ab vngulis. Sed quid euenit? Taurus subinde resistens spargendo pedibus os, caputque rustici opplet arena.

Adfabulatio.

Sunt nonnulli sic intractabiles, vt nulla queant arte, nullo consilio tractari.

De Satyro, & Viatore. 28.

SAtyrus, qui deus nemorum olim est habitus Viatorem niue obruptum, atque algore enectum miseratus ducit in antrum suum fouet igni. Spirãtem autem in manus percunctatur causam. Qui respondens: Vt calefiant, inquit. Postea cùm accumberent sufflat viator in polenta. Quòd cum faceret interrogatus, vt frigescat inquit: Tum cõtinuò Satyrus Viatorem eijciens, nolo inquit in meo sit antro, cui tam diuersum est os.

Adfabulatio.

Caue sit in tuo conuictu homo duplici ore, quique in sermone est Proteus.

De Apro, & Rustico. 29.

APro vastanti segetes rusticus præcidit auriculam, Iterum deprehenso præcidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in vrbem destinatũ lautitiæ sui patroni. Secta iam in conuiuio bellua nusquam apparet cor. Excandescente hero, & flagitante coco, villicus respondet, Patrone, inquit, non est mirum non apparere, nam credo stultum aprum numquam

cor habuisse. Nam si cor habuisset, numquam in pœnam suam ad meas segetes toties rediisset. Sic rusticus. At omnes côuiuæ emori risu, cachinnari de stultitia rustici.

Adfabulatio.

Multorum hominum tam est excors vita, vt an cor habeant possit ambigi.

De Tauro, & Mure, 30.

MVs tauri pedem momorderat fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quærit hostem nusquam videt, irridet eum mus; Quia, inquit, robustus es, ac vastus, non idcircò quemuis contempseris. Nunc te, & quidẽ gratis, læsit exiguus mus.

Adfabulatio.

Tritum est illud verbum, quòd significantius nostrate lingua dixerim. Nyemant sol verachrem seimen faindi. Latinè sic. Nemo suum hostem floccipendat.

De Rustico, & Hercule. 31.

Rusti

RVstici currus hæret in profundo luto. Tunc supinus deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo, Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato, tum enim adierit. Hercules vocatus. *Adfabulatio.*

Nil profunt otiosa vota, quæ sanè Deus non audit. Iuua temet, inquiunt, ipse, tum iuuabit te Deus. De *Ansere*. 32.

FVit anser, qui ponebat oua aurea, singulis diebus singula, dominus, vt subitò fiat diues, anserem iugulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere inuento vacuo stupet miser, anxioque dehinc suspirat, ac plangit, & rem, & spem perijsse.

Adfabulatio.

Moderanda sunt vota. Curandum est ne, vel præproperi simus, vel nimij. Nam, & festinantia nocent, & qui plura, quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicada, & Formica. 33.

CVm per æstatem cicada cantat, formica suam exercet messem, trahit in antrum grana reponēs in hyemem. Sequente bruma, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica dictitans, sese, dum illa cantabat, laborasse.

Adfabulatio.

Qui segnis est in iuuenta, egebit in senecta, & qui non parcit, olim mendicabit.

De *Simia*, & *duobus eius natis*. 34.

SImia, vt ferūt, cum peperit gemellos alterū diligit, alterum negligit. Erat puer-

pera

pera cum gemellis. Atque, cum incidisset terror, viatura periculum dilectum prehendit viuis, quem, dum præceps fugitat, collidit petræ, atque enecat: neglectus autem, qui in hirsuto hæserat tergo fugientis, mansit incolumis.

Adfabulatio.

Solet euenire, vt ipsi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia sint mali occasio, & periculi, eo, quem minus amarunt, præstãte se strenuum, ac probum.

De Boue, & Iuuenco. 35.

BOs iam grandis æuo quotidie trahebat aratrum. Iuuencus laboris expers, vicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortunę senioris. Iactat se iugi, ac vinculi nescium, se liberum, se ociosum, illi attritum esse labore collum. Denique se glabrum, ac nitidum, illum esse hirsutum, ac squalidum. Senior tum quidem nihil contra, sed breui post tempore videt hunc insultorem duci ad aras, ac tum hisce verbis affatur: Quó tua mollis vita peruenit? secutum istud ocium te trahit ad securim. Iam saltem (vt opinor) potius suadet mihi laborem, qui me tuetur quàm ocium, quod nunc te traxit ad necem

Adfabulatio.

Ad vitam rectè gerendam opus est labore, & vigilantia Secors autem, & voluptati de-

deditus, suarum rerum, quem nollet, sortietur exitum.

De Cane, & Leone. 36.

OCcurrit canis leoni, iocatur. Quid tu miser exhaustus inedia percurris syluas, & deuia? Me specta pinguem, ac nitidum, atque hæc non labore consequor, sed ocio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas, sed habes stolidè etiam vincula. Tu seruus esto, qui seruire potes, equidem sum liber nec seruire volo.

Adfabulatio.

Pulchrè respondit leo. Quibus libet enim rebus potior est libertas.

De *Piscibus*.

PIscis fluuialis vi fluminis correptus est in mare; Vbi suam efferens nobilitatem omne marinum genus vilipendat. Non tulit hoc Phoca, sed ait tum fore iudicium nobilitatis, si cum Phoca captus portetur ad forum. Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

Adfabulatio.

Multi sic capti sunt libidine gloriæ; vt sese ipsi prædicent, & iactent, sed laus sui oris, non datur homini laudis, ac excipitur cum auditorum risu.

De Pardo, & Vulpecula. 38.

PArdus, cui pictum est etiam tergum; cæteris feris etiam leonibus despectis, intumescebat. Accedit ad hunc vulpecula, suadet non superbire, dicens, illi quidem speciosam esse pellem, sibi verò speciosam esse mentem.

Adfabulatio.

Discrimen est bonorum, & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ. Vtriusque illis animi bona præferantur, oportet.

FINIS.

ÆSO-

ÆSOPI FABVLATORIS

Clarissimi Apologi,

E Græco Latinè per Remicium facti.

ARGVMENTVM.

ÆSOPVS fabulator clarissimus, natione quidem Phrix. Fortuna verò seruus fuit, colore niger, ac facie supra modum deformis. Is, quia beneficus semper in hospite fuit dea hospitalis in somni assistens largita est loquellam (nam ab initio blactero fuit) sapientiamque, ac variarum fabularum inuentionem: quæ porrò fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones: quas ita ante oculos ponit, quòd audientium animos incitat ad virtutem nec vlli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperiat. Has igitur fabulas, qui ritè gustauerit, quā viam sequi, quamque vitare debeat, in priuatis, publicisque negotijs facilè comperiet. Nam in primis fabulam narrat; tum quid fabula significat, compendiosiùs exponit. Atque ordinem alphabeti in Greco sequēs, qui in Latino sermone seruari non potest, hinc sumit initium.

De *Aquila*, & *Vulpe*. 1.

AQuila, & Vulpes conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conuersatione fore putantes. Igitur Aquila nidum alta super arbore instituit. Vulpes verò arborem prope, inter dumeta catulos collocat. Vna igitur dierum, cum Vulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, aquila, & ipsa cibi indiga, in latibulum deuolans, Vulpi catulos arripuit, ac pullis suis comestum præbuit. Vulpes reueniens, cognita filiorum morte attroci, valde tristata est. Et cum Aquilam vlcisci non posset, quia quadrupes existens volucrem persequi nequibat, quod vnum miseris, ac impotentibus datur, aquilam execratur ac mala sibi imprecatur: tantum in odium cum violatus, verritus amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri captas immolari, cuius frustum vnà cum carbonibus accensis aquila arripiens sustulit ad nidum. Sed vento vehementiùs spirante, nidus, qui ex fœno, ac materia exili, aridaque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in aquilæ conspectu deuorat.

Adfabulatio.

Fàbula significat, quòd qui amicitiam violant, quamuis quos læserint, vltionem de-

declinent, Dei supplicium non tamen effugiunt.

De *Aquila*, & *Coruo*. 2.

AQuila celsa ex rupe deuolans, agnum ex omni grege arripuit, Quam rem coruus conspicatus æmulatione motus, vehementi cum strepitu, ac stridore deuolat in arietem, atq; vngues in arietis vellus ita implicat, quòd inde etiam motu alarum se explicare non potest. Hunc pastor cùm ita implicitum videt, accurrens coruum comprehendit: atq; alarum penis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verùm enim cùm quispiam coruum rogaret, quæ iam volucris esset: coruus ait, Prius quidem, quo ad animum, Aquila fui, nunc verò me coruum esse certò cognosco.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui supra viros quippiam audet, hoc solum efficit, quod in aduersa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De *Aquila*, & *Scabrone*. 3.

AQuila leporem persequebatur. At lepus auxilij inops, quem tempus obtulit scabronem videns, ab eo auxilium implorauit. Cui scabro pollicitus est tutelam, ac custodiam suam. Deinde cùm Aquila propinquantem scabro conspicatur, eam precatur, ne suum sibi eripiat seruum. At

Aquila ſcabronis prauitatem contemnens eò coram leporem exedit. Verùm ſcabro ſuæ iniuriæ memor vbi aquila nidificaret, obſeruat. Ecce aquila oua parit. Scabro elatus ad aquilæ nidum volat, atq; oua deuoluēs, humi deijcit. Aquila iactura ouorum mærorē cōcitat, euolat ad Iouem (eſt enim ales Deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tutum dari precatur. Iupiter ſibi concedit, vt, cùm tempus adeſt, eius in ſinu pariat oua. Hoc ſcabro præuidens, globum è ſtercore conficit, atque ſurſum euolans in Iouis ſinum demiſit. Iupiter volens è ſinu globum excutere, oua aquilæ ſimul exceſſit. Ex tunc aiunt aquilam nunquam parere quo tempore ſcabrones exiſtunt.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd nullus porrò eſt contemnendus, quoniam nemo eſt, qui iniuriam accipiat, quin, cùm tempus datur, ſe vlciſci non quærat.

De *Philomena*, & *Accipiter*. 4.

PHilomena cum alta quercu ſederet, more ſuo, ſola canebat. Eam Accipiter, cibum quæritans, cùm intuetur, repentè euolat, illamque rapit. At Philomena, cum ſe interitum iri videt, Accipitrem precauit, vt ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum eius ventrem ipſa ſatis minima ſit: ſed pro ſaturitate ſua ad maiores aues, vt ſe vertat opus profectò fore. Illam Accipiter toruè conſpiciens ait; Stultus equidem nimium

essem, si quem manibus teneo cibum, illum dimitto amplioris spe pastus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui omittunt id, quod manu tenēt rerum maiorum spe, consilio inopes, ac ratione nimium sunt.

De Vulpe, & Capro. 5.

VVlpes, & Caper sitientes in quendam puteum descenderunt. Verùm enim post potum, cùm ingressum conspiceret hircus Vulpes ei comiter ait: Bono sis animo, nam quid saluti nostræ opus sit probè animaduerti. Si enim rectus stabis, ac pedibus anterioribus, cornibusve muro adhærebis, tuas ego scapulas cornuaque conscendens, cùm egressa puteum fuero, te manu comprehendens, hinc desuper traham. Huic caper promptè deseruit. Vulpes suo exultans egressu, circa os putei capro illudebat. At dum caper illam incursat, sibi pacta haud seruasse ei facetè Vulpecula inquit: Si ea caper, sapientia præditus esses, qua pilorum ornatu, isthæc tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quàm egressum pensiculatè vidisses.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines consilio prædití, rerum fines prius inspiciunt, quàm dent operam rebus gerendis.

De

Aquila ſcabronis prauitatem contemnens eò coram leporem exedit. Verùm ſcabro ſuæ iniuriæ memor vbi aquila nidificaret, obſeruat. Ecce aquila oua parit. Scabro elatus ad aquilæ nidum volat, atq; oua deuoluẽs, humi deijcit, Aquila iacturæ ouorum mærorẽ cõcitat, euolat ad Iouem (eſt enim ales Deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tutum dari precatur. Iupiter ſibi concedit, vt, cùm tempus adeſt, eius in ſinu pariat oua. Hoc ſcabro præuidens, globum è ſtercore conficit, atque ſurſum euolans in Iouis ſinum demiſit. Iupiter volens è ſinu globum excutere, oua aquilæ ſimul exceſſit. Ex tunc aiunt aquilam nunquam parere quo tempore ſcabrones exiſtunt.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd nullus porrò eſt contemnendus, quoniam nemo eſt, qui iniuriam accipiat, quin, cùm tempus datur, ſe vlciſci non quærat.

De *Philomena*, & *Accipiter*. 4.

PHilomena cum alta quercu ſederet, more ſuo, ſola canebat. Eam Accipiter, cibum quæritans, cùm intuetur, repentè euolat, illamque rapit. At Philomena, cum ſe interitum iri videt, Accipitrem precauit, vt ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum eius ventrem ipſa ſatis minima ſit: ſed pro ſaturitate ſua ad maiores aues, vt ſe vertat opus profectò fore. Illam Accipiter toruè conſpiciens ait: Stultus equidem nimium

eſſem,

essem, si quem manibus teneo cibum, illum dimitto amplioris spe pastus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui omittunt id, quod manu tenēt rerum maiorum spe, consilio inopes, ac ratione nimium sunt.

De Vulpe, & Capro. 5.

VVlpes, & Caper sitientes in quendam puteum descenderunt. Verùm enim post potum, cùm ingressum conspiceret hircus Vulpes ei comiter ait: Bono sis animo, nam quid saluti nostræ opus sit probè animaduerti. Si enim rectus stabis, ac pedibus anterioribus, cornibusve muro adhærebis, tuas ego scapulas cornuaque conscendens, cùm egressa puteum fuero, te manu comprehendens, hinc desuper traham. Huic caper promptè deseruit. Vulpes suo exultans egressu, circa os putei capro illudebat. At dum caper illam incursat, sibi pacta haud seruasse ei facetè Vulpecula inquit: Si ea caper, sapientia præditus esses, qua pilorum ornatu, isthæc tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quàm egressum pensiculatè vidisses.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines consilio præditi, rerum fines prius inspiciunt, quàm dent operam rebus gerendis.

De

De Vulpe, & Leone. 6.

VVlpes, quæ nunquam viderat leonem, cùm ille forte obuiasset, adeò pertimuit, vt mortem penè obiret. Rursum illum cum aspexisset, pertimuit, sed minimè, vt primum. Eum tertiò cum intuetur propè accendens fuit ausa coram differere.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd rerum terribilia vsus, & consuetudo domestica facit.

De Cato, & *Gallo.* 7.

CAtus cum Gallum cepisset, atque causam quæreret, qua eum comedere posset, illum criminari cępit, quod esset animal tur-

turbulentum, qui noctu clamitando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quòd id ageret ad eorum vtilitatem, cum ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait: Impius es, ac supra modum scelestus qui agis continuè contra naturam, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas, sed per incontinentiam cum illis te commisceas Gallus item defendebat, quòd domini sui quæstus gratia, id quoque ageret; enim verò ex huiusmodi coitu gallinæ pariunt oua. Tunc inquit catus, excusationibus licet abundes: ego tamen ieiunare haud intendo.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui prauus existit natura, cum semel delinquere animo

pro

proposuit, quamuis causę desit prætextus, à prauitate tamen non desistit.

De *Vulpe sine* [illegible]*da*. 8.

VVlpes, vt è laqueo euaderet, abscissa cauda cum è pudore vitam sibi mortem putaret, excogitauit alias dolo inducere Vulpes, vt sub communis commodi specie, sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus leuaret. Itaque ad vnum vulpibus congregatis suadet, vt caudas sibi abscindant, differens caudam non modò dedecori Vulpibus esse, sed oneri graui, atque inepto. E Vulpibus vna ei facetè respondit: Heus soror, si res ista tibi soli conducit, tum itidem alijs consulere haud est æquum.

Adfabulatio.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie, suum commodum consulendò prospiciunt.

De Piscatore, & smarida pisciculo. 9.

PIscator quod mare rete retendit, eo Smarida cepit pisciculum, qui parua adhuc ętate piscatorem orabat, vt dum grandis esset, atque maiorem quæstum ex eo assequi posset, eum vita donaret. Huic piscator lepidè respondit. Ego quidem mēte carerem, si quòd minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd certa pro incertis

tis,quamuis in eis magna insit spes,stultum est dimittere.

De Vulpe, & Rubo. 10.

VVlpes cùm sepem quandam ascenderet,vt periculum vitaret,quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit,atque volam dentibus perforauit,& cùm grauiter saucia foret gemens inquit ad rubum: Vt me iuuares,cùm ad te confugerim, tu deteriùs me perdidisti. Cui rubus, Errasti Vulpes,ait,quæ pari dolo me capere putasti,quo cætera capere consueuisti.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd stultum est implorare auxiliũ ab illis, quibus à natura datum est obesse potius, quàm alijs prodesse.

De Vulpe, & Crocodilo. 11.

VVlpes, & Crocodilus de nobilitate contendebant, cum crocodilus multa pro se adduceret, ac supra modum se iactaret de splendore progenitorum suorũ. Vulpes ei subridens ait: Heus amice, & si hoc tu quidem nõ dixeris ex tuo corio clarè apparet,quòd multis iam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines mendaces res ipsa potissimùm refellit.

De

De Vulpe, & Venatoribus. 12.

VVlpes, venatores effugiẽs, ac per auia currendo iam defessa, hominem casu reperit lignarium, quẽ rogat, vt se quoquo loco abscondat. Ille tectorium sibi ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adiunt venatores lignarium, si Vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidẽ se vidisse negat, manu verò, vbi vulpes latebat, locum ostendit. Verùm enim venatores re haud percepta statim abeunt, vulpes, vt illos abijsse prospicit, tectorio egrediens, tacitè recedit: lignarius vulpem criminatur, quòd cùm saluam fecerit nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se conuertens, illi facete ait. Heus amice, si manum, opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persoluerem gratias.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homo nequam, etsi bona pollicitur, mala tamen, & improba præstat.

De *Gallis*, & *Perdice*. 13.

GAllos quamplures cum quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compascere permisit. Sed cùm galli eam infestarent, rostrisque percuterent, perdix ea iniuria vehementer perdoluit, putans quia aduena, nec eo genere esset, eo sibi inferri iniurias. Gallos deinde cum ac inuicem certãtes, conspiceret perdix, amota animi perturbatione ait: De cætero equidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines sapientia præditi moderato animo ferunt iniurias ab illis vel maximè sibi illatas, qui nec sibi, nec suis parcere sciunt.

De *Vulpe*, & *Larua*. 14.

VVlpes citharædi domum ingressa, dum quę domi parata sunt, sagaciter explorat; latuæ caput reperit arte industriosa compositum, quod manibus capiens, ait ò quale sine cerebro caput.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd non omnes corpore

pore decori, eandem animi habent pulchritudinem.

De homine, & ligneo deo. 15.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eum orauit, vt boni quippiam sibi tribueret; sed quantò magis orabat, eò res domi angustior erat; demum ille concitus ira, deum cruribus capit, & caput parieti percutit. Illi exciso igitur capite, multum auri extitit, quod homo colligens ait; Peruersus nimium es, atque perfidus, qui dum in honore te habui, nihil quidem profuisti; percussus verò, ac verberatus boni plurimum contulisti.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homo nequam si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato. 16.

VIr quidam cum cœnam opiparam parasset, amicum quendam domum vocauit; eius quoque canis canem alterius ad cœnam inuitauit. Is domum ingressus, cum tantum dapium videt apparatum, lætus secum ipse ait: Hodie porrò ita me explebo, quò die crastino comedere non indigebo. Hisque dictis motu caudæ applaudit. Coquus verò eum conspiciens tacitus per caudam capit, atque illum sæpius rotans per fenestram proiicit. Ille attonitus humo assurgens, dum clamando aufugit, exteri canes

nes sibi occurrunt, atq; rogitant quã m opiparè cœnauerit, At ille languens ait: Ita potu, ac dapibus me expleui, quòd cum exiuerim, viam non viderim.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quibus rebus quis deliturus est, rebus illis lætari non debet.

De *Aquila*, & *Homine*. 17.

AQuilam homo quidam cum cepisset: pennis alarum sibi euulsis inter gallinas morari dimisit; eam deinde quidam mercatus pennis alas denuò munit, tum aquila volans leporem capit, fertque illum benefactori suo. Quam rem cõspiciens vulpes homini ait: Noli hanc aquilam, sicuti prius hospitio habere, ne ceu leporem te æquè venetur, Tum homo aquilæ itẽ pennas euulsit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd benefacientes sũt quidem remunerandi, improbi verò omni studio vitandi.

De *Viro Agricola*. 18.

HOmo quidam agricultor existẽs, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocauit, atque inquit: Filij, ego è vita discedo, bona mea in vinea consita sunt

omnia.

omnia. Illi post patris obitum putantes in vinea thesaurum verum reperire, assumptis ligonibus, matris, ac bibentibus vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inueniunt. Verùm enim vinea cum probè effossa foret, longè plus solito fructus produxit, atque illos diuites fecit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

De *Carbonario*, & *Lotore*. 29.

CArbonarius lotorem quēdam rogauit, vt quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rei aliàs expertus ait: Id conducibile haud mihi esset. Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum fauillis ipse maculares.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd res natura dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente. 20.

VVlpes ingenti fame concita cum quodam in tectorio carnis frustum, ac panem reposita prospiceret, tectorium ipsum intrauit, atque tantum comedit, quòd ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cùm ex nimia ventri tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemebat. Eius gemitum Vulpes alia transiens illac, cũ audiret, illuc accedit, rogatque quidnam gemeret, deinde causam gemitus edocta, lepide ait, istic manendum est, vsque eo, dum tenuis eò efficiaris, quanta eras, cum intrasti, nam eo pacto facilè egredieris.

Adfabulatio.

Fabula significat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissoluat.

De Piscatore quodam. 21.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibijs, ac reti assumptus, iuxta maris litus accedit, atque saxo quodam superexistens, in primis tuba canere cœpit putans cantu

se

se pisces facilè esse capturum. Verùm cantu cùm nullum consequeretur effectum, depositis tibijs, rete in mare dimittit, ac pisce cepit per plures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atq; eos saltantes perspiceret, non insulsè ait: O improba animalia, dum ad tibiam cecini saltare noluistis: nunc, quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De *Piscatoribus quibusdam*. 22.

Piscatores piscatum profecti, diùque piscando defessi, fame præterea ac mærore, quod nihil cepissent confecti, cùm abire decernunt, ecce piscis quidam alium fugiens se insequentem, in naniculam saltat: illum piscatores supra modum læti cõprehendunt, ac in vrbem reuersi, grandi pretio vendunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd frequẽtius fortuna id exibet, quod ars efficere non potest.

De Viro inope, & infirmo. 23.

Homo quidam pauper cùm ægrotaret dijs vouit quòd si eo morbo liberaretur,

tur, boues centum immolaret: quòd dij experiri volentes, sanitatem illi facilè reddunt. Liber igitur à morbo cum boues, quia pauper, non haberet, ossa boum centum colligit, eaq; super altari deponens, lepidè inquit. Ecce quòd voui votum vobis nunc persoluo. At dij illum vlcisci volentes, in somnis sibi assistunt, atq; inquiunt. Ad maris litus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus somnii memor, dũ pergit ad litus, incidit in latrones: captus itaq; eos rogabat vt se missum facerent, quoniam mille taléta auri persolueret eis.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homo mendax Deos, & homines pariter contemnit.

De Vulpe, & Pardo. 24.

VVlpes cum pardo de pulchritudine contendebat, cum varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei commiter ait: Ego quidem longè formosior sũ iudicanda, quæ non corpus, sed animum variis notis habeo notatum.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam. 25.

PIscatores quidam è mari rete trahebant. Quod cùm graue esse sentirent, lætitia gestiunt, putantes multos pisces habere ir-

retitos: sed vt rete in terram traxerunt, pisces quidē paucos, saxūm verò ingens reti inesse cum perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis natu iam grandis non inurbanè socijs inquit. Animis est ore quietis, quippe lætitiæ soror est mœstitia, oportet enim casus prospicere futuros, illosque vt leuiùs quis ferat, persuadere sibi esse euenturos.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minimè frangitur.

De Ranis regem petentibus. 26.

RAnæ mœrentes, quòd sine rege forent Ioui supplicatum oratores mittunt, vt regem sibi dedat. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni mediū dimisit. Quod cùm in stagnum cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas. Quæ cū lignum esse nouerunt, rursum Ioui supplicatum mittunt, vt regem viuum haud mortuum sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus motum, Hydrum illis dedit in regem. Is in diem cùm ranas deuoraret, tertiò Iouem ranæ præcantur, vt regem sæuum, atq; immanem ab eis amoueret. Tunc inquit Iupiter, Quem tot precibus, regem exorastis, eum vobis perpetuum habitote.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd sæpe ea prçcamur, quæ impetrasse nos postea pœnitet.

De Cata in fœminam mutata. 27.

GAta quædam speciosi cuiusdā adolescentis amore capta, Venerem orauit: vt eam in fœminam mutaret. Venus illius miserta, in formam hominis mutauit eam. Quæ cum longe speciosa esset, amator domum subitò adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie, mutasset, & mores in mediū constituit murem, quem cum illa prospexit oblita formæ, & amoris sui murē vt caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata denuo eam in priorem catæ formam mutauit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homo nequam licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Sene mortem vocante. 28.

SEnex quidā lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cùm longa via defessus esset fasce humi deposito, mor-

tem vocauit. Ecce mors aduenit, causamque quamobrem vocauerit, interrogauit. Tunc senex, Vt hunc lignorum fascem super humeros mihi imponeres ait.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quisquis vitæ cupidior est: licèt in mille subiiciatur periculis, mortem tamen semper deuitat.

De *Muliere*, & *Medico*. 39.

MVlier anus cùm opthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium sibi dare promittens, si eo morbo curaretur: si verò non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiã è do-

è domo clam exportabat. Mulier igitur, obthalmia curata, cum nihil suarum rerum domi esse, prospiceret, medico mercedem pactam petenti, soluere negat. Quamobrem vocata in iudicium, pactũ quidem non denegat, sed se curam opthalmia esse, id verò pernegat, inquiens, Cum cæca eram domum multa suppellectile refertam videbam, nunc cùm video vt medicus ait, nihil rerum domi esse prospicio.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines auaritię dediti sibimet sæpius contradicunt.

De Agricola, & Canibus. 30.

AGricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locauit. Sed cùm alimonia sibi deficeret, & ouibus primùm vesci cœpit. Cùm verò in diem magis sæuieret hyemis, bobus quoque nec pepercit, Quod facinus cum animaduertunt canes, inuicem verba faciunt. Quid hic stamus, inquiunt, cur mortem nobis incumbentem non fugimus? putamusne eum nostræ parcere vitæ, qui alimoniæ gratia boues iugulatur.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter segeruń.

De Agricola, & Filiis. 31.

AGricola quidam quamplures habuit filios, continua seditione discordes, ac eius admonitionis perpetuò negligentes. Cum fortè vnà domi omnes sederēt, iussit pater virgarum fascem coram deportari, atque natos cœpit hortari, vt integrum fascē disrumperent. Cùm igitur fascem cum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, vt soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cum quisque facile hoc perficeret, tunc facto silentio, pater ait eis. Si quādo animis idem sentietis, nati mihi charissimi nec ab inimicis superari poteritis, sed si inter vos seditiones seruabitis, qui volet, is facile vos perdet.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd fortior est vnio, quàm seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere, & Gallina. 32.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet pariebat ouum. Putauit mulier, more ingenij humani quod sitis habendi semper solicitat, gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ traderet ei ... At gallina pluri alimonia pinguior facta, id vnum desijt parere ouum. Sic mulier

-ier ex quo maius lucrum quæritabat, id ce-ca augendi cupiditate amisit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd plurima cupiditate rerum præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à Cane morso. 33.

HOmo quidam, cùm eũ canis momordisset, summo cum studio scicitabatur, à quo sanari posset. Quidam sibi obuiam factus, atque de medico rogatus ait, Si vis amice fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis qui te momordit, à vulnere lingua sanguinem terget: ista cura nihil potius reperiri potest; alter arridens venustissimè inquit, Si huiusmodi vtor re-

medio, in diem magis, ac magis a canibus mordebor.

Adfabulatio.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficijs retribui solent.

De *duobus amicis, & Vrsa.* 34.

AMici duo dum rus viarent, vrsa eis obuiam occurit: qua prospecta, alter eorum territus, vt se seruaret, continuò arborem ascendit. Alter cum vrsæ viribus posse obsistere dubitaret, vti mortuus humi iacuit resupinus, retinens flatum, atque anhelitum. Cùm nec ore, aut naso respiraret. Vrsa eum exanimatum existimans, abiit. Dicunt enim à cadauere Vrsas omnino abstinere. Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem sibi dixerit Vrsa socium rogauit. Ille vrbano sermone respondit. Admonitus sum ab Vrsa, vt cum huiusmodi amicis non proficiscar amplius.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd eorum amicitia colenda non est, qui cum est opus amicis, subsidia denegant.

De *adolescentibus duobus, & Coquo.* 35.

ADolescêtuli duo æquis sumptibus carnes coemerunt, & curatum coquo tradide-

diderunt. Obiter coquus dum alijs vacat negotijs, alter iuuenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere iurat. Qui verò habebat se non accepisse iurabat. Coquus percepto iuuenum dolo, ait, Et si fallor equidem à vobis per quem verò iuratis, res ista non latebit Deum.

Adfabulatio.

Fabula significat nullum scelus posse latere Deum.

De duobus Inimicis. 36.

DVo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, vnà in naui nauigabant. Et cùm alter eodem in loco stare, cùm altero non pateretur, vnus in puppi, alter in prora concedit. Orta autem tempestate cùm nauis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat nauis gubernatoré quæ pars nauis sua mergi prius deberet. Et cùm gubernator puppim dixisset, ait ille, Mors mihi modò molesta minimè, est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd inimicus vt inimicum perdat seipsum perdere sæpius eligit.

De Calamo, & Oliua. 37

QVænam esse fortior, durior, & magis resistens, canna, & oliua inuicem cõtendebant. Oliua calamo humilitatem obijciebat, eo quòd ventis facilè cederet. Huic dicto vnum arundo haud reddidit verbum. Paulò post turbine vehemẽti aspirans ventus, radicitùs euulsit oliuam, totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans, salutem facilè est assequuta.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd potentioribus sine controuersia mos est in tempore gerendus.

De

De Vitula, & Boue. 38.

VItula cùm bouem arantem perſpiceret illum præ ſe, quæ nihil agebat, contempſit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidē miſſus, vitula verò vt immolaretur retenta eſt. Quam rem bos cum conſpicatur, ſurridens ait. Heus vitula, ideo non laborabas vt immolaueris?

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd ocioſis, & nihil agentibus pericula quoque imminent.

De Puero, & Fortuna. 39.

CVm puer quidam iuxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens illum excitauit inquiens; Surge, & hinc ocius abi? Quippe in puteum ſi caderes, non tuam inſcitiam, ſed me fortunam omnes accuſarēt.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd frequēter pericula culpa noſtra incurrimus, deinde abs re fortunam accuſamus.

De Muribus, & Cato. 40.

DOmo quapiam quòd per plures forent mures, catus præſentiens illuc acceſſit,

atque nunc vnum, nunc alium capiens, compluresinterimendo comedit. Verùm mures cum se in diem consumi perciperent ad vnum coacti, inquiunt secũ. De cætero inferius non esse descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manendum, quò Catus ascendere non potest. At Catus consilio murium percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam desursum acutè prospiciens, vt Catum esse cognouit, haud id facere, ait, Heus amice, etsi te follem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd vir prudens semel si fallitur, fictis, & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia, & Vulpe. 41.

APVD brutorum animalium consilium, simia ita appositè saltauit, quòd omnium ferè consensu rex statim fuerit creatus: At Vulpes inuidens ei, vbi viderat carnes laqueo in fouea sitas, illuc simiam vt duxit, inquit ad eam. Hic thesaurus abscõditus est, qui ex lege spectat ad reges, quare cum tuus ex lege sit, tu te ipsa capias illum. Simia Vulpis suasu illuc temere

merè accedens, vt se captam laqueo sensit, Vulpem acriter accusat, quæ dolosè deceperat. Et Vulpes haud illepidè ait. Heu stulta, quæ cum fortuna te extulisset, dominari cæteris iam te putabas dignam.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui temerè quippiam aggreditur, timerè in diuersa incipit, ac vulgus ridiculus sit.

De Ceruo, & Leone. 42.

CEruus vehementi siti cum vexaretur, ad fontem proficiscitur, dumque potat, suam in aqua prospiciens vmbram, valdè lætatus est magnitudine cornuum, ac ramositate, deinde pedes, & crura prospiciens nimium tristatus est. Hæc cum animo vertit, ecce leo apparet, ac ceruum persequitur. At ceruus fugam arripiẽs, leonem per campos longè ante ibat. Dicunt, enim ceruorum vires consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur. Quousque igitur Leo per campos secutus est ceruus, eum assequi non potuit. Casu verò contigit ceruum nemus intrare, vbi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non posset, à leone captus, cum se moriturum videret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gauisus, ipsis cornibus pereo.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quæ putamus, nobis profutura, ea nobis sepius obsunt.

De Agricola, & Pelargo. 43.

AGricola, laqueos in agro tetendit, vt grues, & anseres venaretur, qui sata continuè depascebant; At simul cum illis venatus est pelargum, qui pedetentus, rogat agricolam, vt eum soluat, missumque faciat cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus auium pijssimus, qui parentibus semper deseruit, nec illos senecta deserit vnquam. Et agricola subridens ait. Quæ dicis, haud me fugiunt, nam qui sis, probè teneo, sed his simul captus cum sis, his quoque simul est moriendum.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui cum improbis, quopiam deprehenditus criminè, pari pæna plectitur cum illis.

De Agno, & Lupo. 44.

AGNVS in domo benè clausa existens cum Lupum ad se venientem perspicit, illum conuitijs, & maledictis persequitur. At Lupus inquit ei: Non tu

tu sed locus inaccessibilis mihi conuitijs dicit.

Adfabulatio.

Fabula significat quòd locus, & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De *Ioue, & Coruo*. 45.

IVpiter volatilibus regem creare volens diem concilij auibus indixit, vt qui speciosior esset, rex sibi constitueretur. Quam rem præsentiens coruus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis, se decorauit, speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus, veniunt ad concilium aues: Iupiter coruum ob pulchritudinem, cū regem auibus creare

re

re vellet, id aues indignè ferentes quæque suas à coruo extrahunt pennas. At coruus alienis pennis cum esset exutus, coruus; vt erat, demum remansit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui rebus pendet alienis, illis amissis, qui nam ipse sit, cuiq; liquidò patet.

De Tubicine quodam. 46.

TVbicē quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum: Ab hostibus deinde per insidias captus, miseranda voce clamabat: Ne abs re, ac frustra occidere me velitis, ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebat huiusmodi verba contra reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior est iudicandus, quod cum hostibus manum conferre deuitans, alios sonitu ad pugnam hortaris.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd grauiori pœnæ sunt iudicandi, qui cùm ipsi iniuriam non agant, alios ad iniuriam agendam impellunt.

De Fabro, & Cane. 47.

FAber quidem catulum habebat, qui dū ipse ferrum cuderet, continuē dormie-
bat

bat. Cùm verò manducabat, canis ſtatim ſurgebat, & quæ ſub menſa erant deiecta, ceu oſsa, & alia huiuſmodi, ſine mora corrodebat. Quam rem animaduertens faber, ait ad canem, Heu miſer, quid faciam neſcio, qui cum ferrum cudo, continuè dormis, & ſegnitia teneris: Rurſus cùm dentes moueo, ſtatim ſurgis, & cauda mihi applaudis,

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd ſoccordes, & ſomnolenti, qui ex aliorum viuunt, laboribus, graui cenſura ſunt coercendi.

De *Mula quadam*. 48.

MVla quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine laſciuiebat

ſecum

secum inquiens, pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis: parum post contingit, quod oportuit mulam quantum potuit currere, sed cum cursu cessauit, Heu me miseram, inquit, quæ equi filiam me esse putabam, at nunc memini asinum, mihi patrem fuisse.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd stulti in prosperis se ipsos dediscunt, sed in aduersis suos persæpe cognoscunt errores.

De Thunno, & Delphino. 49.

THunnus cum eum Delphinus persequeretur, magno elatus impetu, ac stridore e vehementi fluctu in insulam defertur, eundemque in scopulum à fluctu eodem Delphinus dum se putat capere Thunnum, ipse quoque defertur. Thunnus conuersus cum Delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis auctorem mori simul mecum perspicio.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quiuis aduersa leuius fert, cum aduersis tantum auctores eadem aduersitate opprimi perspicit.

De

De Medico quodam. 50.

MEdicus cuidam cum quem curaret ægrotum eum cum mori contigeret, asserentibus vnus aiebat. Vir iste, si se vino abstinuisset, & clysterijs vsus fuisset, eum mori, non contigisset. Ex his qui aderant, quispiam medico haud infacetè ait. Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant dicenda fuerant, non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd vbi haud prodest consilium, id eo tempore dare est sanè amicum deludere.

De Aucupe. 51.

AVceps aucupatum calamos viscoque tetendit, & cùm turdum canere arboris desuper ramum aspexit, vt eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcauit, morsusque ab ea, cùm iamiam ob venenum se deficere persensit: Heu me miserum ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quæ contra alios face-

facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore. 52.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit, eius testes varijs medellis vtiles esse dicuntur. Itaque cum quispiam eum sequitur, suæ persecutionis causam non ignorans, ac pedum velocitati fidens, quantum potest, fugit, vsquequò ad locum ne videatur, saluus deueniat, atque ibi testes excidens, in venatores, cum sibi appropinquant, proijcit. Et isto pacto à venatoribus se eripit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd sapiens, vt à periculis se eripiat, nihil intentatum deserit.

De Puero oues pascente. 53.

PVer quidam cùm oues eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat. Heus ò à lupis mihi succurrite. Qui circum aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id ioci causa fecisset, ecce cum lupus pro certo adesset, puer vt sibi succurratur seriò clamat. Agricolæ id verum non esse putantes, cum minimè occurrerent, Lupus oues facilè perdidit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui cognoscitur mentiri, ei veritas postea non creditur.

De Coruo, & Vulpe. 54.

COruus cum carnium frustum rapuisset, arbore quandam supersedit: Vulpes eum suspiciens, atque carnes sibi cupiens illum arte aggreditur. Stans igitur sub arbore, coruum laudare occipit, aiens: O quàm magna auis est hæc, quàm speciosa, quàm venatrix, quàm formosa, hanc decuit esse auium regem, Nam omnia regis super alias sibi sunt aues, si modò vocem haberet. His laudibus coruus inflatus, & dici mutus haud valens pati vlterius, dum magna voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas

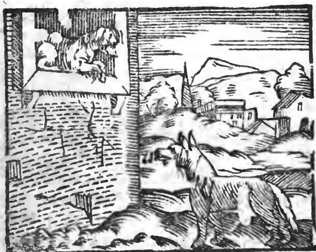
cùm

cum Vulpes rapuisset conuersa inquit ad coruum: Heus corue, omnia decora tenes, modò mente haud cares.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui adulatoribus nimium credunt, hi, quæ non putant in aduersa sæpius incidunt.

De Cane, & Lupo. 55.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus superueniens eum statim cepit: & cùm ipsum occidere vellet, canis ne eum occideret, rogauit inquiens: Here mi lupe, nunc me occidere noli, nam vt vides tenuis sum, gracilis, & macilentus. Sed Herus meus nuptias in proximo facturus est, vbi si parum me expectaris, ego opipare manducans, atque

que pinguior factus pro cibi vtilior: Lupus his verbis fidem habens, canem dimisit. Paucos post dies Lupus accedens, eum canem domi dormientem reperit, stans āte aulam canem rogát, vt sibi promissa præstet. Ei canis haud rusticè inquit: Heus lupe, si ante aulam, de cætero me repereris, aut amplius nuptias expectes.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd sapiens cum periculum vitat, ab illo postea continuè cauet.

De Coruo ægrotante. 56.

COruus cùm ægrotaret, matrem rogauit, vt sua pro sanitate Deos precaretur, inquies, Mater, noli plorare, sed Deos potius precare, vt sanitatem mihi restituāt. Et mater, scitè respondit: Quem Deorum tibi fore propitium putas? cum nullus sit, è cuius aris sacra non rapueris.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui in prosperitate quemuis offendit, in aduersis amicum sibi reperit neminem.

De Cane carnes portante. 57.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua vmbram prospe-
cit,

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd apud verbosos, præter linguam nihil reperitur.

De *Leone sene*. 59.

LEo cum senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, qua alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncam, grauiter ægrotare iacens simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia visitandi gratia ad eum accedebant, quæ leo capiens singulatim manducabat. Cum multa animalia iam occidisset, vulpes Leonis cognita arte, aditu speluncæ accedens, leonem quo valeat pacto, exterius stans rogat, ei leo bladè respondens ait: Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? & vulpes non illepidè ait: Quoniam heremi, animaliũ ingredientium per plura equidẽ vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homo prudens, quia pericula imminentia prouidet, illa facilè deuitat.

De Leone, & Tauro. 60.

LEo ingentem taurum præ insidia, sequēs eum propè accessit, eum vocauit ad cœnam inquiens: Amice, ouem occidi, hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, vt discubuerūt, cum multos lebetes, nec non magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ouem ibi nullam adesse, è vestigio abijt. Quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret, rogauit. Ei taurus haud inurbanè respondit: Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ouem, sed ad taurum coquendum videā esse parata.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines prudenteis minimè latent improborum artes.

De Leone, & Asino, & Vulpe. 61.

LEò, asinus, & vulpes, conflata inter se societate, venatum exeunt. Cumque multam prædam cæpissent, leo asino mādat vt prædam diuidat, Asinus cū eam in treis partes æquales esset partitus, optionem capiendi socijs dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, a diuisione deposuit eam, mandauitque vulpi, vt prædam ipsa partiretur. At vulpes illas treis

treis parteis in vnum colligens, ac prædæ nihil ſibi ſeorſum relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait: Quis te partiti edocuit? Inquit ex tempore vulpes: Aſini periculum in me facere inſtruxit.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De *leone cuiuſdam ruſtici filiam amante* 62.

LEo cuiuſdam ruſtici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogauit, vt ſibi nupere ipſam aſſentiret. Ei ruſticus ait: Nullo pacto ſe aſſenſurum, quod filia beſtiæ nubat, cũ illum leo toruè aſpiceret, ac dentibus frangeret, ruſticus mutato cõſilio ait ſe cupere ei filiam nubere, modò dentes, & vngulas prius cædat, euellatque, quoniam virgo illis rebus longè terretur. Leo id poſtquam prænimio

amore fecit, rusticum adiens, filia sibi dari postulat. At rusticus leonem, cum vngulis, & dentibus perspicit inermem, arrepto fuisse illũ frequẽs pulsãdo persequitur.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui jnimicis se committit, facilè perit.

De Laena, & Vulpe. 63.

LEæna cum à vulpe sæpius exprobaretur, quòd quolibet partu vnum duntaxat daret catulum, ait vnum sanè, ait Poleonem. *Adfabulatio.*

Fabula significat, quòd pulchritudo haud in copia rerum, sed in virtute consistit.

De *Lupo, & Grue.* 64.

LVpus in gutture osse retento, cum lõgè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grux rostro cũ os è gutture extraxit, pretium sibi promissum expostulat. Ei lupus subridens, simulq; den-

dentes acuens, ait. Satis pretii tibi esse debet quod ex lupi ore caput sine læsione eduxeris

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd apud imprôbos gratitudo non parua habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo, & Agno. 65.

LVpus cum agnum inuenisset errantem eum non cepit fortissima manu, sed causam quæsiuit, quò iure, vel iniuria eum comederet. Igitur agno verba huiusmodi fecit: Tu mihi abundè iam diù intulisti iniurias. Agnus gemendo ait: Quomodo id fieri potuit cum nuperrimè venerim ad lucē? Lupus denuo ait: Agrum mihi pascendo deuasti. Agnus inquit ei: Cum dentibus etiam, caream id facere nequiui. Lupus rursum ait: ex meo quoque fonte bibisti: inquit agnus: Quo pacto id fieri potuit cum aquā ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus, & potus adhuc mihi sit Lupus demum ira concitus ait; licèt tua soluere nequeam argumenta, cænare tamen opipare intendo agnumq; cepit, ac illum manducauit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd apud improbos ratio, & veritas locum haud habent.

De duobus Gallis inter se certantibus. 66.

DVo galli inter se ruri certabāt. qui gallinarū prior dux erat, cū alter ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit, alter verò victoria elatus, domus tectū statim superuolans vehemēti alarum plau-

fu, cantuque ſignificat ſe riualem ſuum pugnando ſuperaſſe; & de aduerſario ferre trophæum. Dum hæc & huiuſmodi iactabundus voce crocitat, ecce aquila ſibi indiga ex alto volans, gallum vnguibus rapit, ac pullis ſuis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat, gallus, proſpiciens, ceu ex hoſte triumphans in publicum venit ac ſolus gallinis liberè potitur.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd qui proſperis nimium fidit, in aduerſa præceps incidit.

De Vate quodam. 67.

FOro vrbis medio, quidam vates ciuis ſortem aperiebat futuram, Quamobrē magna hominum frequentia ſtipatus, dū vni,& alteri ſuam aperit ſortem ei enuntiatur,res ſuas furtim domi eſſe ablatas. Quo audi-

audito domum curriculo dum abit,quidam ei obuiã factus ridiculè ait, Cur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti.

Adfabulatio.

Fabula significat,quòd homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire se negligunt.

De *Formica*, & *Columba*. 68.

FOrmica sitiens in fontem descendit: vbi cum bibere vult,in aquam cecidit: Columba quędam arborem fonti imminentẽ supersedens,cum formicam aquis obrui cõspiceret,ramulum ex arbore rostro cõtinuò frangit, ac sine mora deijcit in fontem. Ad quem formica se applicans,ex aquis intutũ se recepit. Obiter aucupes quidam aduenit, & vt columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens,pedem alterum mor-

cum Vulpes rapuisset conuersa inquit ad coruum: Heus corue, omnia decora tenes, modò mente haud cares.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui adulatoribus nimium credunt, hi, quæ non putant in aduersa sæpius incidunt.

De Cane, & Lupo. 55.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus superueniens eum statim cepit: & cùm ipsum occidere vellet, canis ne eum occideret, rogauit inquiens: Here mi lupe, nunc me occidere noli, nam vt vides tenuis sum, gracilis, & macilentus. Sed Herus meus nuptias in proximo facturus est, vbi si parum me expectaris, ego opipare manducans, atque

que pinguior factus pro cibi vtilior: Lupus his verbis fidem habens, canem dimisit. Paucos post dies Lupus accedens, eum canem domi dormientem reperit, stans āte aulam canem rogát, vt sibi promissa præstet. Ei canis haud rusticè inquit: Heus lupe, si ante aulam, de cætero me repereris, aut amplius nuptias expectes.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd sapiens cum periculum vitat, ab illo postea continuè cauet.

De Coruo ægrotante. 56.

COruus cùm ægrotaret, matrem rogauit, vt sua pro sanitate Deos precaretur, inquies, Mater, noli plorare, sed Deos potius precare, vt sanitatem mihi restituāt. Et mater, scitè respondit: Quem Deorum tibi fore propitium putas? cum nullus sit, è cuius aris sacra non rapueris.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui in prosperitate quemuis offendit, in aduersis amicum sibi reperit neminem.

De Cane carnes portante. 57.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua vmbram prospecit,

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd apud verbosos, præter linguam nihil reperitur.

De *Leone sene*. 59.

LEo cum senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, qua alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncam, grauiter ægrotare iacens simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia visitandi gratia ad eum accedebant, quæ leo capiens singulatim manducabat. Cum multa animalia iam occidisset, vulpes Leonis cognita arte, aditu speluncæ accedens, leonem quo valeat pacto, exterius stans rogat, ei leo bladè respondens ait: Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? & vulpes non illepidè ait: Quoniam heremi, animaliũ ingredientium per plura equidẽ vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homo prudens, quia pericula imminentia prouidet, illa facilè deuitat.

De *Leone, & Tauro.* 60.

LEo ingentem taurum præ insidia, sequēs eum propè accessit, cum vocauit ad cœnam inquiens: Amice, ouem occidi, hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, vt discubuerūt, cum multos lebetes, nec non magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ouem ibi nullam adesse, è vestigio abijt. Quem leo abeuntem perspiciens; cur abiret, rogauit. Ei taurus haud inurbanè respondit: Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ouem, sed ad taurum coquendum videā esse parata.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines prudenteis minimè latent improborum artes.

De *Leone, & Asino, & Vulpe.* 61.

LEò, asinus, & vulpes, conflata inter se societate, venatum exeunt. Cumque multam prædam cæpissent, leo asino mādat vt prædam diuidat, Asinus cū eam in treis partes æquales esset partitus, optionem capiendi socijs dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, a diuisione deposuit eam, mandauitque vulpi, vt prædam ipsa partiretur. At vulpes illas

treis

treis parteis in vnum colligens, ac prædæ nihil sibi seorsum relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait: Quis te partiti edocuit? Inquit ex tempore vulpes: Asini periculum in me facere instruxit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De leone cuiusdam rustici filiam amante 62.

LEo cuiusdam rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogauit, vt sibi nupere ipsam assentiret. Ei rusticus ait: Nullo pacto se assensurum, quod filia bestiæ nubat, cũ illum leo toruè aspiceret, ac dentibus frangeret, rusticus mutato cõsilio ait se cupere ei filiam nubere, modò dentes, & vngulas prius cædat, euellatque, quoniam virgo illis rebus longè terretur. Leo id postquam præ nimio

dentes acuens, ait. Satis pretii tibi esse debet quod ex lupi ore caput sine lęsione eduxeris

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd apud imprôbos gratitudo non parua habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo, & Agno. 65.

LVpus cum agnum inuenisset errantem eum non cepit fortissima manu, sed causam quæsiuit, quò iure, vel iniuria eum comederet. Igitur agno verba huiusmodi fecit: Tu mihi abundè iam diù intulisti iniurias. Agnus gemendo ait: Quomodo id fieri potuit cum nuperrimè venerim ad lucē? Lupus denuo ait: Agrum mihi pascendo deuasti. Agnus inquit ei: Cum dentibus etiam, caream id facere nequiui. Lupus rursum ait: ex meo quoque fonte bibisti: inquit agnus: Quo pacto id fieri potuit cum aquā ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus, & potus adhuc mihi sit? Lupus demum ira concitus ait; licèt tua soluere nequeam argumenta, cænare tamen opipare intendo agnumq; cepit, ac illum manducauit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd apud improbos ratio, & veritas locum haud habent.

De duobus Gallis inter se certantibus. 66.

DVo galli inter se ruri certabāt. qui gallinarū prior dux erat, cū alter ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit, alter verò victoria elatus, domus tectū statim superuolans vehemēti alarum plau-

audito domum curriculo dum abit, quidam ei obuiã factus ridiculè ait, Cur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire se negligunt.

De Formica, & Columba. 68.

FOrmica sitiens in fontem descendit: vbi cum bibere vult, in aquam cecidit: Columba quędam arborem fonti imminentē supersedens, cum formicam aquis obrui cõspiceret, ramulum ex arbore rostro cõtinuò frangit, ac sine mora deijcit in fontem. Ad quem formica se applicans, ex aquis intutũ se recepit. Obiter aucupes quidam aduenit, & vt columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum mo-

mordit aucupi. Et dolore aucupes concitus, calamos dimittit. Quorum strepitu columba territa ex arbore aufugiens, vitæ periculum euasit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd cum bruta in beneficos grata sint, eò magis esse debent, qui participes sunt rationis.

De Vitulo, & Cerua. 69.

VItulus ceruæ aliquando ait, Cum magnitudine sis maior canibus, & pedum celeritate cursu velocior, quàm ad pugnam longè cornibus munitior, cuius rei gratia mater tantopere canes formidas? & cerua inquit subridens. Quoniam fili, licèt quæ dicis omnia possideã canem latratum ferre nõ possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui natura timidi sunt apud eos vt audeant, nulla valet hortatio

De Ape, & Ioue. 70.

APes, quæ cara mater existit, quondam accedens, vt dijs sacra faceret, Ioui donum obtulit mellis: Qua oblatione Iupiter lætus, iussit sibi concedi, quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans ait, Illustrissime Deus Deorum, ancillæ tuæ concedere velis, vt quicunque ad alueare pro rapiẽdo melle accesserit, is simulac pupugero eũ, continuò moriatur. Qua rogatione Iupiter

diu

diu ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait; Satis sit tibi quod quicunque alueare pro rapiẽdo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulum dimiseris, continuò ipsa moriaris, tibique vita sit ipse stimulus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca. 71.

MVsca, quę in ollam carnium ceciderat cum se in iure suffocari sensit, secum ipsa ait, ecce tantum bibi, tantum comedi, tantum me laui, vt iure satura mori possim

Adfabulatio.

Fabula signif. quòd prudẽtis est id potenti animo ferre, quòd vitari minimè potest.

De adolescente quodam, & hirundine. 72.

ADolescens luxuriosus cum bona patris consumpsisset, solaque vestis ei remãsisset, visa ante tempus hirundine, æstatem iam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuo orta, cum immenso cruciaretur frigore visa rursum hirundine, quæ, & ipsa frigore obibat, ait. ò pessima auis, quæ me & te pariter perdidisti

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quæ suo tempore non fiunt, ea diù stare nequeunt.

De Ægroto, & Medico. 73.

ÆGer à Medico rogatus, quo pacto se habuisset, plus quàm esset opus, seq; sudasse, respondit. Id bonum fuisse medicus ait. Secundò rogatus ab eodem quomodo se haberet, inquit ægrotus, vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore medicus quoque ait. Tertiò ab eodem rogatus, quo pacto se habuisset, Inquit ægrotus, Cum difficultate digerere potuisse, Rursum medicus ait, id ad salutem optimum fuisse, Deinde ex domesticis cum quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret; illi æger ait: Signa ad salutem vt medicus ait, perplura optima sunt illis tamen dispereo signis.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui ad voluptatē loquuntur, illis aures præstare quis non debet.

De lignatore quodam. 74.

LIgnator quidam dum iuxta flumen Deo Mercurio dicatum ligna cæderet; securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, iuxta fluminis ripam gemens consedebat. Mercurius misericordia motus lignario apparuit, huiusque fletus causam rogauit: quam simul ac didicit, securim auream deferens, vtrum quam perdiderat illa esse rogitauit. At eam pauper suam esse rogauit. Secundò Mer-

Mercurius alteram detulit argenteam. Quam cum pauper ille suã quoque esse denegaret, postremò Mercurius ligneam sustulit. Illam suam esse cum pauper assentiret, Mercurius cognoscens illum esse hominem verum, iustumque omne sibi dono dedit. Accedens igitur ad socios lignatius, quod sibi acciderat aperit. Vnus ex sociis id experiri volens, cum ad flumen accessisset securim in aquam deiecit, deinde flẽs in ripa consedit. Cuius Mercurius fletus causam doctus, securim auream afferens, si quam perdiderat illa esset, rogauit. Quam cum suam esse assereret, Mercurius cognita eius impudentia, ac mendacio, nec auream, nec suam quoque tradidit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quod quantò Deus propitior est probis, eò improbis existit infestior.

De Asino, & Ioue. 75.

ASinus olitori cuidam seruiens, cum parum comederet, & multum laboraret, Iouem exorauit, vt alium dominum sibi mutaret. Itaque Iupiter mandat, vt figulo veneat. Apud quem Asinus cum laboraret, inde portando lutum, lateres, tegulas, & huiusmodi, secundò Iouem precatur, vt alio deseruiat domino, Iupiter iterum mandat, vt Coriario venundetur. Cui asinus multo cum labore & pauco ci-

bo seruiens; Heu me miserum, cum gemitu ait, qui dominos omittens meliores, ad deteriorem perueni, ad quem, vt video, corium meum etiam post mortem cruciabitur.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd priores dominos tunc serui desiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus, & Ranis. 76.

LEpores in vnum simul conuenerunt, vbi cum de miseria ipsorum innata doleret, gemerentque quòd vita eis, quàm ceteris animalibus data esset miserior, quoniam homines, aquilæ, & canes, ad mortem eos vsq; persequerentur, decernunt melius sibi fore semel mori, quàm in vita tam misera diutius permanere. Hoc certo consilio, vt se in stagnum præcipitent, dum ocyus tendunt, ranæ quæ super stagni ripam astabant, vt strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, seque aquis sumergunt; quam rem qui lepus præbat cum conspicatur, reliquis ait, State, nam nobis sententia mutanda est. Quippè vt liquidò videtis animalia, quàm nos, magis timida reperiuntur.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd cnm miser miseriorem aspicit, suam æquius miseriam fert.

De Asino, & Equo. 77.

ASinus, cũ equum alimonia, & ocio diligenti cura abundare perspiceret, cum lon-

longe beatum esse commendebat, seque nimium infelicem dicebat, qui cum multum laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet, Cum tempus belli aduenit, miles armatos equos mucrone percussus, cadit humi prostratus. Quē asinus prospiciēs, ingemuit, eiusque misertus, sui animi sententiam mutauit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd cum paupertate, quæ mater est quietis, quis conuenire debet potius, quàm locupletioribus inuidere.

De Asino, & Lupo. 78.

ASinus quidam pede altero sentem calcauit, claudusq; factus, cum lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit; Heus lupe

pe demotior æquidem è dolore,sed ex quo opus est, vt tibi, coruis futuris sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentem è pede velis extrahere; vt munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus lupus euellit asinus eum calce percussit. Lupus deinde naso, fronte, ac dentibus perfractis. Heus me miserum exclamat,iure hoc patior deplorando reiterat, qui cum essem coquus, medicus esse volui.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quam quisque nouit, ea se exerceat arte.

De *Muliere*, & *Galina.* 79.

MVlier quædam galinam habebat,quæ aurea continua oua pariebat, putans igitur totam intus auream esse, illam occidit.

dit. Sed cum aliis galinis esse similem reperit, vbi diuitem se fore putauit, quem primò quæstum habebat, eum plus habẽdi cupiditate amisit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd plus habendi cupiditate, id sæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Rana, & Vulpe. 80.

RAna in palude existens, cæteris animalibus clamando, cum profiteretur se medicam esse, pharmacorumq; peritam, El vulpes venustissimè ait: Quid alios curaueris, cum claudicantem te curare nescias?

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd alios docere quia non potest, id quod haud didicerit.

De Serpente, & Agricola. 81.

SErpens ante agricolæ cuiusdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repente obijt. Hac recognita, magnus inter parentes gemitus oritur. Tum pater mœrore concitus, accepta securi, serpentem vt occideret, persequitur, vibransq; securim, vt serpentem percuteret, extremum caudæ eius cecidit, deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farina, aqua, sale, & melle, ad reconciliandum inter se amicitiam vocat serpentem. Et serpens sub petra latens, sibilando ait: Frustra laboras bone vir,

nam

nam inter vos amicitia fore non potest: quippedũ me sine cauda aspexero, & tu tui filii sepulcrũ, quieti animo esse nequibimus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd dum iniuriarum recens, vel maximè extat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallina, & Vulpe. 82.

VVlpes gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido ęgrotantem aspexit, eam rogauit, quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit. Meliusculè me haberem, si hinc abires soror.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd inimicorum pręsentia nimium est molesta.

De Viatore. 83.

VIator quidam, cum multam viã viasset, votum Mercurio vouit, quòd siquid reperiret, eius rei medium sibi offeret. Fortè igitur adinuenit perã amygdalis, dactilisq; refertam, & cum putaret id esse argentum, peram capiens amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurij ingressus itaq; aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum Votum Mercurij nunc persoluo tibi. Nam quis equidem res adinueni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines auaritia deorum efficit contemptores.

De

De Leone, & Homine. 84.

LEo, & homo cum ſemel ſimul viã viarent, ac inter viandum ſe quiſq; verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in qua erat inciſũ, quòd homo ſuffocabat leonem, quam ſculpturam homo leoni oſtendens ait: Hic videre licet, quantò homines leonibus, ac feris omnibus præſtantiores ſunt, ac robuſtiores. Et leo promptæ reſpondens, inquit: Si apud leones eſſem, ceu apud homines, qui ſculpere ſcirent, plures à leonibus homines, quàm ab hominibus leones ſuffocari ſculptos videres

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd homines iactabundi fingunt ſe feciſſe, quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam. 85.

Vul-

VVlpes, cùm racemus vuarum plenos iam, ac maturescentes prospiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cum omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quiuisset, mestitiam vertens in gaudium ait; Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd prudentis est fingere se ea nolle, quæ consequi non posse cognoscit.

De puero, & scorpione. 86.

PVer quidam ruri venabatur locustas, & cum scorpionem capere vellet, scorpio simplicitate eius cognita, ait ei: Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis tutus perire.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui ad vtramque partem cogitat, is quæ sequi, & quæ vitare debeat, prope tenet.

De Venatore, & Perdice. 87.

VEnator quidam cùm quā ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens huiusmodi verba fecit ad eum. Heus perdicem auceps si me missam feceris, ac vitam donaueris, aliás perplures conducam tibi perdices, Ei auceps appositè respondit. Nūc eò magis occidi dignam iudico, quòd amicos per insidias perdere polliceris.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui sibi caros perdere dolo quęrit, is pręceps in pericula incidit.

De Lepore, & Testudine. 88

TEstudo, cum eius pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum; Si periculum in concursu feceris, quòd quàm tu velocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid valeant pedes, sed iudicem eligamus, qui cursum, & terminum nobis definiat, igitur eligunt vulpem brutorum omnium sagacissimam, quæ vt locum, & cursus terminum constituit, testudo omni segnitie, ac negligentia semota, iter arripiens haud quieuit, donec ad terminum peruenit. Lepus verò pedibus fidens, vbi paulum quieuit, somno excitatus, quantum pedes valuerũt, ad terminum cucurrit, ibique cum testudinem consequẽtem

rem repetit, secum rubore fatetur a testudine superatum.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd studio, & diligentia, non corporis viribus res vel maximæ conficiuntur.

De salice, & securi. 89.

SEcuris cum salicem cæderet, ex ea ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius scinderet. Quam rem præsentiens salix gemens eiulansque ait? Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd in aduersis non veri amici, infestiores amicis, quæ inimicis sæpius redduntur.

De puero quodam fure. 90.

PVer quidam è ludo litterario librum socio clam auferens, suæ matri tradidit illum, quem mater cùm libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alii vestē clam abstulit, atque matri quoque detulit, quam cum mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carés, cum plura in diem, ac maiora crescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed cum ad locum iustitiæ duceretur, eumque mater gemebunda sequeretur, impetrata venia, vt matri ad aurem vnum loqui verbum valeret, ad eam conuersus, atque os

auri

auri matris adhærens; vti quippiam secreta dicturus, aurem dentibus sibi abscidit. Mater verò præ dolore exclamans mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, cum supra modum criminarentur, non solum furti sed quod tam impius fuerit in matrē, ille absque rubore inquit ad eos. Neminj vestrū sit mirum, quod aurem matris dentibus abscidi. Ipsa enim huius meæ perditionis auctor, & causa est, Quippe si me castigasset, cum ei librum detuli, quē socio è scolijs primū clam abstuli, omissis præ timore verberum furtis, adhoc in præsenti genus turpissimæ mortis non peruenissem.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior in diem efficitur.

De Pastore, & Mari, 91.

PAstor quidam iuxta litus maris pecudes pascens cùm mare ipsum semel placidū aspiceret; nauigādi studio captus, oues pro dactylis cōmutauit, quibus naui impositis, cum altum iam nauigaret tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in naui sunt, ea omnia proiecit, atque in portum se recepit. Denuo cum oues pasceret, ac rursus mare tandem tranquillum videret, suo consocio ipsam maris tranquillitatem cōmendant ridiculè ait, Mare iterum dactylos cupit.

Ad

referrent gratias. Quippe perdices vineam se ei fodere promittunt, quòd plenos vites producant racemos. Vespæ verò se vineam circumeundo custodire, ac fures inde amouere large offerunt. Quibus agricola inquit. Duos habeo boues, qui cum nihil promittant, eãdem hanc operam nihil minus præstant. Itaque satius est mihi illis, quàm vobis aquam exhibere.

Adfabulatio.

Fabula significat, non esse illis subueniendum, qui ignaui, & inutiles sunt.

De Ioue. 95.

CVm Iupiter nuptias, celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerunt, quæque pro viribus suis. Verum enim serpens rosam legit, illamque ore tenens Ioui obtulit, At Iupiter, vt eum aspexit, palam inquit, ab omnibus dona libenter equidem accipio, verùm a serpente id haud quaquam facio.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd improborum munera non esse sine dolis, quiuis prudens sibi persuadere debet.

De Simia. 96.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad vnum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit; Alterum verò odit, negligitque. Contigit autem, quòd qui in delitijs habebatur, a simia in somnis fuit suffocatus. Quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam vsque ætatem ceu ma-

tris

tris delitiis fuit educatus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd hominum prudẽtia fortunam proculdubio superat.

De *Pulice*. 97.

PVlex cum quendã morsu aliquando stimulasset, captusque rogaretur, quisnam esset qui membra sic depasceret, ait, se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum esset, vt eo pacto vitam viuant, nec cum occidere velit, cum multum mali facere ipse sibi nequeat; at homo ille subridẽs inquit ad eum: Ergo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum, nec parum abs re quempiam lædere licet.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd malorũ, licèt parum, vel multum delinquant, misereri haud oportet,

De *Pulice*, & *Homine*. 98.

PVlex suo solito more saltans, super hominis pede resedit, illumque morsu acriter pupugit. Qua punctione homo ille grauiter concitus, pulicem cepit, ac vnguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exiliens mortem vitauit. Tum homo exclamans ait; O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd non in minimis, sed in magnis, arduisque rebus, à diis auxilium quis implorare debet.

De

De Formicis, & Cicada. 99.

HYemis erat mediū, cum formicæ spar-sim triticum applicabant. Quod cicada aspiciens, cum inodia conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia, vt sibi cō-cederent, orauit. Et cum formicæ eam roga-rent quidnam æstate fecerit, num segnis, & ociosa eo tempore steterit, illis cicada ait, neque segnis, aut otiosa steti, sed cantu ce-cini, & quo laborem viæ viatibus leuabam. Qua re audita, formicę subridentes inquiūt. Si æstate cecinisti, vt viantes delectares, nunc salta, nec frigore conficiatis.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui, quæ facienda sunt; suo tempore non fecit, is in angustias quando non putat incidit.

De Viro, & Vxoribus. 100.

TEmpus erat veris, quo quidam in deli-tiis educatus, cum nec iuuenis, nec se-nex esset (semicanus enī erat capillos) duas simul duxit vxores, vnam quidem natu grā-dem, alteram verò iuniorem. Cum omnes eandem habitarent dumum, vxor anus vt virum in amorem suum totum pelliceret, quotidie viro caput pertractans nigros sibi euellebat capillos, iunior verò albos. Postre-mò ita illum depilarunt, quòd caluū atque ridiculum, non sine summo opprobrio, vi-rum reddiderunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd nulla melior sa-

ſus ſenibus exiſtit, quàm feminis carere, & maximè iunioribus, niſi penitus obrui ſe velint.

APOLOGI EX CHILIADIBVS Adagiorum deſumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula, & Pardale.

CVm aliquando Pardalis vulpem præ ſe contemneret, quòd ipſa pellem habe-ret omnigenis colorũ maculis variegatam, reſpondit vulpes, ſibi id decoris in animo eſſe, quod illi eſſet in cute.

Adfabulatio.

Neque viro paulò ſatius eſt ingenio per-dito eſſe vafro, quàm cute verſicolore.

De Vulpe, & Fele.

CVm aliquãdo vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, iactaret ſibi varias eſ-ſe technas, adeò vt vel peram haberet do-lis refertam: Feles autem reſponderet ſibi vnicam dumtaxat artem eſſe, cui fideret, ſi quid eſſet diſcriminis. Inter confabulãdum repente canum accurrentium tumultus au-ditur. Ibi feles in arborem altiſſimam ſubſi-lijt, cum vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

Adfabulatio.

Innuit fabula præſtabilius eſſe nonnun-quàm vnicum conſilium modò id ſit ve-rum, & efficax, quàm plureis dolor, conſi-liaque friuola.

De

De Rege, & Simiis.

REx quidam Ægyptius aliquot simias instituit, vt saltandi rationem perdiscerent. vt enim nullum animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud actus humanos, aut melius, aut libentius imitatur. Artem itaque saltandi protinus edoctæ saltare cęperũt insignibus indutę purpureis ac personatæ. Multoq; iam tempore maiorē in modum placebat spectaculum, donec è spectatoribus facetus quispiam, nuces, quas clāculum in sinu gestabat, in medium abiecit, ibi statim simiæ simulatq, nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cæperunt, quod antea fuerat, ac repente è saltatricibus in simias redierunt. Contritisq; personis, dilaceratis vestibus, pro nucibus inter se depugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

Adfabulatio.

Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino, & Viatoribus.

DVo quidam, cum in desertis locis asinum quempiam fortè fortuna nacti essent, contendere inter se cæperunt, vter eorum, vti suum domum obduceret. Nam vtriq; pariter à fortuna videbatur obiectus. Hac interim de re illis inuicem altercantibus asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

Adfabulatio.

Quidam à præsentibus commodis, qui-

bus ob inscitiam vti nesciunt, excidunt.

De Piscatoribus.

PIscatores aliquot, iacto reti, testudines eduxerunt; eas, cum essent inter sese partiti, neque sufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem In-uitarunt ad conuiuium. at is intelligens se neutiquam humanitatis gratia vocari, sed vt eos fastidito cibo subleuaret, recusauit, iussitq; vt ipsi suas testudines ederent, quas cepissent.

Adfabulatio.

Nonnulli posteaquam inconsultè quippiam adorti sunt aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino.

APud Cumanos asinus quisqiam pertesus seruitutem, abrupto loco in syluam aufugerat, ille fortè repertum leonis exuuium corpori applicabat suo, atque ita pro leone sese gerebat, homines pariter, ac feras, voce, caudaq; territans. Nam Cumani leonem ignorant: ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus, hic asinus pro leone immani habitus, ac formidatus, donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sæpe numero viderat & leonem, & asinum, atq; ob id non erat difficile dignoscere, aurium preminentium indicio, neque non alijs quibusdam cōiecturis asinum esse deprehendit, ac probè fustigatum reduxit dominoq; agnoscenti reddidit. Interim autem risum non medioctem concitabat omnibus

nibus

nibus. Cumanis asinus iam agnitus, quos dudum creditus leo, metu propemodum ex animauerat.

Adfabulatio.

Haud facilè regimus vitia, quæ à puero nobiscum adoleuerunt.

De Scarabeo, & Aquila.

SCarabeus aliquando spretus ab aquila, cepit de vindicta quoquo pacto sumenda cogitare. Peruestigauit vbi nam aquila nidũ collocasset, adrepsit scarabeus, & oua simili dolo deiecit. Aquila cum sæpius domicilium commutasset, neq; quicquam proficeret, Iouem patronũ adijt, exponit calamitatem suam; Is iubet vt suo in gremio ponat oua: vel illic in tuto futura. Et huc per vestis lacinia, sinusque prorepsit pertinax scarabeus, haud quaquam sentiente Ioue. Deinde vbi videt oua commoueri Iupiter, neque satis animaduertit, territus rei nouitate, excusso gremio, in terram deiecit.

Adfabulatio.

Monet hæc fabula, neminem quantumuis contemnendum esse.

De Simijs, & Pardale.

IN Mauritia simiarum ingens copia. Pardalis autem animal est natura simijs infestissimum, quas tamen viribus assequi non potest, nimirum illis in summas arbores subuolantibus. His itaque dolis in eas vtitur. Sternit se supinam sub ramis ac porrectis cruribus emori fingit sese. Gau-

dent eo ſpectaculo ſimiæ conſidentes in arbore, deinde vbi iam mortuam arbitrantur, vnam aliquam emittunt exploraturam, nũ verè mortuus hoſtis. Illa cautim ac pedetẽtim accedens vbi nullum vitæ videt argumentum. Pardale nimirum modis omnibus cadauer imitante, demum audet etiam conſcendere. Quod ſimul ac reliquæ ſimiæ conſpexerunt, iam depoſito omni metu deſcendunt, & Pardalim omnia ferentem circumſultant. Poſtremò conculcant inſultantes ludibrii cauſa, donec ſentiens illas iam ſaltando defatigatas, decedentes, reuiuiſcens aliã dentibus, aliã m vnguibus corripit, dilaniat, ac deuorat.

Adfabulatio.

Hoſtem ſimulantem vires deficere, ſummopere fugiendum eſſe.

De Satyro, & Ruſtico Aniani fabula, incerto Auctore interprete.

SAtyrus quidam, cum vehementer algeret, hiberno gelu ſupra modum ſęuiente à ruſtico quodam inductus eſt in hoſpitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogauit, cur ita faceret, is reſpondit, vt frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde vbi extructo foco, appoſita menſa, in pultem feruidam, rurſum inflaret, magis etiam admiratus ſciſcitatus eſt, quid hoc ſibi vellet. Vt pultem, inquit ille nimium feruentẽ halitu refrigerem.

rem. Tum Satyrus surgens a mensa: Quid ego audio, inquit: Tum eodem ex ore pariter, & calidum, & frigidum efflas? Valebis; neque enim mihi ratio est cum eiusmodi homine commune habere hospitium.

Adfabulatio.

Notantur bilingues, qui eundem modò, laudant, modò vituperant.

Is qui emendandis his fabulis præfectus fuit, sequentes Apogolos ex variis, & his optimis auctoribus collegit, vt à pueris quoque legerentur, quibus nunquam est bene instructa, atq; copiosa bibliotheca.

Fabula ex Lamia Politiani desumpta.

AVes olim prope vniuersæ, noctuā adierunt, rogaruntque eam, ne post hac in ædium cauis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frōdes; ibi enim venari suauius. Quin eidem quercum modò natam pusillam, tenellamq; adhuc ostendebant, in qua scilicet molliter (vt aiebant) & sidere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negauit, qui inuicem consilium dedit his, ne arbusculæ illi se crederēt: laturam enim quandoque esse viscum, pestem videlicet auium. Cōtempsere illę (vt sunt leue genus & volaticum) sapientis vnius noctuę consilium. Iam quercus adoleuerat, iam patula, iam frondosa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolitant, lasciuiunt, sub-

sultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viscum protulerat, atque id homines animaduertant; implicitæ ergo repente ibi omnes pariter misellę, ac frustra eas sera pęnitentia subijt salubre illud consilium spreuissent. Atq; hoc esse aiunt, cur nunc canes omnes, vbi noctuam viderint frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumuolitant. Etenim consilij illius memores, admirantur eam nunc vt sapientem, stipantque densa caterua, vt videlicet ab ea sapere aliquando discant. Sed opinor frustra, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo. Nam veteres illæ noctuę reuera sapientes erant: nunc multę noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam verò non habent.

Adfabulatio.

Bene monentis consilia ne spernas, hæc fabula docet.

APOLOGVS EX SECVNDO Libro Petri Criniti.

De honesta disciplina desumptus.

SAta est olim cucurbita iuxta arborē pinum, quæ grandis admodum, & ramis patulis extabat: cucurbita verò cum multis pluuijs, atque cæli temperamento creuisset, lasciuire incepit, & ramulos audaciùs porrigere. Iam serpebat in pinum, iam surgere, iā ramos,

ramos, & frondes inuoluere audebat, ampliora folia, candenteis flores, prægrandia poma, & virentia ostentans. Itaque tanto fastu, atq; insolentia intumuit: vt pinum arborem ausa sit aggredi Et vides, inquit, vt te supero, vt amplis folijs, vt virore præsto, & iam iam ad cacumen prosurgo? Tum pinus, quæ senili prudentia, & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciã, sed ita ad eam respõdit: Ego hìc multas hyemes, calores, æstus, variasq; calamitates peruici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cũ & folia concident, & viror omnis abierit.

Adfabulatio.

Secundis rebus non esse superbiendum.

FABELLA DE CORVO, ET LVPIS.

Ex Ioanne Antonio Campano desumpta.

Coruus lupos per ardua mõtiũ iuga comitatur, partẽ sibi prædæ fieri postulat, qui eos, secutus nullo tẽpore destituisset, sociusq; fuisset. Repulsus deinde à lupis, tanquam non eos, sed prædam, cibumq; secutus, nec minus luporum, si occiderẽtur, quã cęterorum animaliũ, extra fuisset voratos.

Adfabulatio.

Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quo sumus animo, cum agimus.

Altera, De partu terræ, ex eodem.

Tvrgida olim facta Tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, flu-

ac profpicientet animaduerfas, in mentes, animofque hominum, cum audiendi quadam illæcebra induxit, velut hæc eius fabula de auiculæ nidulo, lepidè, atque iucundè præmonet fpem, fiduciamque rerum: quas efficere quis poffit, haud vnquam in alio, fed in femetipfo habendam. Auicula, inquit, eft parua, nomen eft caffita, habitat, nidulaturque in fegetibus, id fermè temporis, vt appetat meffis, pullis iamiam plumãtibus. Ea caffita, in fementes fortè conceffferat tempeftiuiores, propterea frumentis flauefcentibus, pulli etiam tunc inuolucres erant. Cum igitur ipfa iret cibum pullis quæfitum, monet eos, vt fi quid ibi nouæ rei fieret, diceretur ve, animaduerterent; idque fibi, vt rediifset, nuntiarent. Dominus poftea fegetum illarum, filiũ adolefcẽtem vocat, & videfne, inquit, hæc ematuruifse, & manus iam poftulare? Idcirco die craftino, vbi primùm diluculauit, fac amicos adeas, & roges veniant, operamque mutuam dent, & mefsem hanc nobis adiuuent. Hæc ille vbi dixit, difceffit, atque vbi redit caffita, pulli trepiduli circunftrepere, orareque matrem: vt ftatim iam properet, atque alium in locum fefe afportet. nam dominus, inquiunt, mifit, qui amicos rogaret, vti luce oriente veniant, & metãt. Mater iubet eos à metu otiofos effe. Si enim dominus inquit, meffem ad amicos reiecit, craftino feges non metetur; neque neceffe eft hodie vti vos auferam. Die igitur pofte-

ro mater in pabulum volat, dominus quos rogauerat opperitur. Sol feruet, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium, amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt, quin potius imus, & cognatos, affines, vicinosque nostros oramus, vt adsint cras tempori ad metendum? Itidem hoc pulli pauefacti matri nunciant, mater hortatur, vt tum quoque sine metu, ac sine cura sint: cognatos, affinesque nullos fermè tam esse obsequibiles, ait, vt ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant. Vos modò, inquit, aduertite, si modò quid denuo dicetur. Alia luce orta auis in pastum profecta est, cognati, & affines operam, quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis. Afferes prima luce falces duas, vnam egomet mihi, & tu tibi capies alteram, & frumentum nosmetipsi nostris manibus cras metemus. Id vbi ex pulis dixisse dominum mater audiuit, tempus, inquit est cedendi, & abeundi, fiet nunc dubio procul, quòd futurum dixit. In ipso enim vertitur, quia est res: non in alio vnde petitur. Atque ita cassita nidum migrauit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Aesopi fabula, de amicorum, & propinquorum leui, & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri Philosophorum monent, quàm vt in nobis tantum ipsis nitamur? Alia autem omnia, quæ extra

nos,

nos, extraque nostrum animum sunt, neque pro nostris neque prò nobis ducamus. Hunc Æsopi Apologum Quintus Eunius in satyris scitè admodum, & venustè versibus quadratis compositis; quorum duo postremi isti sunt, quos haberi cordi, & memoriæ operæ pretium esse hercle puto.

Hoc erit tibi argumentum semper in promptu situm,
Ne quid expectes amicos, quod tu agere possis.

DE ARIONE, ET DELPHINO,
Fabula elegantissima.

Ex lib. 16. Gellii.

VEtus & nobilis Arion cantor fidibus fuit. Is loco & oppido Methymneus, terra atque insula omnî Lesbius fuit: Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum, amatumque habuit, artis gratia. Is inde à rege proficiscitur terras uelytas, Siciliam, atque Italiam visere. Vbi eò venit, aures que omnium, mentesque in vtriusque terræ vrbibus demulsit. In quæstibus istic, & voluptatibus, autoribusque hominum fuit. Is tum postea grandi pecunia, & re bona multa copiosus; Corinthum instituit redire. Nauem igitur & nautas, vt notiores, amicioresque sibi Corinthios delegit. Sed eò Corinthios ho-

homine accepto, nauique in altum prouecta, prædæ, pecuniæque cupidos cepisse consilium de necando Arione. Tum illum ibi pernicie intellecta, pecuniam, cæteraq; sua vt haberent dedisse, vitam modò sibi vt parcerent, orauisse. Nautas precum eius harum commisertum esse illatenus, vt ei necē adferre per vim suis manibus temperarent; sed imperauisse, vt iam statim coram desiliret præceps in mare. Homo, inquit, ibi territus, spe omni vitæ perdita, id vnum postea orauit, vt priusquam mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casus illius sui consolabile. Feros, & immanes nautas, prolubium tamen audiendi subit. Quod orauerat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stansque summæ puppis foro, carmen, quod Orthium dicitur voce sublatissima cantauit. Ad postrema cantus, cum fidibus ornatuque omni, sicut stabat, canebatque, eiecit, sese procul in profundum. Nautæ haud quaquam dubitantes quin perijsset, cursum, quem facere cœperant, tenuerunt. Sed nouum, & mirum, & pium facinus contigit, Delphinum repente inter vndas adnauisse, & dorso super fluctus edito vectauisse, incolamque eum corpore, & ornatu, Tænarum in terram Laconicam deuexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petiuisse, talemque Periandro Regi, qualis Delphino vectus fuerat, sese obtu-

obtulisse, atque rẽ sicut acciderat narrauisse. Regem isthæc parum credidisse, Arionem quasi falleret, custodiri iussisse. Nautas requisitos, ablegato Arione dissimulanter interrogasse, ecquid audissent in iis locis, vnde venissent super Arionem eos dixisse, hominem cum inde irent, in terra Italia fuisse, eumque illic bene agitare, & studiis delectationibusque vrbiũ florere, atq; in gratia. pecuniaq; magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba, Arionem cũ fidibus, & indumentis, cum quibus se in salum iaculauerat extitisse. Nautas stupefactos, conuictosq; ire inficias non quisse.

Adfabulatio.

Documento est hæc fabula, plus aliquando inueniri in brutis animalibus clementiæ quã in his hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.

Fabularum Æsopi, eiusdemque adiunctarum Finis.

Francisci Carboni Correctione expurgatum.

IN-

INDEX FABVLARVM

Omnium, quæ in hoc opuſculo continentur.

Aquila.

B

C

Cane,

Duo

De

I

L

Lup

Partu

Rana,

S

T

DE

FINIS.

